

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n (OKO) varsinainen yhtiökokous pidetään Helsingin Messukeskuksessa 24.3.1999 klo 13.30.

Johtokunta esittää, että osinkona jaetaan A-sarjan osakkeille 11 prosenttia (5,50 markkaa/osake) ja K-sarjan osakkeille 10 prosenttia (5 markkaa/osake). Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka johtokunnan vahvistamana osingonjaon täsmäytyspäivänä 29.3.1999 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Yhtiökokoukselle esitetään, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä 7.4.1999.

#### *Taloudellinen informaatio vuonna 1999*

Osavuositarkastus 1.1.-31.3.1999 julkistetaan 6.5.1999

Osavuositarkastus 1.1.-30.6.1999 julkistetaan 18.8.1999

Osavuositarkastus 1.1.-30.9.1999 julkistetaan 4.11.1999

Tiedotetilaukset: Osuuspankkikeskus, viestintä, PL 308, 00101 Helsinki, puhelin (09) 404 2053, telekopio (09) 404 2298, sähköposti [viestinta@oko.fi](mailto:viestinta@oko.fi). Taloudelliset tiedotteet julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Seuraavat pankkiiriliikkeet ovat ilmoittaneet tekevänsä sijoitusanalyysjä OKOsta. OKO ei vastaa niissä esitetyistä arvioista.

Aros Securities AS  
D. Carnegie AB Finland Branch  
Mandatum Pankkiiriliike Oy  
Merita Pankkiiriliike Oy  
Pankkiiriliike Evli Oyj

# Vuosi 1998 lyhyesti

- 1.1. OP-Rahastoyhtiö Oy ja FD Finanssidata Oy siirtyivät vuodenvaihteessa tehdyillä kaupoilla Osuuspankki-keskus-OPK osuuskunnan (OPK) tytäryhtiöiksi, ja OP-Kotipankki Oy:stä tuli OKOn osakkuusyhtiö. Lisäksi OKO myi OPK:lle maaseuturahoitus- sekä yri-tys- ja maksuliikepalvelut -osastojen palvelutoiminnan.
  - 1.2. Tilinpäätöstiedote: OKO-konsernin liikevoitto vuodelta 1997 oli 283 miljoonaa markkaa eli 53 miljoonaa markkaa suurempi kuin vuodelta 1996.
  - 1.4. OKOn varsinainen yhtiökokous vahvisti pankin tilin-päätöksen ja päätti osingonjaosta, muutti OKOn julki-seksi osakeyhtiöksi ja teki muutoksia yhtiöjärjestykseen sekä valitsi hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. Hallintoneuvosto valitsi puheenjohtajakseen edelleen Seppo Penttisen ja varapuheenjohtajakseen edelleen Paavo Haapakosken.
  - 1.2.5. Osavuosisikatsaus: OKO-konsernin liikevoitto tammi-maaliskuulta oli 112 miljoonaa markkaa. Vuotta aiemmin se oli 101 miljoonaa markkaa.
  - 2.5.5. OKO myi Tukholman sivukonttorinsa henkilöasiakas-palvelut ruotsalaiselle SkandiaBankenille. Sivukonttori keskittyy yritysasiakkaiden palveluun.
  - 10.6. Hallintoneuvosto nimitti Juhani Elomaan OKOn johto-kunnan jäseneksi ja teki muutoksia johtokunnan jäsenten vastuualueisiin. Päätökset tulivat voimaan 1.7.
  - 11.8. Osavuosisikatsaus: OKO-konsernin liikevoitto tammi-kesäkuulta oli 258 miljoonaa markkaa eli lähes 50 pro-senttia suurempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajan-jaksona.
  - 1.10. OKO ja osuuspankit avasivat uudistetut Internet-palve-lunsa. OKO-konsernin yrityspalveluihin sisältyvät mm. cash management -palvelut, rahamarkkina- ja valuutta-kaupan palvelut sekä varallisuudenhoitopalvelut. Osake-merkintöjen tekeminen ja maksaminen Internetin kautta tuli mahdolliseksi.
  - 20.10. OPK ja Paikallisosuuspankkiyhdistys tekivät sopimuk-sen Osuuspankkien Vakuusrahaston (OVR) vastuiden jakamisesta ja jäsenpankkien eroamisesta OVR:sta. OPK ja yhdistys sopivat samalla, että OPK tai sen osoit-tama taho ostaa yhdistyksen jäsenpankkien omistamat OKOn K-sarjan osakkeet.
  - 27.10. OKO ja osuuspankit julkistivat UniCash-palvelun, joka on Euroopan laajuinen kassanhallintapalvelu yrityksille. Palvelu otettiin käyttöön vuoden 1999 alusta.
  - 10.11. Osavuosisikatsaus: OKO-konsernin liikevoitto tammi-syyskuulta oli 335 miljoonaa markkaa eli 61 prosenttia suurempi kuin vuotta aikaisemmin.
  - 19.11. Konserniverokeskus hyväksyi OKOn oikaisuvaatimuk-sen vuonna 1995 tehdystä päätöksestä periä OKOlta 54 miljoonaa markkaa veroja eräistä joukkovelkakirjois-ta. Koko summa noin 9 miljoonan markan korkoineen palautettiin OKOLle tammikuussa 1999.
  - 23.11. OKO ja osuuspankit julkistivat uuden Tuottoasian-tuntija-palvelun sijoitusasiakkaille. Sijoitusneuvojat Okopankissa ja osuuspankeissa käyttävät hyväksi Opstock Oy:n tutkimusaineistoa ja tukiohjelmistoa.
- Opstock Oy ja OP-Rahastoyhtiö Oy toivat markki-noille uuden erikoissijoitusrahaston nimeltä Opstock Finland Index. Rahaston tavoitteena on tarjota sijoitta-jille kotimaisen FOX-osakeindeksin kehitystä vastaava tuotto.

25.11. Johtokunta päätti, että OKO-konserni maksaa osuutensa OVR:n vastuista, jonka jälkeen OKO ja Okopankki Oyj eroavat rahastosta.

15.12. OKOn osakepääoma kasvoi 20 250 000 markkaa, kun vuoden 1994 optiolainan nojalla marraskuussa merkityt 405 000 A-sarjan osaketta merkittiin kaupparekisteriin. Osakepääoma oli tämän jälkeen 1 123 281 000 markkaa.

16.12. Hallintoneuvosto hyväksyi, että johtokunnan jäsen Helena Walldén jää 1.2.1999 sapattivapaalle ja palaa tehtäviinsä viimeistään 31.12.1999. Hänen sijaisensa toiminnonjohtajana on osastonjohtaja Mikko Hyttinen.

29.12. OKO-konserni maksoi OVR-vastuistaan 620 miljoonaa markkaa. Loput 339 miljoonaa markkaa konserni maksoi 4.1.1999.

OPK ja 51 sen jäsenosuuspankkia ostivat Paikallisosuuspankkiyhdistyksen jäsenpankkien omistamat OKOn K-sarjan osakkeet 20.10.1998 tehdyn sopimuksen mukaisesti. OPK-konsernin osuus kaikista OKOn osakkeista nousi kaupan johdosta 39,6 prosentista 43,0 prosenttiin ja osuus äänistä 56,9 prosentista 61,8 prosenttiin.

31.12. Vuodenvaihde merkitsi viimeistä kiihkeää vaihetta euron käyttöönotossa. Se sujui ongelmitta, ja toiminta euroissa aloitettiin suunnitellulla tavalla vuoden ensimmäisenä pankkipäivänä 4.1.1999.

*OKO-konserni palvelee suoraan tai pankkiryhmän muiden yksiköiden välityksellä yli kahda miljoonaa asiakasta – henkilöä, yritystä ja yhteisöä. Kiitos konsernin hyvästä menestyksestä kuuluu ennen kaikkea heille sekä omalle henkilöstölle.*



# Pääjohtajan katsaus



*Pääjohtaja Antti Tanskanen*

Suomen kansantalous kehittyi vuonna 1998 varsin vakaasti. Kansainväliset talousongelmat eivät hidastaneet merkittävästi tuotannon kasvua, joka varsinkin vuoden alkupuoliskolla jatkui Suomessa voimakkaana. Vuoden loppupuolella vientiteollisuuden tilanne alkoi kuitenkin heiketä. Yhä suurempi osa Suomen kansantalouden kasvusta onkin alkaneena vuonna kotimaisen kysynnän varassa.

Inflaatio pysyi koko vuoden erittäin hitaana. Rahapolitiikkaa hallitsi Emun kolmannen vaiheen läheneminen. Suomen markkinakorot alenivat hieman, mutta kokonaisuudessaan korkokehitys oli varsin rauhallista. Emu-maiden valuuttojen kahdenkeskiset kurssit määriteltiin keväällä, mikä suojasi Suomen valuutta- ja rahamarkkinoita kansainvälisiltä häiriöiltä. Suomi oli vuoden 1998 lopussa monia muita EU-maita valmiimpi talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Sujuva siirtyminen euroon vuodenvaihteessa osoitti myös, että suomalaiset pankit ovat teknisesti Euroopan kärkijoukkoa.

Vakaat olot vahvistivat kansalaisten ja yritysten uskoa tulevaisuuteen, mikä näkyi myös pankkien luotonannon tuntuvana lisäyksenä. Liiketoiminnan laajenemisen, kustannustehokkuuden parantumisen ja luottotappioiden supistumisen ansiosta pankkitoimialan kannattavuus on kohentunut merkit-

tävästi. Pankkien välinen korkokilpailu luotonannossa kiristyi entisestään, mikä jatkuessaan rasittaa kannattavuutta.

Osuuspankkiryhmän liikevoitto kaksinkertaistui edellisestä vuodesta, jolloin se jo oli historiamme paras. Vuoden tulokseen voi olla hyvin tyytyväinen, koska se ei rakentunut kertaluonteisten erien varaan. Tulos syntyi kannattavasta peruspankkitoiminnasta, joka nyt on päässyt kunnolla esiin, kun luottotappiot ovat supistuneet lähelle normaalitasoa. Saavuttamassamme tulostasossa ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia alkaneena vuonna, mikäli toimintaympäristö ja kilpailutilanne säilyvät vakaina. Osuuspankkiryhmän kannattavuus ja vakavaraisuus kestävät hyvin niin kotimaisen kuin kansainvälisenkin vertailun.

Huomattava osa Osuuspankkiryhmän tuloksesta syntyi ryhmän keskuspankissa OKOssa ja sen tytäryhtiöissä. OKOn noin 25 000 osakkeenomistajan kannalta on merkittävää, että pankin oman pääoman tuotto ja osakekohtainen tulos parani selvästi. Kehitys vastaa johtokunnan asettamia tavoitteita, joiden toteutuminen myös tulevina vuosina merkitsee omistajien varallisuuden kasvua.

OKO-konsernissa oli vuoden aikana keskeistä sekä oman liiketoiminnan että koko ryhmää palvelevan toiminnan

tehostaminen. Pohjana olivat koko pankkiryhmän yhteiset linjaukset ja tavoitteet, jotka hyväksyttiin helmikuussa. Niihin OKO-konsernin toiminnan kehittäminen perustuu vastaisuudessaakin.

Vuoden merkittävimpiä hankkeita oli valmistautuminen euroon ja sen onnistunut käyttöönotto. OKOn toiminta kansainvälisillä markkinoilla sujui suunnitellulla tavalla heti kuluvan vuoden alusta lähtien. Myös asiakaspalveluja kehitettiin voimallisesti. Suuri kansainvälinen hanke oli yhdessä seitsemän muun eurooppalaisen pankin kanssa kehitetty kassanhallintapalvelu yritysasiakkaille. Kotimaassa kehitettiin erityisesti sijoitustutkimusta ja rakennettiin uusi varallisuudenhoitojärjestelmä palvelemaan kaikkia Osuuspankkiryhmän sijoittaja-asiakkaita.

Varallisuudenhoitopalveluissa on keskeisellä sijalla Osuuspankkiryhmän intranet-verkko, jota kehitettiin vuoden aikana voimakkaasti. Myös Internet-palveluja tehostettiin niin OKOssa kuin koko ryhmässäkin. Uudistettu palvelukokonaisuus mahdollistaa muun muassa osakemerkintöjen tekemisen ja maksamisen Internetin kautta. Nämä ovat esimerkkejä palveluista, joissa olemme edelläkävijöitä.

Pörssiyhtiö OKO tarjoaa hyvän vaihtoehdon kaikille

osinkotuottoa arvostaville sijoittajille, myös ulkomaalaisille. Pankki pysyy kuitenkin suomalaisena. OKO on koko pankkiryhmän keskusyhteisön OPK:n tytäryhtiö, ja OPK:n omistavat osuuspankit, joilla puolestaan on noin 700 000 suomalaista omistajaa. Kotimainen päätösvalta on koko pankkiryhmän ja siten myös OKOn vahvuus ja kilpailuetu.

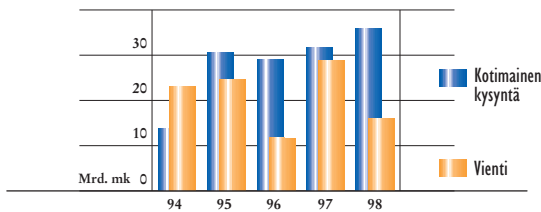
OKO-konserni palvelee suoraan tai pankkiryhmän muiden yksiköiden välityksellä yli kahta miljoonaa asiakasta – henkilöä, yritystä ja yhteisöä. Kiitos konsernin hyvästä menestyksestä kuuluu ennen kaikkea heille sekä omalle henkilöstölle. Ilman asiakkaiden varauksetonta luottamusta emme voisi toimia. Yhtä välttämätöntä on koko henkilökunnan – niin hallinnon, johdon kuin toimihenkilöidenkin – yhteinen työ yhteiseksi hyväksi. Lämpimät kiitokset kuluneesta vuodesta.

Helsingissä 10.2.1999

Antti Tanskanen

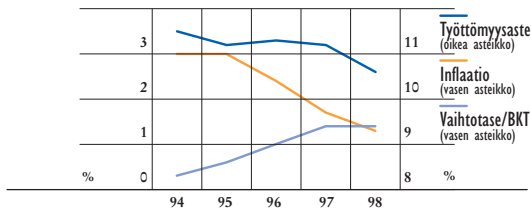
# Toimintaympäristö

Kuvio 1. Kokonaiskysynnän arvon muutokset



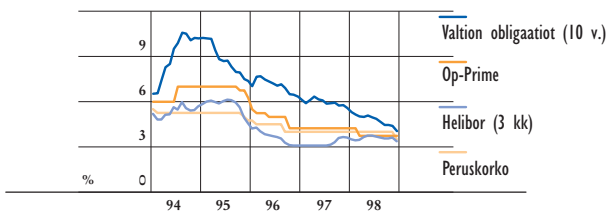
Suomen talouskasvu jatkui edelleen nopeana. Kokonaistuotannon määrä lisääntyi noin 5 prosenttia. Sekä tuotannon kasvun että kokonaiskysynnän rakenne muuttuivat kuitenkin selvästi. Teollisuudessa tuotannon lisäys oli hyvin suurelta osin tietoliikenne- ja elektroniikkateollisuuden varassa. Kysyntäeristä kulutusmenojen osuus nousi vuoden loppua kohti viennin hidastuessa kansainvälisen talouden ongelmien takia.

Kuvio 2. Talouden tasapaino EU-maissa



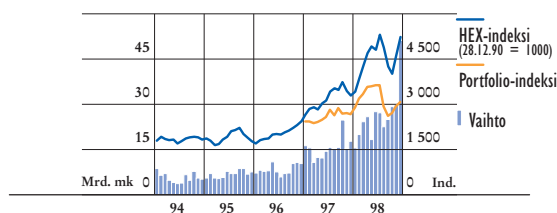
Kotimainen kysyntä jatkui EU-maissa suhteellisen heikkona, minkä takia työttömyyden aleneminen oli hidasta ja vaihtotaseen ylijäämä säilyi suurena. Kansainväliset taluskriisit alensivat raaka-aineiden hintoja huomattavasti, ja vuoden 1998 loppupuolella inflaatio hidastui yhteen prosenttiin. Talouden tasapainon kannalta EU-maissa oli edelleen tilaa kysyntää tukevalle talouspolitiikalle.

Kuvio 3. Korkokehitys



Rahapolitiikkaa ohjasi Emun kolmannen vaiheen lähestyminen, ja Suomen lyhyiden korkojen muutokset olivat edellisen vuoden tapaan vähäisiä. Vuoden lopulla markkinakorot hieinan alenivat kansainvälistä trendiä seuraten. Talous- ja rahoiliitton siirryttiin suhteellisen matalalla korolla, koska kävi ilmeiseksi, että euroalueella on pulaa kotimaisesta kysynnästä.

Kuvio 4. Osakkeiden vaihto ja kurssikehitys



Osakemarkkinoilla kulunut vuosi oli erittäin vilkas. Helsingin Pörssissä noteerattavien osakkeiden hintavaihtelujen yhteys kansainväliseen kehitykseen ja erityisesti New Yorkin pörssiin tuli entistä kiinteämmäksi. HEX-indeksi nousi vuoden aikana lähes 70 prosenttia. Koko pörssin kehitystä paremmin kuvaava portfolioindeksi, jossa yksittäisten osakkeiden paino on rajoitettu, nousi 15 prosenttia. Osakevaihto Helsingin Pörssin päälistalla nousi 317 miljardiin markkaan eli yli 70 prosenttia suuremmaksi kuin vuotta aikaisemmin.



# Osakkeenomistajille

OKO-konsernin liikevoitto vuodelta 1998 ylitti tavoitteet ja oli 442 miljoonaa markkaa. Liikevoitto kasvoi edellisestä vuodesta 159 miljoonaa markkaa eli 56 prosenttia. Osakekohtainen tulos nousi 9,25:stä 13,26 markkaan ja oman pääoman tuotto 7:stä 9,7 prosenttiin.

Kulunut vuosi oli OKO-konsernille paitsi tuloksekkaan toiminnan myös suurten muutosten aikaa. Vuoden alussa OKO myi emoyhteisölleen OPK:lle sellaiset liike- ja palvelutoiminnot, joiden tarkoituksena on yksinomaan osuuspankkien palvelu. Kauppojen johdosta OKO-konsernin henkilökunta väheni 370:llä.

Joulukuussa 1998 OKO ja sen tytäryhtiö Okopankki Oyj päättivät erota Osuuspankkien Vakuusrahastosta. Tämän johdosta OKO-konserni kirjasi rahaston vastuusuuksistaan satunnaisiksi kuluiksi 620 miljoonaa markkaa joulukuussa 1998, ja loput 339 miljoonaa markkaa maksettiin tammikuussa 1999. Eroaminen vakuusrahastosta pienentää konsernin toimintakuluja, sillä alkaneesta tilivuodesta lähtien konserni ei enää maksa vuotuista kannatusmaksua vakuusrahastolle. Tilivuonna 1998 kannatusmaksu oli 161 miljoonaa markkaa, joka kirjattiin kuluksi ennen liikevoittoa.

OKO-konsernin kehittämisessä oli rakennemuutosten ohella keskeistä strategian vahvistaminen tulevia vuosia varten ja pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden asettaminen. OKOn tavoitteena on olla menestyvä suomalainen pankki, jolla on paras asiakastytyväisyys.

OKO-konsernin liiketoiminta-alueet ovat yritys- ja yhteisöpankkitoiminta, investointipankkitoiminta sekä vähittäispankkitoiminta pääkaupunkiseudulla. Konserni tarjoaa kotimaisille yritys- ja henkilöasiakkaille monipuoliset rahoitus-, sijoitus- ja maksuliikepalvelut asiakkaiden kotimaisen ja kansainvälisen toiminnan tarpeisiin. Ulkomaisille asiakkaille tarjotaan ja kehitetään niitä palveluja, joita he tarvitsevat Suomeen suuntautuvassa liiketoiminnassaan.

Konsernin tavoitteena on kasvaa lähivuosina erityisesti keskisuurten yritysten monipuolisena rahoittajana, suurten ja keskisuurten asiakkaiden rahoitustarpeiden ratkaisijana pääomamarkkinoilla, instituutio- ja henkilöasiakkaiden varallisuudenhoitajana sekä henkilöasiakkaiden talletuspankkipalvelujen osajana pääkaupunkiseudulla.



Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen



OKO-konserni toimii läheisessä yhteistyössä Osuuspankkiryhmään kuuluvien osuuspankkien kanssa. Konserni on Osuuspankkiryhmän valuutta-, raha- ja pääomamarkkinakaupankäynnin keskus ja kansainvälisen toiminnan osaja. Konsernin käytössä on sen omien palvelukanavien lisäksi koko Osuuspankkiryhmän laaja palveluverkko.

OKO-konsernin toiminnan kehittämisen ja kilpailuedun hakemisen kulmakiviä ovat osaava ja sitoutunut henkilöstö, liiketoiminta-alueittain räätälöity toimintatapa, pitkäjänteiset asiakassuhteet, tehokas tietotekniikka ja kattava palveluverkko.

Konsernin liiketoiminnan taloudellisenä tavoitteena on kasvattaa osakkeenomistajien sijoituksen arvoa. Tavoitteen toteutumisen mittaamiseksi johtokunta vahvisti syksyllä 1998 seuraavat pitkän aikavälin tavoitearvot:

- tuottojen ja kulujen suhde keskimäärin 1,8
- ensisijaisten omien varojen osuus riskipainotetuista sitoumuksista vähintään 7 prosenttia
- oman pääoman tuotto 14 prosenttia
- osinkosuhte 50 prosenttia.

Nämä taloudelliset tavoitteet ovat konsernin toimivan johdon ja muun henkilöstön kirittäjinä tulevina vuosina.

Helsingissä 10.2.1999  
Mikael Silvennoinen



*Kotimaassa kehitettiin erityisesti sijoitustutkimusta ja rakennettiin varallisuudenhoitojärjestelmä palvelemaan kaikkia Osuuspankkiryhmän sijoittaja-asiakkaita. Edelläkävijyyttä varallisuudenhoidossa ilmentävät Osuuspankkiryhmän intranet- ja Internet-palvelut.*



# Osakepääoma

## ja osakkeenomistajat

### Osakelajit ja osakepääoma

OKOn osakkeet jakautuvat A-sarjaan, K-sarjaan ja C-sarjaan. Helsingin Pörssissä vuodesta 1989 alkaen noteerattuja A-sarjan osakkeita oli vuoden lopussa 9 458 120 kappaletta, joista rekisteröimättömiä oli yhteensä 892 500 kappaletta. K-sarjan osakkeita oli 13 894 380 kappaletta ja niitä voi omistaa vain suomalainen osuuspankki, osuuspankkilain 41 a ja 41 b pykälissä tarkoitettu osakeyhtiömuotoinen pankki ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta (OPK). C-sarjan osakkeita ei ole laskettu liikeseen. Osakkeiden nimellisarvo on 50 markkaa. Yhtiökokouksessa jokainen A-sarjan osake oikeuttaa äänestämään yhdellä äänellä ja K-sarjan osake viidellä äänellä.

Vuonna 1998 OKOn osakepääoma kasvoi 1 103 miljoonasta 1 123 miljoonaan markkaan. Korotus johtui Valtion vakuusrahastolle Suomen Säästöpankki Oy:n kaupan yhteydessä suunnatun optiolainan perusteella tehdyistä OKOn A-sarjan osakkeiden merkinnöistä. Optiotodistuksilla merkittiin yhteensä 1 297 500 osaketta, joista oli vuoden lopussa rekisteröimättä 892 500 osaketta. Osakelajit ja osakepääoma on eritelty tilinpäätöksen liitetiedossa 36.

Johtokunnan 24.3.1999 kokoontuvalle yhtiökokoukselle esittämät muutokset yhtiöjärjestykseen on selostettu sivulla 28.

### Osakkeenomistajat

Vuoden 1998 lopussa OKolla oli 25 034 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Suurin omistaja oli OKOn emoyhtiö OPK, jonka osuus OKOn osakkeista oli 43,0 prosenttia ja äänistä 61,8 prosenttia. OPK kasvatti vuoden lopussa omistus- ja ääniosuuttaan, kun se osti Osuuspankki Realumin omistamat 559 980 K-sarjan osaketta. Lisäksi OPK osti Paikallisosuuspankkiyhdistykseen kuuluvien osuuspankkien omistamia OKOn K-sarjan osakkeita 758 336 kappaletta. Osa jäsenosuuksista osti loput näiden pankkien omistamista K-sarjan osakkeista.

### **OKOn suurimmat osakkeenomistajat 31.12.1998**

	<b>Osuus osakkeista %</b>	<b>Osuus äänistä %</b>
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta	43,0	61,8
Turun Seudun Osuuspankki	1,3	1,9
Oulun Osuuspankki	1,4	1,7
Osuuspankkien Eläkesäätiö	4,0	1,1
Etelä-Karjalan Osuuspankki	1,0	1,0
Porin Seudun Osuuspankki	0,8	0,9
Pohjolan Osuuspankki	0,6	0,8
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	0,6	0,8
Keski-Suomen Osuuspankki	0,5	0,7
Kainuun Osuuspankki	0,5	0,7

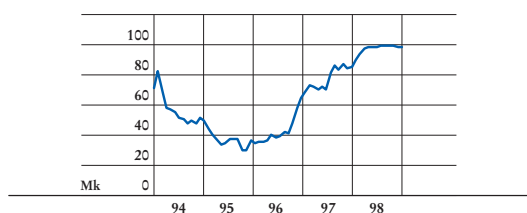
Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-sarjan osakkeista oli 17,1 prosenttia. Edellisen vuoden lopussa osuus oli 24,8 prosenttia.

### **A-sarjan suurimmat omistajat 31.12.1998, osuus A-sarjan osakkeista**

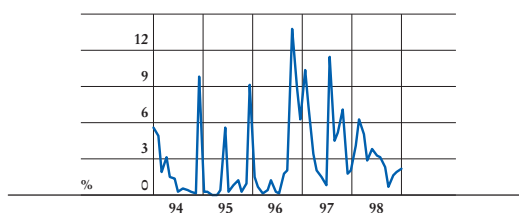
Osuuspankkien Eläkesäätiö	10,4 %
Kuntien Eläkevakuutus	4,7 %
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2,6 %
Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	2,5 %
Sijoitusrahasto Alfred Berg Optimal	2,5 %
Työeläkekassa	2,1 %
Sijoitusrahasto Merita Optima	1,6 %
Sijoitusrahasto Alfred Berg Portfolio	1,5 %
Tampereen Seudun Osuuspankki	1,3 %
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra	1,2 %

Suurimman omistajaryhmän muodostivat vuoden lopussa OPK ja sen 246 jäsenosuuspankkia, joiden osuus OKOn kaikista osakkeista oli 69,3 prosenttia ja äänistä 91,2 prosenttia. Lukumääräisesti suurin omistajaryhmä oli yksityishenkilöt, joita oli 24 003.

Kuvio 5. OKOn A-sarjan osakkeen keskihinta



Kuvio 6. OKOn A-sarjan osakkeen suhteellinen vaihto



#### OKOn osakeomistus omistajaryhmittäin 31.12.1998

	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
Yritykset	1,5	0,4
OPK ja jäsenosuuspankit	69,3	91,2
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4,3	1,2
Julkisyhteisöt	8,9	2,6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,7	0,5
Kotitaloudet	7,3	2,1
Ulkomaat	0,1	0,0
Hallintarekisteröidyt	6,5	1,9
Yhteistilillä	0,3	0,1
<b>Yhteensä</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

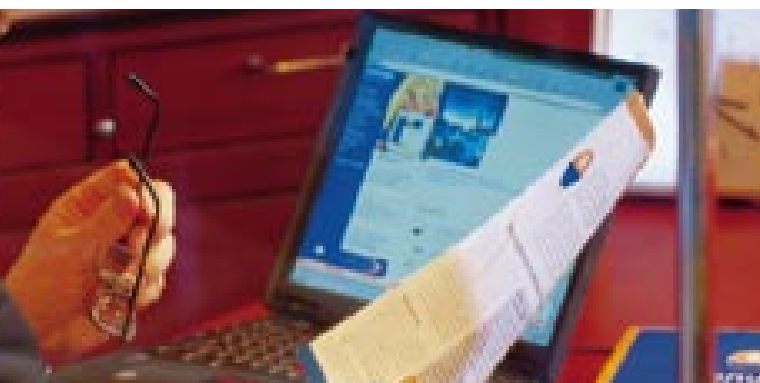
#### OKOn osakeomistuksen jakautuminen 31.12.1998

Osakemäärä, kpl	Osakkaita kpl	Osuus osakkeista %	Osuus osakkeista %
1 – 100	22 642	90,4	3,1
101 – 1 000	1 899	7,6	2,7
1 001 – 10 000	307	1,2	5,2
10 001 – 50 000	148	0,6	15,0
50 001 – 100 000	16	0,1	5,0
100 001 -	22	0,1	68,7
Yhteistilillä			0,3
<b>Yhteensä</b>	<b>25 034</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

#### Kurssikehitys ja vaihto

OKOn A-osakkeen kurssikehitys oli vuonna 1998 edelleen nouseva. Alin kurssi oli 85 markkaa eli 24 markkaa korkeampi kuin edellisenä vuonna. Ylin kurssi oli 113 markkaa. Vuoden lopun kurssi oli 74 prosenttia osakekohtaisesta omasta pääomasta vuoden lopussa. A-sarjan osakekannan markkina-arvo nousi vuoden 1997 lopun 705 miljoonasta 880 miljoonaan markkaan.

Osakkeiden kappalemääräinen vaihto jäi pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Kertomusvuoden aikana runsaat 3 miljoonaa A-sarjan osaketta vaihtoi omistajaa. A-sarjan kaikista osakkeista tämä oli 37 prosenttia. Edellisenä vuonna vaihdon osuus oli yli 57 prosenttia. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 44.



# Konsernirakenne

## Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (OKO)

Vuonna 1902 perustettu OKO on itsenäistä liiketoimintaa harjoittava liikepankki, joka toimii Osuuspankkiryhmän keskusrahallaitoksena. OKOn A-sarjan osakkeet on noteerattu vuodesta 1989 lähtien Helsingin Pörssissä. OKO on Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan tytäryhtiö.

OKO kuuluu osuustoiminnallisten pankkien UNICO-ryhmään, jonka jäsenpankit toimivat kymmenessä Euroopan maassa.

## Tytäryhtiöt

### Okopankki Oyj

Okopankki Oyj on syyskuussa 1996 toimintansa aloittanut liikepankki, joka harjoittaa vähittäispankkitoimintaa pääkaupunkiseudulla.

### OKO-Investointiluottopankki Oyj (OIP)

Vuonna 1917 toimintansa aloittanut OIP on Osuuspankkiryhmän kiinnitysluottopankki, joka on erikoistunut pitkäaikaiseen asunto-, julkisyhteisö- ja kiinteistörahoitukseen.

### OP-Rahoitus Oy (OPR)

Rahoitusyhtiö OPR tuottaa kohde- ja saatavavakuuksiin perustuvia rahoituspalveluita. Yhtiö aloitti toimintansa vuonna 1975.

## Opstock Oy

Opstock Oy harjoittaa arvopaperinvälitystä, corporate finance -toimintaa, omaisuudenhoitoa ja sijoitustutkimusta. Opstock Oy käyttää toiminnassaan aputoiminimiä Opstock Pankkiiriliike, Opstock Corporate Finance ja Opstock Omaisuudenhoito. Opstock Oy aloitti toimintansa vuonna 1990.

## Keskeiset osakkuusyhtiöt


### Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum

Vuonna 1996 toimintansa aloittanut Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum tuottaa Osuuspankkiryhmän keskitetyt henki- ja eläkevakuutuspalvelut. Yhtiö tarjoaa säästö- ja sijoitussidonnaisia vakuutuksia. OKOn omistusosuus yhtiöstä on 49,6 prosenttia.

### OP-Kotipankki Oyj

OP-Kotipankki Oyj toimii Osuuspankkiryhmän suorapankkina. Yhtiö aloitti toimintansa vuonna 1989. OKO-konsernin omistusosuus yhtiöstä on 48,1 prosenttia.



A woman with short brown hair, wearing a yellow ribbed top, a gold necklace, and a watch, is sitting at a desk. She is smiling and looking towards the camera. In front of her is a computer monitor displaying a blue interface. She is holding a red pen over a document on the desk. The background is a solid red wall.

*Asiakaspalveluja kehitettiin voimallisesti. Suuri kansainvälinen panke oli yhdessä seitsemän muun eurooppalaisen pankin kanssa kehitetty UniCash-kassanhallintapalvelu yritysasiakkaille.*



OKO-konsernin liiketoiminta-alueet ovat yritys- ja yhteisöpankkitoiminta, investointipankkitoiminta sekä vähittäispankkitoiminta pääkaupunkiseudulla.

Emopankki OKO toimii lisäksi Osuuspankkiryhmän keskusrahallaitoksena ja tarjoaa ryhmään kuuluville osuuspankeille rahoitus- ja maksuliikepalveluja.

### Yritys- ja yhteisöpankkipalvelut

OKO ja sen tytäryhtiöt tarjoavat rahoituspalveluita sekä rahamarkkina- ja valuuttakaupan palveluita valtakunnallisesti toimiville suurille ja keskisuurille yrityksille ja julkisyhteisöille. OKO-konserni tarjoaa lisäksi arvopaperipohjaisia rahoitusratkaisuja sekä pääomarahoituspalveluita.

Yhdessä osuuspankkien kanssa OKO-konserni tarjoaa pienille ja keskisuurille yritysasiakkaille monipuoliset ja kattavat pankkipalvelut. OKOn Tukholman sivukonttori keskittyy palvelemaan Osuuspankkiryhmän yritysasiakkaita Ruotsissa.

Vuoden 1998 aikana panostettiin erityisesti OKOn ja osuuspankkien myyntiyhteistyön tehostamiseen ja koordinoitiin.

### Rahoituspalvelut

#### Luotot ja takaukset

Yritysten ja yhteisöjen luottojen kysyntä kasvoi kertomusvuonna. OKO-konsernin yritys- ja yhteisöasiakkaille myöntämien luottojen ja takauksien yhteismäärä lisääntyi edellisestä vuodesta lähes 14 prosenttia ja oli vuoden 1998 lopussa 19,8 miljardia markkaa.

Yritys- ja yhteisöasiakkaiden luotto- ja takausvastuut hajaantuivat varsin tasaisesti eri toimialoille. Kauppa, majoitus ja ravitsemus -toimialan yritysten yhteenlasketut vastuut

edustivat suurinta osuutta, 12:ta prosenttia, luotto- ja takauskannasta.

#### Arvopaperipohjaiset rahoituspalvelut

Velkaemissio- ja rahoituspalveluiden kehittäminen oli yksi yritys- ja yhteisörahoituksen painopistealueista vuonna 1998.

OKO vahvisti asemaansa erityisesti kotimaisten yritysten joukkolainaemissioiden järjestäjänä. OKO toimi pääjärjestäjänä yhdessä emissiossa sekä järjestäjänä tai välittäjänä yhteensä seitsemässä muussa yritysrahoitusjärjestelyssä. Emissioilla kerättiin OKOn yritys- ja yhteisöasiakkaille yhteensä 2,6 miljardin ja osuuspankeille 1,3 miljardin markan varat.

OKO kehitti yhdessä UNICO-pankkiryhmään kuuluvien eurooppalaisten pankkien kanssa yhteisen toimintamallin joukkolainojen liikkeeseen laskemiseksi Euroopan joukkolainamarkkinoilla. OKO kykenee näin tarjoamaan yritys- ja yhteisöasiakkaitensa joukkolainaemissioille koko euroalueen laajuisen markkinan. Toisaalta sijoittaja-asiakkaille voidaan tarjota muualla euroalueella liikkeeseen laskettavia joukkolainoja uusina sijoitusvaihtoehtoina.

UNICO-pankkien pääosin Euroopassa järjestämien joukkolainaemissioiden yhteismäärä oli vuonna 1998 yli 7 miljardia Saksan markkaa eli noin 21 miljardia Suomen markkaa.

#### Pääomarahoituspalvelut

OKOn venture capital -yksikkö tarjoaa pienille ja keskisuurille yrityksille pääomarahoituspalveluita ja täydentää siten Osuuspankkiryhmän yritysrahoituksen palveluvalikoimaa välirahoitusinstrumentein ja pääomarahastossijoituksin.

Venture capital -yksikkö hallinnoi kertomusvuonna Promotion I ja II Ky -nimisiä pääomasijoitusrahastoja, joiden yhteenlasketut pääomat ovat noin 50 miljoonaa markkaa. Rahastot tekevät osakepääomasijoituksia listaamattomiin yrityksiin, joilla nähdään olevan hyvät kasvunäkymät, sekä tarjoavat näille muita oman ja vieraan pääoman ehtoisia pääomarahoitusratkaisuja.

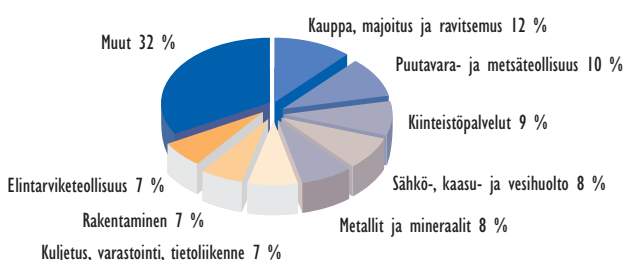
#### Kiinnitysluotto- ja pankkipalvelut

OKO-Investointiluotto- ja pankki Oyj (OIP) on kiinnitysluotto- ja pankki, joka on erikoistunut pitkäaikaiseen, turvaavien vakuuksien annettavaan asunto-, kiinteistö- ja julkisyhteisörahoitukseen.

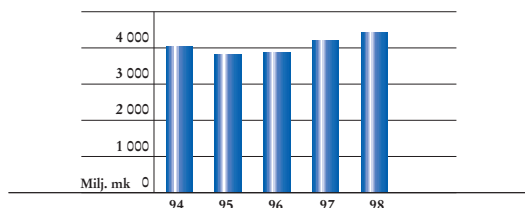
OIP solmi vuonna 1998 uusia rahoitussopimuksia 1,1 miljardin markan arvosta. Luottokanta kasvoi edellisestä

Kuvio 7.

#### OKO-konsernin yritysasiakas- vastuiden toimialajakauma



Kuvio 8.

**OIP:n luottokannan kehitys**

vuodesta runsaat 5 prosenttia 4,4 miljardiin markkaan.

Asuntoyhtiöiden sekä kiinteistöjen ja kiinteistötoiminnan rahoittamiseksi myönnettyjen luottojen määrä kasvoi 13 prosenttia ja oli vuoden lopussa runsaat 2,7 miljardia markkaa.

Julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen kanta kasvoi 5 prosenttia 0,9 miljardiin markkaan.

Yhdessä muiden Osuuspankkiryhmän yksiköiden ja YIT:n kanssa kehitettiin asunorahoitusmalli, jonka avulla asunnonostaja voi rahoittaa suuren osan asunnon kauppahinnasta pitkäaikaisella asuntoyhtiölle myönnettävällä lainalla.

**Kohde- ja saatavavakuudelliset rahoituspalvelut**

OP-Rahoitus Oy (OPR) tarjoaa kohde- ja saatavavakuudellisia rahoituspalveluita ja täydentää niillä Osuuspankkiryhmän muiden yksiköiden rahoitustuotevalikoimaa. OPR:n rahoittamien kohteiden painopiste on autokaupan, kuljetuskaluston, työkoneiden, teollisuuden koneiden ja laitteiden sekä laskusääntävien rahoituksessa.

OPR:n vuonna 1998 myymien uusien luottojen jäljellä oleva määrä oli vuoden lopussa 2,2 miljardia markkaa. OPR:n koko luottokanta oli vuoden lopussa noin 4,0 miljardia markkaa eli 27 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin.

Voimakkaan kasvun ansiosta OPR:n markkinaosuus pankkikonsernien rahoitusyhtiötoiminnasta kasvoi edelleen. Yhtiön kaikkien perustuotteiden markkinaosuudet vahvistuivat.

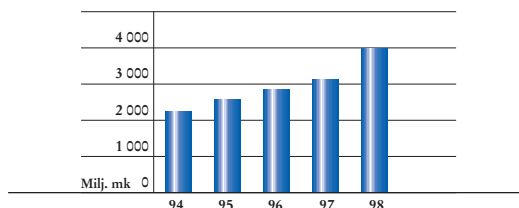
Tuotekehityksessä OPR panosti erityisesti käyttöpääoman rahoittamista palveleviin tuoteratkaisuihin. Teollisuusyritysten sopimushankkijoiden käyttöpääoman sekä kansainvälistyvien yritysten vientisaatavien rahoittaminen kehitettiin omiksi tuotteiksi. Metsänomistajien rahoitustarpeisiin räätälöitiin OPR-metsärahoitus.

**Cash Management -palvelut**

OKO-konserni tarjoaa yritysasiakkailleen kattavat palvelut päivittäisen koti- ja ulkomaisen rahaliikenteen sekä kassanhallinnan hoitamiseen.

Lähteviä ja saapuvia kotimaan maksuliiketahtumia välitettiin yli 66 miljoonaa kappaletta. Määrä kasvoi 10 prosenttia edellisestä vuodesta. Ulkomaan maksuliiketahtumien

Kuvio 9.

**OPR:n luottokannan kehitys**

määrän kasvu oli noin 15 prosenttia.

Kertomusvuoden lopulla tuotiin markkinoille UNICO-pankkien kanssa yhteistyönä kehitetty UniCash-kassanhallintapalvelu. UniCash mahdollistaa ulkomaankauppaa käyville yrityksille Euroopan laajuisen likviditeetin- ja kassanhallintapalvelun avaamalla suorat yhteydet kahdeksassa maassa toimivien pankkien 36 000 konttoriin. UniCash-palvelua käyttävä asiakas voi hallinnoida omalla pankkiyhteysohjelmallaan euromääräisiä rahavirtoja nopeasti ja ilman arvopäivämenetyksiä.

**Rahamarkkina- ja valuuttakaupan palvelut**

OKO toimii kotimaisilla raha- ja pääomamarkkinoilla sijoitustodistusten, valtion velkasitoumusten ja viitelainojen markkinatakaajana sekä muiden keskeisten markkinainstrumenttien ja korkojohdannaisten kaupankäynnissä markkinaosapuolena. OKOn markkinaosuus kaupankäynnistä valtion viitelainoilla kasvoi edellisestä vuodesta yli 7 prosenttiin.

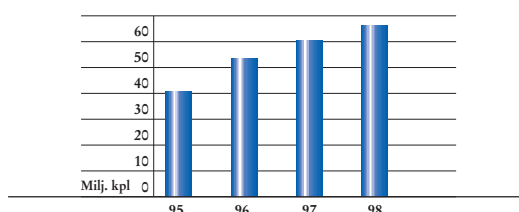
Asiakaskaupassa sijoitus- ja yritystodistusten sekä valtion velkasitoumusten yhteenlaskettu vaihto oli noin 250 miljardia markkaa.

OKO toimi pääjärjestäjänä ensimmäisessä suomalaiselle yritykselle järjestetyssä euromääräisessä yritystodistusohjelmassa.

Valuuttamarkkinoilla OKO käy kauppaa tärkeimmillä valuutoilla ja valuuttajohdannaisilla. Asiakasvaluuttakaupan volyyymi oli markkavasta-arvoltaan noin 64 miljardia markkaa.

Asiakaskaupankäynti, riskienhallinta ja markkina-analysitoiminta olivat kertomusvuoden toiminnan keskeisimmät kehittämiskohteet. Lisäksi vuoden aikana uusittiin treasury-kaupankäyntijärjestelmä. Loppuvuotta leimasi treasury-toiminnan valmistautuminen euromarkkinoiden käynnistymiseen 4.1.1999.

Kuvio 10.

**OKOn maksuliiketahtumien kehitys**

## Investointipankkipalvelut

OKO-konsernin investointipankkitoiminta keskitettiin kertomusvuonna kokonaisuudessaan Opstock Oy:öön, johon arvopaperinvälitys- ja omaisuudenhoitopalveluiden sekä sijoitustutkimuksen lisäksi siirrettiin heinäkuussa myös corporate finance -toiminta.

### Sijoitustutkimus

Investointipankkitoiminnan ytimen muodostaa Opstock Sijoitustutkimus. Helmikuussa 1998 vahvistetussa Osuuspankkiryhmän strategiassa määriteltiin arvopaperitoiminta yhdeksi ryhmän liiketoiminnan painopistealueista. Tämän johdosta sijoitustutkimuksen laatuun panostettiin kertomusvuonna merkittävästi.

Sijoitustutkimuksen toimintatapa perustuu Top Down -ajatteluun. Se on systemaattinen tapa tarkastella sijoitusympäristön muutoksia makrotaloudesta omaisuusluokkatasolle ja siitä edelleen toimialoittain yrityksiin. Lähestymistapa on sijoitustutkimuksen, omaisuudenhoidon sekä koko Osuuspankkiryhmän sijoitusneuvonnan pohja.

Osuuspankkien sijoitusneuvojen käyttöön luotiin yhdessä muiden Osuuspankkiryhmän yksiköiden kanssa sijoitustutkimuksen tarkastelutapaan perustuva Tuottoasiantuntijakokonaisuus, joka tukee varallisuudenhoitopalveluiden myyntiä osuuspankeissa ja Okopankissa.

Sijoitustutkimuksen aineisto jaoteltiin kolmenlaisiksi julkaisuiksi: kokonaisvaltaisen markkinanäkemyksen antaviksi sijoitusstrategiajulkaisuiksi, omaisuusluokkiin tai toimialoihin keskittyviksi markkina-analyyseiksi sekä yritysanalykseiksi.

Sijoitustutkimusaineisto jaetaan myös Internetin välityksellä. Näin aineisto saadaan kätevästi osuuspankkien sijoitusneuvojen ja asiakkaiden käyttöön.

### Arvopaperinvälitys

Opstock Pankkiiriliike välitti vuonna 1998 osakekauppoja 19,3 miljardin markan arvosta. Kauppojen arvo oli 58 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin.

Pankkiiriliikkeen markkinaosuus Helsingin Pörssin osakevaihdesta oli noin 3 prosenttia. Osuus I-listan vaihdosta oli runsaat 7 prosenttia. Johdannaiskaupankäynnin vaihdon osuus

kokonaiskaupankäynnistä oli noin 3 prosenttia.

Opstock Pankkiiriliike tarjoaa arvopaperinvälityspalveluita pääasiassa instituutioasiakkaille. Vähittäisasiakkaille välityspalvelut myydään osuuspankkien ja Okopankin kautta.

### Omaisuudenhoito

Opstock Omaisuudenhoito hoitaa asiakkaiden varallisuutta asiakkaiden määrittelemien tuottotavoitteiden ja riskiprofiilin mukaisesti.

Hallinnoitavien asiakasvarojen määrä kasvoi 8,7 miljardista 12,3 miljardiin markkaan eli yli 40 prosenttia.

Opstock Omaisuudenhoidon asiakkaat ovat instituutioasiakkaita. Vuonna 1998 hallinnoitavien asiakassalkkujen määrä kasvoi 10 prosenttia.

Opstock Omaisuudenhoito toi vuoden 1998 lopulla markkinoille uutena tuotteena Opstock Finland Index -erikoissijoitusrahaston. Ammattimaisen sijoitussuunnittelun apuvälineeksi rakennettiin sijoitustutkimuksen toimintatapaan perustuva Proalokaattori, jolla hallinnoidaan riski-tuotto-tasoja eri omaisuuslajien välillä.

### Corporate finance

Opstock Corporate Finance järjestää osakepohjaista rahoitusta sekä toteuttaa yritysjärjestelyjä.

Vuonna 1998 Opstock toimi järjestäjänä kaikissa valtion-yhtiöiden yksityistämisisä ja viidessä muussa osakemyynnissä sekä pääjärjestäjänä kahdessa ostotarjouksessa. Osakemyynneillä hankittiin asiakkaille yli 1,5 miljardin markan pääomat.

Osuuspankkien ja Okopankin arvopaperikonttorit ovat valtakunnallinen myyntiverkko, joka varmistaa emissioiden myynnin onnistumisen.

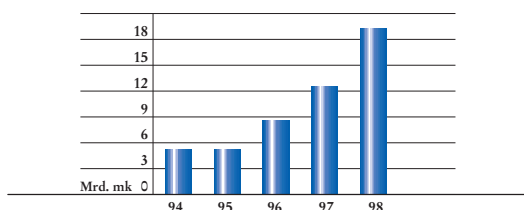
Osuuspankkiryhmä avasi ensimmäisenä suomalaisena pankkina osakemerkintäpalvelun Internetissä. Sijoittajalla on mahdollisuus tehdä osakemerkintöjä ja maksaa merkitsemänsä osakkeet suoraan Internetin välityksellä.

## Vähittäispankkipalvelut

Osuuspankkiryhmän työnjaon mukaisesti OKO-konserniin kuuluva Okopankki Oyj tarjoaa kattavat vähittäispankkipalvelut pääkaupunkiseudulla. Okopankin palvelutarjonta sisältää

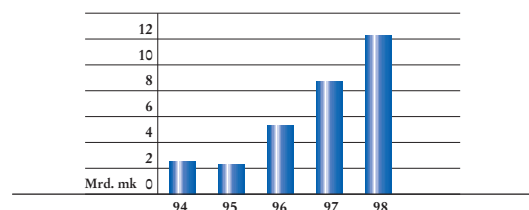
Kuvio 11.

### Opstock Pankkiiriliikkeen välittämät osakekaupat



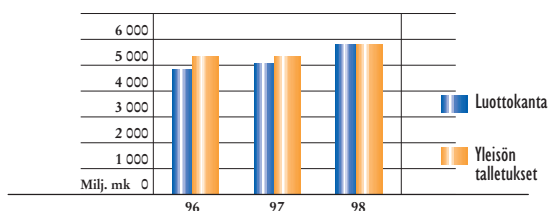
Kuvio 12.

### Opstock Omaisuudenhoidon hallinnoimat asiakasvarat



Kuvio 13.

### Okopankin luottokannan ja yleisön talletusten kehitys



kaikki Osuuspankkiryhmän peruspankituotteet sekä henkilöasiakkaille että pienille ja keskisuurille yritys- ja yhteisöasiakkaille.

Okopankilla oli vuoden lopussa lähes 224 000 asiakasta. Uusia kotitalousasiakassuhteita solmittiin noin 14 300. Melkein 70 prosenttia Okopankin vuonna 1998 pankikseen valinneista henkilöistä oli alle 35-vuotiaita. Uusia yritys- ja yhteisöasiakassuhteita solmittiin noin 2 300.

Uusia luottoja nostettiin kertomusvuonna 2,4 miljardia markkaa eli 59 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Kotitalouksien asuntolainojen osuus uusista luotoista oli 57 prosenttia.

Luottokanta kasvoi runsaat 13 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5,8 miljardia markkaa. Henkilö- ja kotitalousasiakkaille myönnettyjen luottojen kanta kasvoi 4,5 miljardiin markkaan eli 15 prosenttia. Yritys- ja yhteisöasiakkaille myönnettyjen luottojen kanta oli vuoden lopussa 1,2 miljardia markkaa eli 8 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden vaihtuessa.

Talletusten määrä kasvoi 8 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5,8 miljardia markkaa. Maksuliiketeleillä olleiden varojen yhteenlaskettu keskisaldo oli kertomusvuonna 3,5 miljardia markkaa, mikä on 3 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Asiakkaat käyttivät maksuliikkeensä hoidossa yhä enemmän suoraveloitus-, maksuautomaatti- ja Internet-palveluita. Noin 85 prosenttia Okopankin asiakkaiden maksutapahtumista hoidettiin suoraveloituksena tai itsepalveluna.

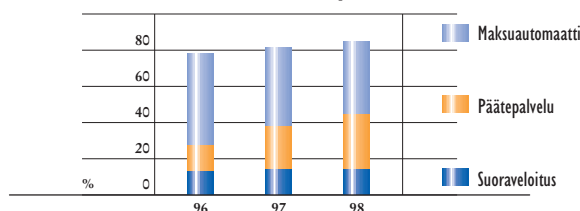
Asiakaspalvelua parannettiin edelleen pidentämällä aukioloaikoja. Yhdessä osuuspankkien kanssa avattiin Internet-kotisivut sekä uudistettiin Kultaraha-päätepalvelu. Englantilainen valuutanvaihto harjoittava yritys Thomas Cook aloitti lisäksi valuutanvaihtopalveluiden tarjoamisen Okopankin Aleksin konttorin yhteydessä.

## Palveluverkko

OKOn pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Lisäksi OKOlla oli vuoden 1998 lopussa sivukonttori Tukholmassa sekä edustustot Moskovassa, New Yorkissa, Pietarissa ja Tallinnassa.

Kuvio 14.

### Okopankin suoraveloitus- ja itsepalvelutapahtumien osuus kaikista maksutapahtumista



Lontoon edustusto suljettiin huhtikuussa 1998. New Yorkin edustusto on päätetty sulkea vuoden 1999 aikana.

OKO-konsernin vähittäispankilla Okopankilla on Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla 19 konttoria ja 5 kauppa-keskuksissa toimivaa palvelupistettä. Konttoreista viisi tarjoaa täydet palvelut sekä yritys- että yksityisasiakkaille. Muut konttorit ovat keskittyneet yksityisasiakkaiden palvelemiseen. Palveluverkkoa täydentävät 61 maksuautomaattia sekä puhelin-, GSM-, pääte- ja Internet-palvelut.

OP-Rahoitus Oy tarjoaa palvelujaan yhteistyössä myyjäliikkeiden ja osuuspankkien kanssa sekä oman palveluverkon välityksellä. Yhtiön omat toimipaikat sijaitsevat Helsingissä, Kuopiossa, Lahdessa, Oulussa, Tampereella ja Turussa.

Osuuspankkien konttorit ja palvelupisteet välittävät OKO-konsernin yhtiöiden tuottamia palveluita. Osuuspankit muodostavat valtakunnanlaajuisen palveluverkon, jolla on ensiarvoisen tärkeä asema OKO-konsernin omia toimipaikkoja täydentävänä myyntikanavana.

## Keskuspankkipalvelut osuuspankeille

OKOn tehtäviin Osuuspankkiryhmän keskusrahalaistoksena kuuluvat osuuspankkien rahoitus- ja maksuliikepalvelut. OKO hoitaa Osuuspankkiryhmän tilisuhdet Suomen Pankkiin, toimii osuuspankkien vähimmäisvarantotalletusten välittäjänä sekä huolehtii viime kädessä osuuspankkien rahoituksen ja maksuvalmiuden riittävydestä.

OKO tarjoaa osuuspankeille myös raha-, valuutta- ja pääomamarkkinoihin liittyvät palvelut. Lisäksi se hoitaa Osuuspankkiryhmän koti- ja ulkomaiset pankki- ja sijoittajasuhteet sekä ulkomaisen varainhankinnan.

OKOn saamiset osuuspankeilta ja Osuuspankkien Vakuusrahastolta olivat kertomusvuonna keskimäärin 7,0 miljardia markkaa. Vuotta aiemmin ne olivat 6,1 miljardia markkaa. Vuoden 1998 lopussa saamiset olivat 5,5 miljardia markkaa.

Velat osuuspankeille olivat keskimäärin edellisen vuoden tasolla. Velkojen keskisaldo oli 13,6 miljardia markkaa. Vuoden lopussa velkoja oli 13,9 miljardia markkaa.



*Konserni tarjoaa kotimaisille yritys- ja henkilöasiakkaille monipuoliset rahoitus-, sijoitus- ja maksuliikepalvelut asiakkaiden kotimaisen ja kansainvälisen toiminnan tarpeisiin. OKOn tavoitteena on olla menestyvä suomalainen pankki, jolla on paras asiakastyytyväisyys.*



### Johtokunnan toimintakertomus

#### OKO-konsernin toiminta ja tulos

##### Tulos

OKO-konsernin liikevoitto vuodelta 1998 oli 442 miljoonaa markkaa eli 159 miljoonaa markkaa suurempi kuin edellisellä vuonna. Oman pääoman tuotto (ROE) nousi edellisen vuoden 7 prosentista 9,7 prosenttiin. Osakekohtainen tulos (EPS) oli 13,26 markkaa, kun se edellisellä vuonna oli 9,25 markkaa. Taloudellista kehitystä kuvaavien ja osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty liitetiedossa 44.

Tulos parani lähes kaikilla liiketoiminta-alueilla. Lisäksi konsernin luotto- ja takaustappiot sekä arvonalentumiset vähenivät tuntuvasti. Vuoden alussa toteutetuilla konsernirakenteen muutoksilla, joita on selvitetty jäljempänä kohdassa ”Konsernirakenteen muutokset”, ei ollut olennaista vaikutusta liikevoittoon, mutta tuloslaskelman yksittäiset erät eivät ole vertailukelpoiset.

Milj. mk	1998	1997	Muutos-%
Rahoituskate	670	703	-5
Muut tuotot	648	856	-24
Tuotot yhteensä	1 318	1 559	-15
Kulut yhteensä	911	1 213	-25
Luottotappiot ja arvonalentumiset	-22	66	
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä yhtiöistä	13	4	
Liikevoitto	442	283	56
Satunnaiset erät	-534	3	
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-92	287	

Konsernin rahoituskate oli 670 miljoonaa markkaa eli 33 miljoonaa markkaa pienempi kuin edellisellä vuonna. Rahoituskatteeseen vaikuttivat myönteisesti luotonannon kasvu sekä

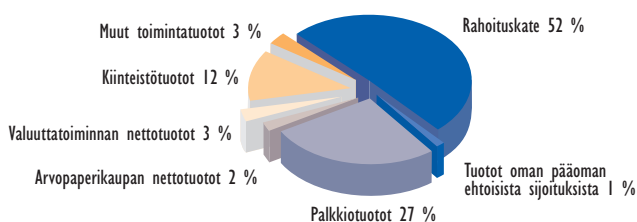
järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten jääminen vähäisiksi. Rahoituskatteeseen kirjattiin lisäksi kertaluonteisena eränä 9 miljoonaa markkaa korkoja OKOn oikaisuvaatimuksen perusteella palautettujen leimaverojen koroista. Keskuspankkirahoituksen tuottojen väheneminen puolestaan heikensi rahoituskatetta. Talletussuojarahaston kannatusmaksuja kirjattiin korkokuluihin 5 miljoonaa markkaa. Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella vaihtuviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden suojaamiseksi ja muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyistä korun- ja valuutanvaihtosopimuksista saatu- ja maksettujen korkojen erotus kirjattiin arvopaperikaupan nettotuottoihin. Aiemmin nämä korot kirjattiin rahoituskatteeseen. Kirjauskäytännön muutos paransi vuoden 1998 rahoituskatetta 3 miljoonaa markkaa. Edellisen vuoden rahoituskatetta muutos paransi 104 miljoonaa markkaa. Arvopaperikaupan nettotuotot heikkenivät vastaavilla määrillä.

Palkkiotuotot vähenivät 30 miljoonaa markkaa. Konsernirakenteen muutoksilla oikaistut palkkiotuotot kasvoivat kuitenkin yli 20 miljoonaa markkaa. Arvopaperitoiminnan palkkiotuotot kasvoivat 32 miljoonaa 145 miljoonaan markkaan. Myös antolainauksen vertailukelpoiset palkkiotuotot lisääntyivät. Sen sijaan takauksista saadut tuotot vähenivät edelleen.

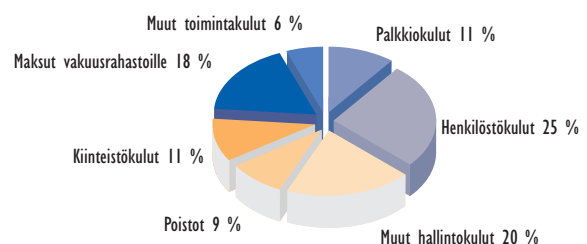
Arvopaperikaupan nettotuotot olivat 28 miljoonaa markkaa. Saamistodistusten ja korkojohdannaisten tuotot jäivät hieman negatiivisiksi. Osakekaupan nettotuottoja kertyi 28 miljoonaa markkaa eli 12 miljoonaa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Osakkeiden realisoitumattomat arvonnousut olivat vuoden lopussa 37 miljoonaa markkaa. Vuotta aikaisemmin realisoitumattomien arvonnousujen määrä oli 47 miljoonaa markkaa. Valuuttatoiminnan nettotuottoja kertyi 44 miljoonaa markkaa eli 7 miljoonaa enemmän kuin edellisellä vuonna.

Liiketoiminnan muut tuotot vähenivät 215 miljoonaa markkaa. Tämä johtui siitä, että atk- ja yhteystuotot vähenivät

Kuvio 15. OKO-konsernin tuottojen jakauma



Kuvio 16. OKO-konsernin kulujen jakauma





FD Finanssidata Oy:n osakkeiden myynnin vuoksi 239 miljoonaa markkaa. Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyvät kiinteistövuokrat kasvoivat yli 20 miljoonaa 125 miljoonaan markkaan. Kiinteistöjen luovutusvoittoja kirjattiin 33 miljoonaa markkaa ja pitkäaikaisiksi tarkoitettuista osakeomistuksista kertaluonteisia luovutusvoittoja runsaat 20 miljoonaa markkaa.

Henkilöstö- ja muut hallintokulut vähenivät edellisestä vuodesta runsaat 30 prosenttia. Konsernin palveluksessa oli vuonna 1998 keskimäärin 974 henkilöä eli 394 henkilöä ja 29 prosenttia vähemmän kuin vuonna 1997. Pääosa vähennyksistä johtui konsernirakenteen muutoksista.

Poistoihin sisältyy kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista tehtyjä arvonalentumispoistoja runsaat 5 miljoonaa markkaa ja poistojen palautuksia yli miljoona markkaa.

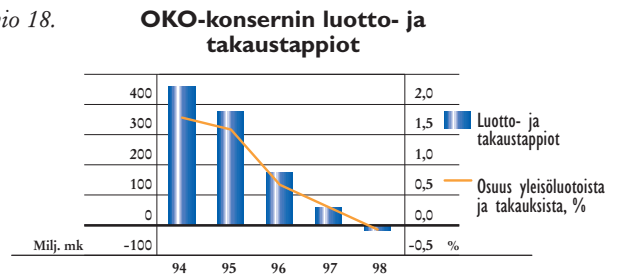
Liiketoiminnan muissa kuluissa kiinteistökulut pienenevät noin 16 prosenttia. Osuuspankkien Vakuusrahastolle maksettiin kannatusmaksuja 161 miljoonaa markkaa eli 30 miljoonaa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Luotto- ja takaustappioiden sekä palautusten nettomääräinen tulosvaikutus oli 19 miljoonaa markkaa positiivinen. Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset olivat nettomääräisesti 3 miljoonaa markkaa positiiviset. Edellisellä vuonna luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten yhteismäärä oli 66 miljoonaa markkaa.

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista oli 13 miljoonaa markkaa. Henkivakuutusosakeyhtiö Aurumin osuus oli 9 miljoonaa markkaa ja OP-Kotipankki Oyj:n 3 miljoonaa markkaa.

Rakennemuutoksiin liittyvistä myynneistä kirjattiin konsernissa vuoden 1998 alussa satunnaisiin tuottoihin 32 miljoonaa markkaa. Satunnaisiin tuottoihin kirjattiin niin ikään OKOn oikaisuvaatimuksen perusteella hyväksytyt leimaverojen ja niille laskettujen veronlisäysten palautukset, yhteensä 54 miljoonaa markkaa. Satunnaisiin kuluihin kirjattiin OKOn ja Okopankki Oyj:n yhteensä 620 miljoonan markan suori-

Kuvio 18.



tukset vastuusuuksistaan Osuuspankkien Vakuusrahastolle.

Tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen konsernin tilivuoden tappio oli 91 miljoonaa markkaa.

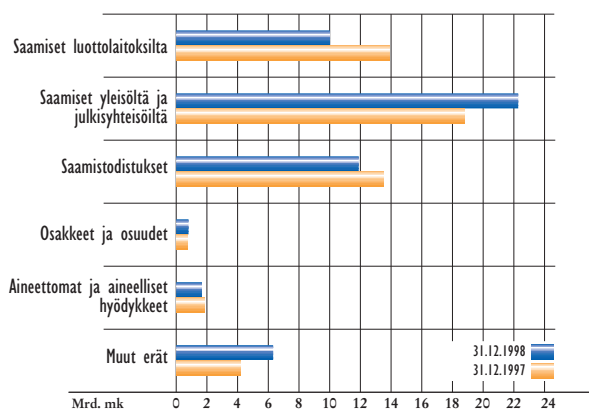
### Tase

Konsernitase oli vuoden lopussa 53,1 miljardia markkaa eli saman suuruinen kuin vuotta aikaisemmin. Tasetta kasvatti luotonannon tuntuva lisäys, mutta saamiset luottolaitoksilta ja saamistodistusten määrä vähenivät.

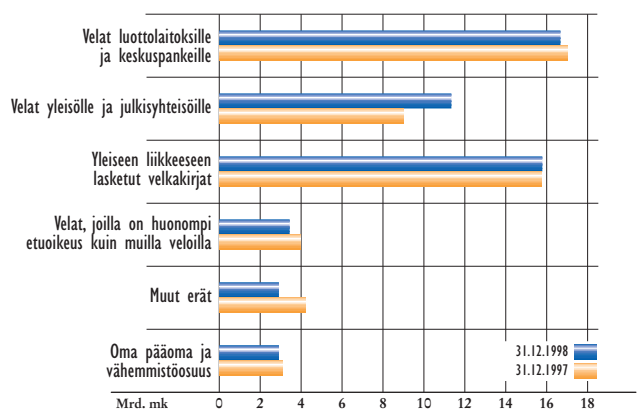
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten määrä väheni edellisen vuoden lopusta 2,1 miljardia runsaaseen 3 miljardiin markkaan. Valtion velkasitoumusten määrä oli 1,7 miljardia markkaa eli noin 0,3 miljardia pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Valtion joukkovelkakirjojen määrä puolestaan väheni 1,9 miljardia 1,3 miljardiin markkaan.

Saamiset luottolaitoksilta vähenivät 3,8 miljardia markkaa. Ulkomaisiin luottolaitoksiin tehtyjä valtaosin lyhytaikaisia talletuksia ja sijoituksia oli vuoden lopussa 3,2 miljardia markkaa eli 3,5 miljardia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. OKOn saamiset osuuspankeilta pysyivät jokseenkin ennallaan ja olivat runsaat 5,2 miljardia markkaa. Saamisiin sisältyi 1,2 miljardia markkaa osuuspankkien pääomasijoituksia. Osuuspankkien Vakuusrahasto (OVR) maksoi vuoden lopulla 1,6 miljardin markan velkansa OKO:lle. OKO ja Okopankki puolestaan myönsivät OVR:lle yhteensä 0,3 miljardin markan nollakorkoiset lainat, joiden määrä vastasi pankkien

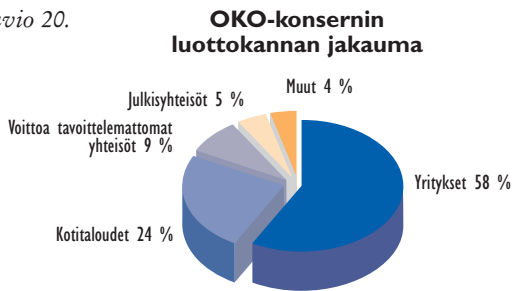
Kuvio 17. OKO-konsernin tase: vastaavaa 1998 ja 1997



Kuvio 19. OKO-konsernin tase: vastattavaa 1998 ja 1997



Kuvio 20.



vuoden lopussa suorittamatta olevia vastuuosuuksia.

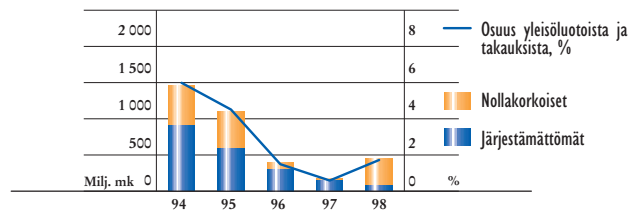
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä olivat vuoden lopussa 22,3 miljardia markkaa, josta 0,1 miljardia markkaa oli muita kuin luotonannoksi luokiteltavia saamisia. Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille kasvoivat 3,4 miljardia markkaa eli 18 prosenttia. Kotimaiset markkamääräiset luotot lisääntyivät 17,5 prosenttia ja olivat vuoden lopussa 19,9 miljardia markkaa. Kotimaisten valuuttaluottojen määrä kasvoi kolmanneksen 2,1 miljardiin markkaan. Ulkomaisten luottojen määrä väheni 0,3 miljardiin markkaan. Vuoden 1997 lopussa konsernin luottokantaan sisältyivät vielä OP-Kotipankin 0,3 miljardin markan luotot. Konsernirakenteen muutoksella oikaistut yleisöluotot kasvoivat vuonna 1998 noin 3,7 miljardia markkaa eli lähes 20 prosenttia.

Konsernin järjestämättömät saamiset vähenivät 66 miljoonaa 84 miljoonaan markkaan. Konsernilla oli lisäksi nollakorkoisia saamisia 374 miljoonaa markkaa. Nollakorkoisiin saamisiin sisältyivät OKOn ja Okopankin yhteensä 339 miljoonan markan luotot OVR:lle. OVR maksoi nämä luotot takaisin 4.1.1999. Ilman OVR:n luottoja nollakorkoisia saamisia oli 35 miljoonaa markkaa eli 3 miljoonaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä oli vuoden lopussa 1,8 prosenttia yleisöluotoista ja takauksista. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 0,8 prosenttia. Ilman OVR:n korottomia luottoja suhdeluku oli vuoden 1998 lopussa 0,5 prosenttia. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten kokonaismäärästä yritysten osuus oli 63 miljoonaa ja kotitalouksien 31 miljoonaa markkaa.

Muiden kuin keskuspankkirahoituksen oikeuttavien saamistodistusten määrä kasvoi 0,5 miljardia 8,9 miljardiin markkaan. Sijoitustodistusten määrä väheni edellisen vuoden lopun 7 miljardista 5,6 miljardiin markkaan. Sijoituksia ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin lisättiin. Niiden määrä oli vuoden lopussa runsaat 2,1 miljardia markkaa eli 1,8 miljardia suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille olivat 16,7 miljardia markkaa eli 0,3 miljardia pienemmät kuin vuoden 1997 lopussa. Osuuspankkien talletukset ja sijoitukset OKOssa vähenivät miljardin 13,9 miljardiin markkaan. Osa vähennyksestä johtui siitä, että OKO ei enää loppuvuonna toiminut Osuuspankkiryhmän ulkopuolelle jääneiden osuuspankkien

Kuvio 21. OKO-konsernin järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset



keskusrahailaitoksena. OKOn velkoja osuuspankeille kasvattivat 1,5 miljardilla markalla vähimmäisvarantotalletukset, jotka OKO hoitaa keskitetysti koko ryhmän puolesta. Varainhankinta ulkomaisilta pankeilta kasvoi 0,7 miljardia 2,5 miljardiin markkaan.

Yleisön talletukset vähenivät miljardin ja olivat 7,4 miljardia markkaa. Yli puolet talletusten vähenemisestä johtui konsernirakenteen muutoksista. Muut velat yleisölle ja julkisyhteisöille koostuivat määräaikaisista markkinarahaveloista. Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä pysyi ennallaan 15,8 miljardissa markassa. Sijoitustodistusvelkojen määrä kasvoi 0,4 miljardia 12,5 miljardiin markkaan, ja kotimaisten joukkovelkakirjalainojen määrä väheni lähes vastaavasti. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, vähenivät 0,5 miljardia markkaa. Noin puolet vähennyksestä johtui siitä, että OKO lunasti 40 miljoonan Yhdysvaltain dollarin arvosta perpetuaalilainansa.

Konsernin oma pääoma oli vuoden lopussa runsaat 2,9 miljardia markkaa. Valtion vakuusrahastolle suunnatun optiolainan perusteella tehtiin loppuvuodesta OKOn A-sarjan osakkeen merkintöjä lähes 65 miljoonalla markalla. Vuoden lopussa osakemerkintöjä oli rekisteröimättä yhteensä 45 miljoonan markan arvosta. Vapaan oman pääoman 404 miljoonan markan yhteismäärään sisältyy vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty 167 miljoonan markan voitonjakokelvoton osuus.

### Kiinteistötoiminta

OKO-konsernin kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden lopussa 1,9 miljardia markkaa eli 70 miljoonaa markkaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Valtaosa eli noin 85 prosenttia konsernin kiinteistöomaisuudesta oli OKOn omistuksessa. Kiinteistöjen kokonaispinta-ala oli vuoden lopussa noin 190 000 m<sup>2</sup>, josta konsernin omassa käytössä oli 30 prosenttia. Merkittävin omassa käytössä oleva kiinteistö on OKO-Vallila.

Konsernin muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli 1,1 miljardia markkaa. Tästä oli kolmeen suurimpaan kohteeseen, Kiinteistö Oy Aleks-Hermes, Arkadiankatu 23 ja Lahden Trio, sitoutunut lähes puolet.



Myönteinen kehitys kiinteistömarkkinoilla yhdessä toiminnan tehostumisen kanssa nostivat OKO-konsernin muussa kuin omassa käytössä olevien vuokrattavissa olevien kiinteistöjen todellisen nettotuoton vuoden lopussa 5,2 prosenttiin eli 0,5 prosenttiyksikköä paremmaksi kuin vuotta aikaisemmin. Toimitilojen vajaakäyttöaste parani 5 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 7 prosenttia. Nettomääräiset luovutusvoitot olivat 32 miljoonaa markkaa, kun ne edellisenä vuonna olivat 15 miljoonaa markkaa.

OKO-konsernilla on kiinteistöomistuksistaan kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat, jotka päivitetään säännöllisesti. Näiden suunnitelmien pohjalta tavoitellaan kiinteistöomistusten asteittaista vähentämistä. Suunnitelmiin sisältyy myös kehityshankkeita, joista vuoden 1998 aikana käynnistettiin kiinteistöosakeyhtiö Aleks-Hermeksen lisärakentaminen. Tämä noin 25 miljoonan markan investointi tuo 1 760 m<sup>2</sup> lisää vuokrattavaa liiketilaa Helsingin ydinkeskustaan ja parantaa kiinteistön tuottoa merkittävästi vuodesta 1999 alkaen.

Kiinteistöomistusten jakautuminen sektoreittain ja tuotoprosenttien mukaan on eritelty liitetiedossa 24.

### Taseen ulkopuoliset erät

Takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä oli 10,3 miljardia markkaa eli runsaat 0,9 miljardia suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Takauksia oli vuoden lopussa 3,7 miljardia markkaa eli 0,8 miljardia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten vähenivät notariaattivälitykseen liittyvät takaukset, 0,4 miljardia markkaa. Takuuvastuiden määrä kasvoi 0,4 miljardia 1,7 miljardiin markkaan. Käyttämättömien luottojärjestelyjen määrä lisääntyi vuoden 1997 lopun 3 miljardista 4,5 miljardiin markkaan.

Johdannaissopimusten kohde-etuuksien yhteenlaskettu määrä väheni vuoden 1997 lopun 405,5 miljardista 193,4 miljardiin markkaan. Korkoterminisopimusten määrä pieni 186,5 miljardia 117 miljardiin markkaan. Myös muiden johdannaissopimusten määrät vähenivät. Johdannaissopimusten luottovasta-arvo oli vuoden lopussa 1,8 miljardia markkaa eli 775 miljoonaa markkaa pienempi kuin edellisen vuoden lopussa. Luottovasta-arvo pieni suhteellisesti vähemmän kuin kohde-etuuksien arvo, koska eniten vähenivät korkoterminit, joiden kaupankäynnin selvitys tapahtuu pörssissä. Liitetiedossa 50 on esitetty johdannaissopimusten erittely vuoden lopussa.

### Vakavaraisuus

Konsernin vakavaraisuussuhde oli vuoden lopussa 16,2 prosenttia eli 3,3 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Vakavaraisuussuhdetta heikensi erityisesti OVR-vas-tuiden maksu. Lisäksi riskipainotetut erät kasvoivat edellisen vuoden lopusta 4,1 miljardia markkaa, kun tase puolestaan

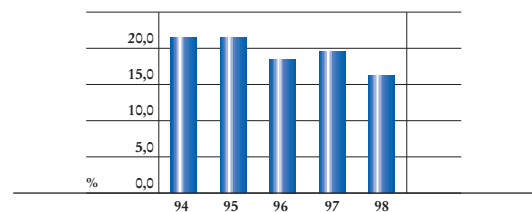
pysyi samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Ensisijaiset omat varat olivat 8,3 prosenttia riskipainotettujen erien yhteismäärästä.

Milj. mk	31.12.1998	31.12.1997
Omat varat		
Ensisijaiset	2 588	2 734
Toissijaiset	2 588	2 734
Vähennykset	-213	-269
Omiin varoihin markkina-riskien kattamiseksi luettavat erät	76	49
<b>Yhteensä</b>	<b>5 038</b>	<b>5 248</b>
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät	31 069	26 983
Vakavaraisuussuhde, %	16,2	19,5
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	8,3	10,1

Osuuspankkiryhmän vakavaraisuussuhde oli ennakkotietojen mukaan vuoden 1998 lopussa 12,2 prosenttia. Vuoden 1997 lopussa se oli 11,6 prosenttia ja vuoden 1996 lopussa 11,3 prosenttia.

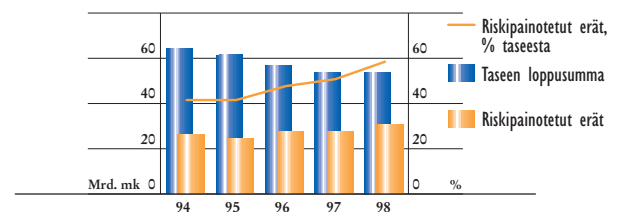
Kuvio 22.

### OKO-konsernin vakavaraisuussuhde



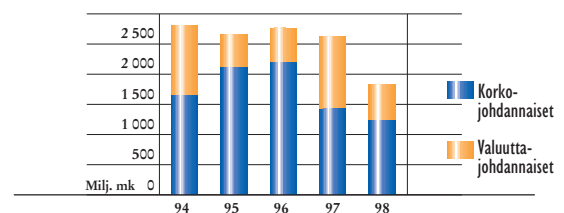
Kuvio 23.

### OKO-konsernin riskipainotetut erät ja tase



Kuvio 24.

### OKO-konsernin johdannaissopimusten luottovasta-arvot



## OKO-konsernin riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että OKO-konserniin kuuluvien yhtiöiden ottamat riskit ovat oikeassa suhteessa kunkin yhtiön ja konsernin riskinkantokykyyn. Riskit luokitellaan luottoriskiksi, markkinariskiksi sekä strategiseen riskiin ja operatiiviseen riskiin.

### Luottoriskien hallinta

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakas- ja muista vastuista syntyvien riskien tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. OKO-konsernin luottoriskien hallintaa ja organisointia koskevat päätökset tekee OKOn johtokunta. Koko konsernin kattavan yleisohjeen lisäksi konserniyhtiöillä on niiden toiminnan erityispiirteet huomioon ottavat toimintaohjeet. Luottoriskien hallinta kattaa luotonannon, takaukset, johdannaissitoumukset ja muut luottoriskiä sisältävät rahoitus tuotteet.

OKO-konsernissa luottoriskiä sisältävien pankkituotteiden ohjaus ja koordinointi sekä asiakasriskien hallinta kuuluvat OKOn johtokunnan alaisena toimivan rahoitusjohdon tehtäviin. Rahoitusjohdossa tai johtokunnassa vahvistetaan asiakaskohtaisten sitoumusten yläraja, ns. vastuuraja, kaikille niille OKO-konsernin yritys- ja yhteisöasiakkaille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 30 miljoonaa markkaa. Vastuuraja vahvistetaan pääsääntöisesti vuodeksi kerrallaan.

Rahoitusjohto tai johtokunta hyväksyy myös vastapuolena toimiville luotto- ja rahoituslaitoksille luottolimiitit. Näiden limiittien määräytyminen perustuu pankkien vuosikertomusten pohjalta tehtäviin analyyseihin, luokituslaitosten luokitukseen ja arvioihin limiittitarpeista. Limiitit suhteutetaan luotto- ja rahoituslaitosten omiin varoihin. Limiittejä seurataan jatkuvasti ja tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Luottokelpoisuusluokituksissa tapahtuneet muutokset johtavat aina limiittien uudelleenarviointiin.

Päätöksentekoprosessi ja päätöksentekotasot on määritelty OKOn johtokunnan vahvistamissa ohjeissa. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Päätösesitysten valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta on eriytetty toisistaan.

Yritysassiakkaat luokitellaan vastuukyvyltään viiteen luokkaan. Riskiluokitus perustuu yritysten tilinpäätöstietoihin sekä vakuuksien ja vastuiden suhteeseen. Asiakkaiden luokitus tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Luokitelluista noin 170 yritysassiakkaasta, joiden vastuuraja on yli 30 miljoonaa markkaa, kuului vuoden lopussa kahteen parhaaseen luokkaan (A ja B) 131 yritystä. Näiden yhteenlasketut vastuurajat olivat 87 prosenttia kaikkien edellä mainittujen yritysten yhteenlasketuista vastuurajoista. Kahdessa huonoimmassa luokassa olevien 9 yrityksen yhteenlaskettujen vastuurajojen osuus oli alle 2 prosenttia.

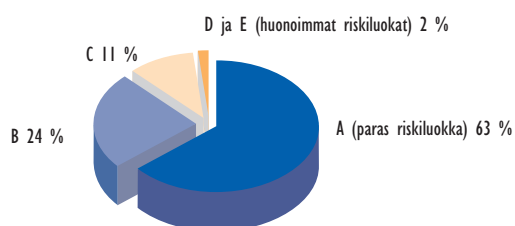
Luottopäätösten tekeminen perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään velanhoitokykyyn. Päätökseen vaikuttavat asiakkaan tunteminen, tämän taloudellinen tila, tulevaisuuden näkymät sekä vakuudet. Kun käsitellään yksittäisen hankkeen rahoittamista, selvitetään myös hankkeen erilliskannattavuus.

Asiakasriskien seuranta käsittää koko luottosalkun rakenneanalyysin ja erikseen suurten asiakasriskien seurannan. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten sekä mahdollisten ongelma-asiakkaiden kehitys raportoidaan neljännesvuosittain OKOn johtokunnalle.

Luottoriskien hallintaan kuuluvat myös maalimiitit, jotka OKOn johtokunta vahvistaa. Maat on luokiteltu luottokelpoisuuden perusteella seitsemään riskiryhmään. Luottokelpoisuus arvioidaan kansainvälisten luottokelpoisuusluokitusten sekä maan taloudellista ja poliittista tilaa ja kehitystä kuvaavien tunnuslukujen perusteella. Kahteen parhaaseen ryhmään (1 ja 2) kuuluvien maiden limiitit määritellään maakohteisesti ilman aikarajaa. Ryhmään 6 kuuluvien maiden maakohmainen limiitti on korkeintaan 1 prosentti OKO-konsernin omista varoista ja limiitti on voimassa enintään vuoden. Ryhmään 7 kuuluville maille ei määritellä maalimiittiä. Kahteen parhaaseen ryhmään kuuluvien maiden maalimiitit olivat vuoden lopussa yhteensä 92,7 miljardia markkaa ja vastuut 7,6 miljardia markkaa. Näiden vastuiden osuus konsernin yhteenlasketuista maariskeistä oli 99 prosenttia. Ryhmään 6 luokiteltujen maiden maalimiitit olivat vuoden lopussa yhteensä 135 miljoonaa markkaa ja vastuut 13 miljoonaa markkaa. Tähän ryhmään kuuluvat maat sijaitsevat pääosin Latinalaisessa Amerikassa, Aasiassa ja Baltiassa. Myös Venäjä kuuluu tähän ryh-

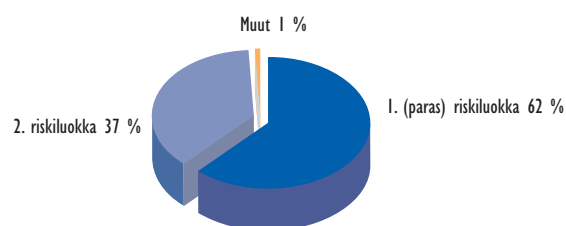
Kuvio 25.

### Yritysassiakkaiden vastuurajat riskiluokittain



Kuvio 26.

### Maaritit maariskiryhmittäin



mään. Ryhmään 7 kuuluvien maiden vastuut olivat vuoden 1998 lopussa 2 miljoonaa markkaa.

### **Markkinariskien hallinta**

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä hyödyntää tuloksentelemahdollisuudet optimoimalla riskien ja tuottojen välinen suhde. OKO-konsernin markkinariskeihin sisällytetään korkoriski, valuuttakurssiriski, volatilitteettiriski, osakekurssiriski sekä rahoitusriski mukaan lukien likviditeettiriski.

OKO-konsernin tasehallintaa ja sen organisointia koskevat päätökset tekee OKOn johtokunta. Johtokunnan alaisena toimiva tasehallintajohto päättää toimintalinjat ja rajat taseen rakenteen kehittämiseksi ja riskien ottamiselle. OKO-konsernin markkinariskien valvonnasta, riskiasemista sekä riskienhallinnan menetelmien kehittämisestä vastaa liiketoiminnasta erillään oleva tasehallintayksikkö. Tasehallintayksikkö valmistelee esitykset OKO-konsernin, OKOn ja tytäryhtiöiden korko-, valuuttakurssi- ja rahoitusriskilimiiteiksi sekä osakesalkkuliimiiteiksi. Limiittejä voidaan asettaa riskityypeittäin, valuuttoittain, liiketoimintayksiköittäin, aikaluokittain ja tuotteittain.

Kullakin markkinariskiä ottavalla yksiköllä on oikeus hoitaa riskiasemaansa limiittiensä puitteissa. Markkinariskejä sisältävät uudet liiketoimintatavat tai tuotteet käsitellään tasehallintajohdossa ja hyväksytään OKOn johtokunnassa ennen käyttöönottoa. OKOn johtokunta päättää konsernissa käytettävistä johdannaistuotteista. Muita kuin johtokunnan hyväksymiä johdannaistuotteita ei käytetä.

Korko- ja valuuttakurssiriskien mittaamiseen käytetään Value at Risk -mallia (VaR). OKO-konsernissa VaR-analyysi perustuu korkojen ja valuuttakurssien historialliseen kehitykseen. Malli ilmoittaa 2,5 prosentin todennäköisyydellä eri korko- ja valuuttapositionien markkina-arvojen negatiivisen muutoksen yhden päivän pitoajalla. Pitoajalla tarkoitetaan aikaa, joka tarvitaan position sulkemiseen tai riskin poistamiseen. VaR:ia täydennetään päivittäisellä back- ja stressitestauksella.

### **Korkoriski**

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten vaikutusta pankin tulokseen. Korkoriski syntyy siitä, että taseen ja taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan.

OKO-konsernissa korkoriskiä mitataan valuuttoittain yhden prosenttiyksikön koronnousun vaikutuksella tiedossa olevien tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon. Tällöin korkoriskin suuruus on riippuvainen korkosidonnaisten tase- ja taseen ulkopuolisten erien korontarkistusajankohdista. Näin mitattuna konsernin korkoriski oli vuoden 1998 lopussa -58 miljoonaa markkaa ja keskimäärin vuoden aikana noin



-59 miljoonaa markkaa. Korkoriskiä seurataan OKOssa reaaliaikaisesti ja päivätasolla. Korkoriskin mittaamiseen käytetään OKOssa lisäksi Value at Risk -mallia (VaR). VaR:n antama enimmäistappioriski oli vuonna 1998 suurimmillaan vajaat 5 miljoonaa ja keskimäärin noin 2 miljoonaa markkaa. Keskihajonta oli 0,6 miljoonaa markkaa.

### **Valuuttakurssiriski**

Valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten vaikutusta pankin tulokseen. Valuuttakurssiriski syntyy kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan eli kun pankilla on avoin valuuttapositio.

Konsernin valuuttakurssiriskit on keskitetty OKOon. OKOssa on määritelty kokonaisnettovaluuttapositionille limiitti, jonka noudattamista seurataan reaaliaikaisesti ja valvotaan päivittäin. OKOn valuuttakurssiriskiä mitataan myös VaR-mallilla. OKOn valuuttakurssiriski oli vuonna 1998 varsin pieni. VaR:n antama enimmäistappioriski oli vuonna 1998 keskimäärin 0,2 miljoonaa markkaa ja keskihajonta 0,1 miljoonaa markkaa. Vuoden lopussa kokonaisnettovaluuttapositio oli 32 miljoonaa markkaa, vuoden aikana keskimäärin noin 5 miljoonaa markkaa ja keskihajonta oli noin 84 miljoonaa markkaa.

Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaan konsernin kokonaisnettovaluuttapositio saa olla korkeintaan 30 prosenttia omista varoista eikä mikään yksittäinen valuuttapositio saa ylittää 15 prosenttia omista varoista. OKOssa valuuttapositionilimitit on määritelty huomattavasti enimmäismääriä pienemmiksi. Lisäksi on vahvistettu tappionkatkaisurajat sekä päivän sisäiselle kaupankäynnille että yön yli -positioille.

Valuuttaoptiokauppa on keskitetty OKOon. OKO käy kauppaa tavallisilla eurooppalaisilla optioilla, joiden maksimipituus on vuosi. Valuuttaoptioliiketoiminnan riskiasemaa seurataan reaaliaikaisesti ja kaupankäynnin tulos lasketaan päivittäin. Valuuttaoptioiden simuloitu enimmäistappioriski oli koko vuonna vähäinen eli alle miljoona markkaa.

### **Osakekurssiriski**

Osakekurssiriskillä tarkoitetaan osakkeiden kurssimuutosten vaikutusta pankin tulokseen. Osakesijoitustoiminnan tavoit-

teena on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle. Tasehallintajohto vahvistaa limiitit osakesalkuille. Salkkuyhteenvedot ja tuotot raportoidaan kuukausittain tasehallintajohdolle. OKOn osakesalkku on varsin pieni. Kaupankäynnin kohteena olevien osakesalkkujen kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 175 miljoonaa markkaa ja kirjaamattomien arvonnousujen määrä oli 37 miljoonaa markkaa.

### Rahoitusriski

Rahoitusriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös jos saatavat tai velat ovat liiaksi keskittyneet esimerkiksi vastapuolien, tuotteiden tai markkina-alueiden suhteen. Osa rahoitusriskiä on maksuvalmiusriski, jolla tarkoitetaan riskiä, että rahoitusta ei ole saatavissa velkojen tai muiden sitoumusten erääntyessä.

OKO-konsernin rahoitusriskiä arvioidaan maturiteetti-luokittain kunkin luokan saatavien ja velkojen erotuksen suuruudella. Liitetiedossa 42 on esitetty saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin vuoden lopussa. Rahoitusriskejä käsitellään kuukausittain tasehallintajohdon kokouksissa, joissa tehdään tarvittavat toimenpide-esitykset, jotka johtokunta vahvistaa. OKOn likviditeetti ennakoidaan päivittäin. Lisäksi laaditaan ennuste kaksi viikkoa eteenpäin.

OKO-konsernin taserakenteeseen ja rahoitusriskien hallintaan vaikuttaa OKOn keskusrahalaistotehtävään kuuluva velvollisuus huolehtia Osuuspankkiryhmän maksuvalmiusrervien riittävydestä. OKOn korkosijoitussalkkujen koko on määritelty suhteessa Osuuspankkiryhmän lakisääteisen kassavarannon minimitasoon. Osuuspankkiryhmän kassavarantovaatimus oli vuoden aikana keskimäärin 12,7 miljardia markkaa ja OKOn kassavarantokelpoisten sijoitusten määrä 13,7 miljardia markkaa. OKO hoitaa myös pankkiryhmän valuuttamääräisen rahoituksen, joten valuuttamääräiset rahoitusriskit on koko Osuuspankkiryhmän tasolla keskitetty OKOlle.

### Strategiset ja operatiiviset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan väärin valitun liiketoimintastrategian johdosta syntyviä menetyksiä. OKO-konsernin strategiat johdetaan koko Osuuspankkiryhmän strategioista.

OKO-konsernin strategiset riskit pyritään minimoimaan jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta. Strategian määrittelyssä käytetään hyväksi

Osuuspankkiryhmän strategioiden pohjaksi tehtävää analyysityötä.

Operatiivisten riskien hallinnassa keskeisessä asemassa on ammattitaitoinen henkilökunta. Henkilöstön osaamisen jatkuvalla kehittämisellä ja toimintaohjeilla pyritään minimoimaan operatiivisten riskien toteutuminen. Riskien toteutumista on myös estetty eriyttämällä päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan. Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää aina perusteellinen, koko toimintaprosessin kattava suunnittelu ja ohjeistus. Varasuunnitelmilla pyritään myös rajoittamaan esimerkiksi tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuvia riskejä. Operatiivisten riskien paikallistamisessa on sisäisellä tarkastuksella keskeinen rooli.

### Henkilöstö

OKO-konsernin henkilöstön määrä oli vuoden 1998 lopussa 940 eli 396 pienempi kuin edellisen vuoden lopussa. Konsernirakenteen muutosten myötä OKO-konsernista siirtyi 370 henkilöä vuoden 1998 alussa Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan palvelukseen. Sovittujen strategialinjausten mukaisesti tilikauden aikana keskitettiin perintätoimi, osa tietohallinnosta sekä OKOn ja OIP:n kirjanpito ja viranomaisraportointi hoitettavaksi OPK:ssa. Tehtäviä hoitaneet noin 20 henkilöä siirtyivät OPK:n palvelukseen. Vuoden 1998 lopussa vakinaisia toimihenkilöitä oli 853 ja määräaikaisia 87.

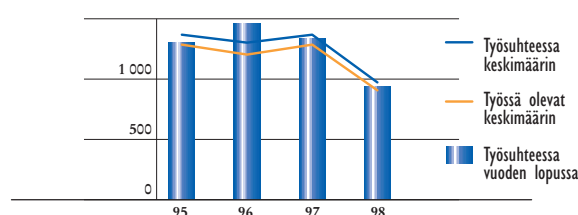
Vuoden aikana työsuhteessa oli keskimäärin 974 henkilöä, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 1 368 henkilöä. Keskimääräisen henkilömäärän muutos aiheutui pääosin konsernirakenteen muutoksista. Henkilöstön vaihtuvuus vuoden aikana ilman konsernirakenteen muutoksia oli 11 prosenttia.

OKO-konsernin henkilöstön rakenteessa ei tapahtunut vuoden aikana olennaisia muutoksia. Vuoden 1998 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 40 vuotta. Henkilöstöstä 74 prosenttia oli naisia ja 26 prosenttia miehiä. Toimihenkilöiden osuus oli 64 prosenttia ja asiantuntijoiden 21 prosenttia. Noin 20 prosentilla henkilöstöstä oli akateeminen koulutus ja 40 prosentilla opistotasoinen koulutus.

OKO-konsernin henkilöstön kehittäminen perustuu vahvistettuun strategiaan ja sen pohjalta asetettuihin tavoitteisiin. Tulevaisuudessa vaadittavan osaamisen varmistaminen ja kilpailukykyyn ylläpitäminen muuttuvassa toimintaympäristössä ovat lähivuosien haasteita erityisesti avainhenkilöiden kehittämiselle. Kehittämisen painopisteitä ovat johtaminen, myyntitaidot ja tietotekniikka. Jokainen toimihenkilö on myös itse vastuussa oman ammattitaitonsa jatkuvasta kehittämisestä ja monipuolistamisesta. Oppimista ja

Kuvio 27.

#### OKO-konsernin henkilömäärän kehitys





uudistumista tuetaan työkykyä ylläpitävällä toiminnalla.

Henkilöstön kehittämiskulut vuonna 1998 olivat 5 miljoonaa markkaa eli 2 prosenttia henkilökuluista. Luku ei sisällä koulutusajan palkkakustannuksia. Henkilöstö osallistui ulkopuoliseen koulutukseen keskimäärin 5 työpäivän ajan. Lisäksi toteutettiin sisäisesti mm. varallisuudenhoitopalvelujen koulutusta ja mittava eurokoulutus.

Oppimismahdollisuuksia lisää vuoden 1998 loppupuolella Osuuspankkiryhmässä perustettu OP-Akatemia. Sen koulutustarjonnan peruserätyy on kattaa mahdollisimman monipuolisesti koko Osuuspankkiryhmän koulutustarpeet. Koulutustarjontaan sisältyy sekä Osuuspankkiryhmän sisäisiin tutkintoihin tähtäävää koulutusta että pankkiammatillista koulutusta, jota toteutetaan myös verkkopohjaisesti.

Oppimiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen kannustetaan OKO-konsernissa tulospalkkiojärjestelmän avulla. Palkitseminen perustuu yksilö- tai ryhmäkohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kehittämissuunnitelmasta sekä tavoitteista sovitaan ja niiden toteutumista seurataan säännöllisissä kehityskeskusteluissa. Vuonna 1998 maksettiin noin 300 henkilölle edellisen vuoden suoritusten perusteella keskimäärin kolmen viikon palkkaa vastaava tulospalkkio.

## Osuus Osuuspankkien Vakuusrahaston vastuista ja yhteisvastuu

Talletussuojarahaston perustaminen, Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan (OPK), Paikallisosuuspankkiyhdistyksen ja Osuuspankkien Vakuusrahaston (OVR) tekemä sopimus vakuusrahaston vastuiden jakamisesta sekä vuoden 1998 lopulla voimaan tullut luottolaitostoiminnasta annetun lain muutokset mahdollistivat OVR:n jäsenpankkien eroamisen rahastosta. Ero tulee voimaan, kun pankki on maksanut kokonaan oman vastuuosuutensa OVR:n vastuista. Vastuuosuus on maksettava viimeistään vuoden 2004 loppuun mennessä pankin ja OVR:n sopiman maksuaikataulun mukaisesti.

OVR:n nettovastuiksi määritettiin 4 200 miljoonaa markkaa, josta Osuuspankkiryhmän pankkien osuus on 94 prosenttia ja Paikallisosuuspankkiyhdistyksen pankkien osuus 6 prosenttia. Pankkiryhmien sisällä vastuut on jaettu pankeille vuoden 1997 kannatusmaksuperusteen mukaisesti, kuitenkin siten, että Osuuspankki Realum on vapautettu vastuuosuutensa maksamisesta. Kaikki OVR:n jäsenpankit ovat päättäneet erota rahastosta ja maksaa oman osuutensa vastuista OVR:n kanssa sopimallaan tavalla.

OKO-konsernissa OKOn vastuuosuus oli 757 miljoonaa ja Okopankin 202 miljoonaa markkaa. OKO maksoi vastuuosuudestaan 500 miljoonaa ja Okopankki 120 miljoonaa markkaa 29.12.1998. Maksut sisältyivät vuoden 1998 tuloslaskelmassa satunnaisiin kuluihin. OKO ja Okopankki myönsivät OVR:lle maksamattomia vastuuosuuksiaan vastaavat 339 mil-

joonan markan korottomat luotot. Vastaava järjestely koski kaikkia niitä OVR:n jäsenpankkeja, jotka eivät maksaneet vastuuosuuttaan kokonaan vuonna 1998. OKO ja Okopankki maksoivat vastuuosuutensa loppuosan 339 miljoonaa markkaa 4.1.1999, jolloin myös ero OVR:sta tuli voimaan. Maksut sisältyvät vuoden 1999 tuloslaskelmassa satunnaisiin kuluihin. OVR maksoi OKO-konsernilta saamansa korottomat luotot takaisin 4.1.1999.

OKO on Osuuspankkiryhmän yhteistoimintamalliin perustuvan OPK:n jäsen. Yhteistoimintamallissa Osuuspankkiryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain 2a luvun mukaisesti OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä toistensa veloista ja muista sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi OPK:n tai jäsenluottolaitoksen varoista. OPK antaa jäsenilleen ohjeita pankkitoiminnasta ja erityisesti vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja riskienhallinnan hoidosta.

## Konsernirakenteen muutokset

OPK:n ja OKOn hallintoneuvostojen päättämien työnjakolinjausten mukaisesti OKO myi vuoden 1998 alussa OPK:lle 70 prosentin omistusosuutensa FD Finanssidata Oy:stä, kokonaan omistamansa OP-Rahastoyhtiö Oy:n osakekannan sekä tytäryhtiönsä OP-Kotipankki Oy:n osakkeita. OKO-konsernin omistusosuus OP-Kotipankista aleni 57,7 prosentista 48,1 prosenttiin. Osakeomistusten lisäksi OKO myi OPK:lle maa-seuturahaus- sekä yritys- ja maksuliikepalvelut -osastojen palvelutoiminnan. Tehdyillä kaupoilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin ja OKOn liikevoittoon, mutta tuloslaskelman yksittäiset erät eivät ole vertailukelpoiset. Kaupoista kirjattiin satunnaisiin tuottoihin OKO-konsernissa 32 miljoonaa markkaa ja OKOssa 46 miljoonaa markkaa.

Heinäkuun alussa siirrettiin corporate finance -toiminta OKOsta Opstock Oy:öön. OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OKOBANK (Cayman Islands) Limitedin toiminta lopetettiin marraskuussa vapaaehtoisena selvitystilamenttelyn kautta.

## Emu ja vuosi 2000

Emun kolmanteen vaiheeseen ja euron tulon valmistautuminen sisälsi vuonna 1998 tietojärjestelmien muutostyöt, toiminnallisen valmistautumisen sekä siirtymäviikon lopun tehtävät.

Tietojärjestelmämuutosten vuonna 1997 käynnistetty määrittelyvaihe päättyi maaliskuussa 1998. Tarvittavat järjestelmämuutokset saatiin päätökseen tammikuussa 1999. Järjestelmäprojekti oli laajuutensa vuoksi organisoitu liiketoimintalueittain kuuteen osaprojektiin, jotka puolestaan jakautuivat useisiin alaprojekteihin. Projektin toteutus testauksineen

työllisti noin sataa henkilöä. Töiden etenemistä valvoi liiketoiminta-alueiden johdosta muodostettu johtoryhmä.

Tietojärjestelmäprojektissa toteutettiin, testattiin ja otettiin tuotantoon muutokset lähes sataan OKO-konsernissa käytössä olevaan järjestelmään. Hankkeen riskejä seurattiin jatkuvasti.

Projekti onnistui hyvin, ja järjestelmävalmiudet olivat kunnossa 4.1.1999. Vuonna 1998 hankkeesta aiheutuneet kulut olivat noin 17 miljoonaa markkaa.

Toiminnallinen valmistautuminen käynnistettiin syyskuussa yksikkökohtaisten toimenpidesuunnitelmien valmistelulla. Suunnitelmat sisälsivät kaikkien liiketoimintaa koskevien muutosten työstämisen. Selvitettiin asiakkaiden palvelukäytännön muutokset, uusittiin sopimukset, lomakkeistot, esitteet ja hinnastot, laadittiin uudet sisäiset ohjeet sekä huolehdittiin tiedottamisesta ja mittavasta henkilökunnan koulutamisesta. Valmistautumisen etenemistä valvoi johtokunnan asettama johtoryhmä. Tämän vaiheen kulut olivat OKO-konsernissa noin 4 miljoonaa markkaa.

Siirtymäviikonloppua varten valmisteltiin yksiköittäin ns. minuuttisuunnitelmat, joihin yhdistettiin toiminnalliset sekä järjestelmiä koskevat toimenpiteet. Näiden ja järjestelmien käyttöönottosuunnitelmien pohjalta tehtiin tarkka etenemissuunnitelma ajalle 31.12.1998 – 3.1.1999. Siirtymisvaiheen toimintaa tukemaan koottiin euro-asiiantuntijaverkosto. Etenemisen varmistamiseksi nimettiin komentokeskus mahdollisten häiriö- ja poikkeustilanteiden päätöksentekoa varten.

Euroopan keskuspankilla oli siirtymäviikonlopun ajan yhteydenpitojärjestelmä, joka toimi kansallisten keskuspankkien kautta. Suomen Pankille ilmoitettiin Osuuspankkiryhmästä seitsemän aikataulutettua virstanpylvästä, joiden toteutumista valvoi yhteydenpitojärjestelmään nimetty vastuuhenkilö. Valmiuksien syntymistä seurattiin tarkempien etenemissuunnitelmien mukaisesti sisäisen raportoinnin kautta.

Toiminnallisen valmiuden rakentaminen toteutui eri puolilla konsernia suunnitelmien mukaan. Siirtymäviikonloppu eteni sujuvasti, ja tuotanto- ja palveluvalmiudet syntyivät jopa suunniteltua aikataulua nopeammin. Historiallisen suuri muutos kiinnosti myös laajalti tiedotusvälineitä.

Vuonna 1999 liiketoimintaa sopeutetaan uuteen toimintaympäristöön ja toiminnallisia valmiuksia hiotaan edelleen niin tietojärjestelmien kuin osaamisenkin alueilla.

Vuosi 2000 -projektissa keskityttiin vuonna 1998 järjestelmämuutosten toteuttamiseen edellisenä vuonna tehdyn järjestelmäanalyysin perusteella. Uusia ohjelmistoversioita testattiin nykyisen tuotannon testiympäristöissä sekä testattuja



versioita otettiin tuotantoon. Loppuvuonna valmisteltiin vuoden 1999 keväällä tapahtuvaa järjestelmäkokonaisuuden testausvaihetta vuoden 2000 testiympäristössä.

Vuosi 2000 -töiden valmiusaste oli vuoden 1998 lopussa OKO-konsernissa noin 55 prosenttia. Vuoden 1999 alkupuolella toteutetaan viimeiset järjestelmämuutokset ja testaukset.

Keväällä projektissa tehtiin kattava riskianalyysi, jonka johtopäätökset ovat ohjanneet projektissa tehtyjä päätöksiä. Hankkeen riskejä seurataan jatkuvasti.

Asiakkaiden vuosi 2000 -riskiin on kiinnitetty kevästä asti huomiota luottopäätösten valmistelun yhteydessä.

OKO-konsernin vuosi 2000 -työt ovat maksaneet vuoden 1998 loppuun mennessä noin 2,5 miljoonaa markkaa. Vuonna 1999 arvioidaan kustannuksia kertyvän vielä 3,5 miljoonaa markkaa.

## Näkymät

Olosuhteet OKO-konsernin liiketoiminnan kasvulle olivat vuonna 1998 suotuisat. Konsernin liikevoitto oli tuntuvasti parempi kuin edellisenä vuonna ja ylitti tavoitteet. Kansantalouden kehityksen arvioidaan jatkuvan myönteisenä myös alkaneena vuonna. Yhteisvaluuttaan siirtymisellä ei ennakoita olevan olennaista vaikutusta konsernin tuloksentelekykyyn.

OKO-konsernin strategia tuleville vuosille on vahvistettu, ja pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet on asetettu.

OKO ja Okopankki maksoivat vastuuosuutensa loppuosan Osuuspankkien Vakuusrahastolle vuoden 1999 alussa, jolloin myös ero vakuusrahastosta tuli voimaan. Eroaminen vakuusrahastosta pienentää konsernin toimintakuluja, sillä vuodesta 1999 alkaen vakuusrahastolle ei enää makseta vuotuisia kannatusmaksuja.

Konsernin tavoitteena on parantaa edelleen liikevoittoa. Tähän on hyvät edellytykset, mikäli kansantalouden kehitys jatkuu myönteisenä eikä merkittäviä markkinahäiriöitä esiinny.

## Emopankki OKO

### Tulos

OKOn liikevoitto vuodelta 1998 oli 326 miljoonaa markkaa eli 150 miljoonaa markkaa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Tuloksen paraneminen johtui luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten tuntuvasta vähenemisestä. Lisäksi liikevoittoon sisältyi tytär- ja osakkuusyrittäksiltä saatuja osinkoja ja yhtiöveron hyvityksiä 141 miljoonaa markkaa eli 37 miljoonaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tulos, milj. mk	1998	1997	Muutos
Tuotot yhteensä	853	934	-81
Kulut yhteensä	554	684	-130
Luottotappiot ja arvonalentumiset	-27	74	-101
Liikevoitto	326	176	150

Tuotto- ja kuluerät eivät ole vertailukelpoisia, koska OKO myi maaseuturahoitus- sekä yritys- ja maksuliikeosastojen palvelutoiminnan vuoden 1998 alussa OPK:lle. Lisäksi corporate finance -toiminta siirrettiin heinäkuun alussa Opstock Oy:öön.

OKOn tuotot yhteensä olivat 81 miljoonaa markkaa pienemmät kuin edellisenä vuonna, ja kulut yhteensä vähenivät 130 miljoonaa markkaa. Tuottoihin sisältyy 32 miljoonaa markkaa kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden luovutusvoittoja ja noin 20 miljoonaa markkaa kertaluonteisia luovutusvoittoja pitkäaikaisiksi tarkoitetuista osakeomistuksista. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät kannatusmaksut OVR:lle olivat 119 miljoonaa markkaa eli 31 miljoonaa vähemmän kuin vuonna 1997. Poistoihin sisältyi kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista tehtyjä arvonalentumispoistoja nettomääräisesti 4 miljoonaa markkaa. Edellisenä vuonna arvonalentumispoistoja kirjattiin 25 miljoonaa markkaa.

Luotto- ja takaustappioiden sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisten tulosvaikutus oli palautusten johdosta 27 miljoonaa markkaa positiivinen. Edellisenä vuonna luottotappioita ja arvonalentumisia kirjattiin 74 miljoonaa markkaa.

Rakennemuutoksiin liittyvistä myynneistä OKO kirjasi satunnaisiin tuottoihin 46 miljoonaa markkaa ja oikaisuvaatimuksen perusteella palautetuista leimaveroista ja veronlisäyksistä 54 miljoonaa markkaa. Satunnaisesti kuluksi kirjattiin 500 miljoonan markan suoritus OVR:lle. Näiden

kirjausten jälkeen OKOn tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 74 miljoonaa markkaa.

Tilinpäätössiirtoina OKO purki 51 miljoonan markan luottotappiovarauksensa ja 5 miljoonaa markkaa poistoeroa. Verojen jälkeen pankin tilikauden tappio oli 36 miljoonaa markkaa.

### Tase

OKOn tase oli vuoden lopussa 44,2 miljardia markkaa eli 0,5 miljardia suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Saamiset luottolaitoksilta vähenivät 1,9 miljardia markkaa. Talletukset ja sijoitukset ulkomaisissa pankeissa olivat 3,1 miljardia markkaa eli yli 50 prosenttia pienemmät kuin vuoden 1997 lopussa. Saamiset osuuspankeilta pysyivät lähes ennallaan ja olivat runsaat 5,2 miljardia markkaa. OVR maksoi 1,6 miljardin markan lainansa OKO:lle ja OKO myönsi OVR:lle jäljellä olevan vastuusuutensa määräisen 257 miljoonan markan korottoman luoton. Tytärluottolaitosten rahoitustarpeet hoidettiin enenevässä määrin OKOn kautta. OKOn luotot tytärluottolaitoksilleen kasvoivat 2,3 miljardia markkaa ja olivat 5,8 miljardia markkaa.

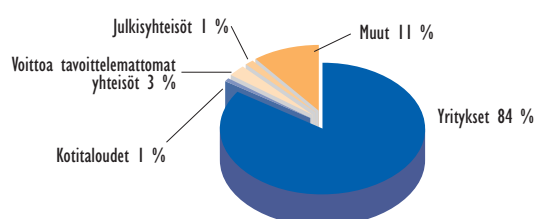
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille kasvoivat 2 miljardia markkaa eli 30 prosenttia ja olivat vuoden lopussa runsaat 8,8 miljardia markkaa. Kotimaiset markkamääräiset luotot kasvoivat 1,6 miljardia 6,4 miljardiin markkaan. Kotimaisten valuuttamääräisten luottojen kanta lisääntyi 0,6 miljardia 2,1 miljardiin markkaan. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä oli 326 miljoonaa markkaa eli 206 miljoonaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Nollakorkoisiin saamisiin sisältyi Osuuspankkien Vakuusrahastolle myönnetty 257 miljoonan markan luotto, jonka OVR maksoi takaisin 4.1.1999.

Velat luottolaitoksille olivat jokseenkin yhtä suuret kuin vuotta aikaisemmin eli 17,4 miljardia markkaa. Osuuspankkien katetalletukset OKOssa vähenivät 0,7 miljardia 8,4 miljardiin markkaan. Vähennys johtui siitä, että Paikallisosuuspankkiyhdistyksen kuuluvat osuuspankit eivät enää vuoden lopussa käyttäneet OKOa keskusrahalaitekseen. Osuuspankkien muut talletukset ja sijoitukset OKOssa olivat vajaat 5,6 miljardia markkaa. Niiden määrä väheni 0,3 miljardia markkaa. Talletuksiin sisältyivät osuuspankkien 1,5 miljardin markan vähimmäisvarantotalletukset, jotka OKO hoitaa keskitetysti koko Osuuspankkiryhmän puolesta.

OKOn oma pääoma oli vuoden lopussa 2,5 miljardia markkaa, josta jakokelpoista omaa pääomaa oli 344 miljoonaa markkaa.

OKOn vakavaraisuussuhde oli vuoden lopussa 19,5 prosenttia.

Kuvio 28. OKOn luottokannan jakauma



### Osakelajit ja osakepääoma

OKOn osakkeet jakautuvat A-sarjaan, K-sarjaan ja C-sarjaan. Helsingin Pörssissä vuodesta 1989 alkaen noteerattuja A-sarjan osakkeita oli vuoden lopussa 9 458 120 kappaletta, joista rekisteröimättömiä oli yhteensä 892 500 kappaletta. K-sarjan osakkeita oli 13 894 380 kappaletta ja niitä voi omistaa vain suomalainen osuuspankki, osuuspankkilain 41 a ja 41 b pykälissä tarkoitettu osakeyhtiömuotoinen pankki ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, OPK. C-sarjan osakkeita ei ole laskettu liikkeeseen. Osakkeiden nimellisarvo on 50 markkaa.

Vuonna 1998 OKOn osakepääoma kasvoi 1 103 miljoonasta 1 123 miljoonaan markkaan. Korotus johtui Valtion vakuusrahastolle Suomen Säästöpankki Oy:n kaupan yhteydessä suunnatun optiolainan perusteella tehdyistä OKOn A-sarjan osakkeen merkinnöistä. Optiotodistuksilla merkittiin yhteensä 1 297 500 osaketta, joista oli vuoden lopussa rekisteröimättä 892 500 osaketta. Osakelajit ja osakepääoma on eritelty liitetiedossa 36.

OKOn johtokunta ehdottaa pankin 24.3.1999 kokoukselle, että hallintoneuvosto valtuutetaan korottamaan osakepääomaa, että osakkeiden lukumäärää lisätään osakepääomaa muuttamatta ja että pankin yhtiöjärjestyksestä muutetaan. Ehdotuksen keskeiset kohdat ovat seuraavat:

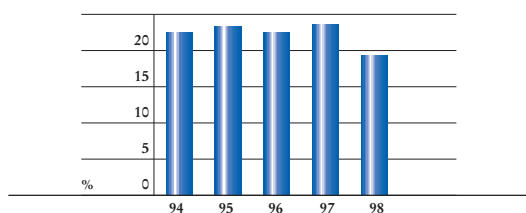
- Pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä ehdotetaan kaksinkertaistettavaksi osakepääomaa muuttamatta siten, että osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo puolitetaan ja jokainen osake muutetaan kahdeksi uudeksi vastaavan osake-sarjan osakkeeksi.

- Osakkeen nimellisarvoa koskeva määräys ehdotetaan poistettavaksi yhtiöjärjestyksestä. Pankin vähimmäispääomaksi ehdotetaan 185 000 000 euroa ja enimmäispääomaksi 740 000 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

- C-sarjan osakkeita koskevat määräykset ehdotetaan poistettavaksi yhtiöjärjestyksestä.

- Yhtiöjärjestykseen ehdotetaan lisättäväksi määräys, että pankki tarjoaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 pykälän mukaisia sijoituspalveluita ja saman lain 16 pykälässä tarkoitettuja säilytys- ja hoitopalveluja.

Kuvio 29. OKOn vakavaraisuussuhde



### Osakkeenomistajat

Vuoden 1998 lopussa OKOlla oli 25 034 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Suurin omistaja oli OKOn emoyhtiö OPK, jonka osuus OKOn osakkeista oli 43,0 prosenttia ja äänistä 61,8 prosenttia. OPK kasvatti vuoden lopussa omistus- ja ääniosuuttaan, kun se osti Osuuspankki Realumin omistamat 559 980 K-sarjan osaketta. Lisäksi OPK osti Paikallisosuuspankkiyhdistykseen kuuluvien osuuspankkien omistamia OKOn K-sarjan osakkeita 758 336 kappaletta. Osa OPK:n jäsenosuuspankeista osti loput näiden pankkien omistamista K-sarjan osakkeista.

Suurimman omistajaryhmän muodostivat vuoden lopussa OPK ja sen 246 jäsenosuuspankkia, joiden osuus OKOn kaikista osakkeista oli 69,3 prosenttia ja äänistä 91,2 prosenttia. Lukumääräisesti suurin omistajaryhmä oli yksityishenkilöt, joita oli 24 003. Osakkeenomistajista ja osakeomistuksen jakautumisesta on yksityiskohtaiset erittelyt liitetiedossa 39.

### Kurssikehitys ja vaihto

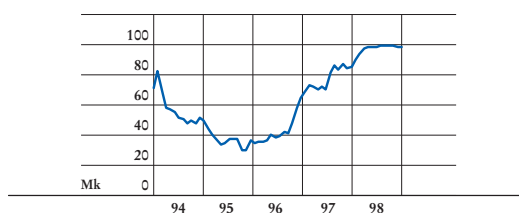
OKOn A-osakkeen kurssikehitys oli vuonna 1998 edelleen nouseva. Alin kurssi oli 85 markkaa eli 24 markkaa korkeampi kuin edellisenä vuonna. Ylin kurssi oli 113 markkaa. Vuoden lopun kurssi oli 93 markkaa kun se vuotta aikaisemmin oli 86,40 markkaa. Vuoden lopun kurssi oli 74 prosenttia osakekohtaisesta omasta pääomasta vuoden lopussa. A-sarjan osakkeen kannan markkina-arvo nousi vuoden 1997 lopun 705 miljoonasta 880 miljoonaan markkaan.

Osakkeen kappalemääräinen vaihto jäi pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Kertomusvuoden aikana runsaat 3 miljoonaa A-sarjan osaketta vaihtoi omistajaa. A-sarjan kaikista osakkeista tämä oli 37 prosenttia. Edellisenä vuonna vaihdon osuus oli yli 57 prosenttia. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty liitetiedossa 44.

### Tukholman sivukonttori ja edustustot

OKO myi toukokuussa Tukholman sivukonttorinsa henkilöasiakkaiden palvelut ruotsalaiselle SkandiaBanken AB:lle. Sivukonttorin toiminta-ajatusta muutettiin siten, että konttori keskittyy palvelemaan suomalaisia Ruotsissa toimivia yrityksiä. Kaupan seurauksena OKOn tase pieneni noin 450 miljoonaa markkaa. Kaupan tulosvaikutus oli vähäinen.

Kuvio 30. OKOn A-sarjan osakkeen keskihinta



Vuoden lopussa OKOlla oli edustustot Moskovassa, New Yorkissa, Pietarissa ja Tallinnassa. Lontoon edustusto suljettiin huhtikuussa 1998. New Yorkin edustusto on päätetty sulkea vuoden 1999 aikana.

### OKOn luottokelpoisuusluokitukset

Kansainvälisiltä luokituslaitoksilta saaduissa luottokelpoisuusluokituksissa ei tapahtunut muutoksia vuonna 1998.

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Standard & Poor's	A-2	-
Moody's	P-1	A2
Fitch IBCA	F1	A

### Hallinto

Pankin 1.4.1998 pidetyssä yhtiökokouksessa hyväksyttiin johtokunnan esitys OKOn muuttamisesta julkiseksi osakeyhtiöksi. Yhtiökokous valitsi erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet uudelleen. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin KHT-yhteisö SVH Pricewaterhouse Coopers Oy, Eero Huusko (KHT) ja Reino Majala (KHT) sekä varatilintarkastajiksi Kauko Lehtonen (KHT) ja Auno Inkeröinen (KHT). OKOn Tukholman konttorin tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastustoimisto Öhrlings Coopers & Lybrand AB.

Hallintoneuvosto valitsi 1.4.1998 pidetyssä järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen Seppo Penttisen ja varapuheenjohtajakseen niin ikään uudelleen Paavo Haapakosken.

Hallintoneuvosto nimitti kokouksessaan 10.6.1998 Opstock Oy:n toimitusjohtajan Juhani Elomaan OKOn johtokunnan jäseneksi 1.7.1998 alkaen. Elomaan vastuulla on investointipankkitoiminto, johon kuuluvat arvopaperinvälitys, omaisuudenhoito, corporate finance -toiminta sekä sijoitustutkimus. Elomaa jatkaa myös Opstock Oy:n toimitusjohtajana. OKOn konsernihallinnosta aiemmin vastanneen pankinjohtaja Timo Ritakallion uusi vastuualue on yritysrahoitus- ja pääomamarkkinat -toiminto, johon kuuluvat yritys- ja yhteisöasiakkaiden rahoitus, kaupankäynti korko- ja valuuttamarkkinoilla, varainhallinta, osuuspankkien rahoitus, ulkomaan toiminta sekä kiinteistösijoitukset. Ritakallio on myös OKOn toimitusjohtajan sijainen. Pankinjohtaja Helena Walldénin uusi



vastuualue on keskuspankki- ja yrityspalvelut -toiminto, johon kuuluvat yritysrahoituksen ja treasuryn toimeenpano ja asiakaspalveluprosessit sekä OKO-konsernin tietojärjestelmät ja lakiasiat. Vastuualuemuutokset tulivat voimaan 1.7.1998.

### Palkat ja henkilöstö

Konsernin hallintoelinten jäsenille maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä oli 8 miljoonaa markkaa. Muulle henkilöstölle maksettiin palkkoja ja palkkioita 223 miljoonaa markkaa. Konserniin kuuluvien yhtiöiden palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 876 vakinaista henkilöä.

Tilikauden aikana maksettiin palkkoja ja palkkioita OKOn hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenille 4 miljoonaa markkaa sekä muulle henkilöstölle 94 miljoonaa markkaa. Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 316 henkilöä eli 144 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vakinaista henkilökuntaa oli vuoden 1998 lopussa 282. Työsuhteessa oli vuoden aikana keskimäärin 314 vakinaista henkilöä.



## Toiminta ja tulos keskeisissä tytär- ja osakkuusyhtiöissä

### Okopankki Oyj

#### Tulos

Okopankki kasvoi tasaisesti kaikilla liiketoiminnan osa-alueilla. Pankin liikevoitto vuodelta 1998 oli 112 miljoonaa markkaa eli 21 miljoonaa suurempi kuin edellisellä vuonna. Tuloksen paraneminen perustui valtaosin rahoituskatteen hyvään kehitykseen. Rahoituskate kasvoi 23 miljoonaa markkaa eli 10 prosenttia. Myös palkkiotuotot, arvopaperikaupan nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstökulut kasvoivat 8 miljoonaa markkaa. Tämä johtui pääosin Osuuspankkien Eläkesäätiölle suoritetusta runsaan 5 miljoonan markan vastuunkattamismaksusta. Luotto- ja takaustappioiden määrä oli edelleen vähäinen, 2 miljoonaa markkaa.

Satunnaisiin kuluihin Okopankki kirjasi 120 miljoonan markan suorituksen vastuistaan Osuuspankkien Vakuusrahastolle. Tämän vuoksi tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 8 miljoonaa markkaa.

Tulos, milj. mk	1998	1997	Muutos
Rahoituskate	250	228	23
Muut tuotot	114	106	8
Kulut	251	241	10
Luottotappiot	2	1	1
Liikevoitto	112	91	21
Tuotot/kulut	1,45	1,38	0,07
Oman pääoman tuotto, %	14,5	12,1	2,4

#### Tase

Okopankin tase oli vuoden lopussa 7,7 miljardia markkaa eli 0,8 miljardia suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Luottokanta kasvoi 0,7 miljardia ja oli 5,8 miljardia markkaa. Vuoden aikana nostettujen uusien luottojen määrä oli 2,4 miljardia markkaa. Kotitalouksien asuntoluottojen osuus uusien luottojen kokonaismäärästä oli 57 prosenttia. Järjestämättömiä saamia pankilla oli vuoden lopussa 26 miljoonaa markkaa eli 6 miljoonaa

naa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Nollakorkoisten saamisten 83 miljoonan markan yhteismäärään sisältyi OVR:lle myönnetty 82 miljoonan markan koroton luotto, joka vastasi Okopankin vielä maksamatonta vastuusuutta. Okopankki maksoi vastuusuutensa loppuosan 4.1.1999 ja OVR maksoi luottonsa samana päivänä. Pankin yleisön talletukset lisääntyivät 456 miljoonaa markkaa 5,8 miljardiin markkaan vuoden 1998 lopussa.

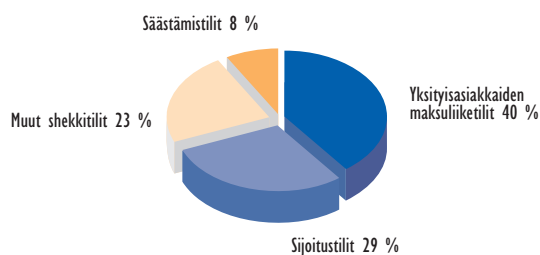
Tase, milj. mk	1998	1997	Muutos
Luottokanta	5 797	5 115	682
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset	108	33	75
Yleisön talletukset	5 820	5 364	456
Oma pääoma	507	544	-37
Taseen loppusumma	7 706	6 906	800
Vakavaraisuussuhde, %	10,8	12,3	-1,5
Henkilömäärä 31.12.	427	425	2

#### Näkymät

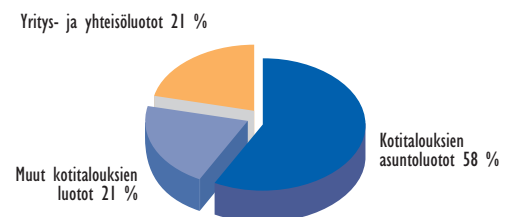
Okopankin liikevoitto ylitti vuonna 1998 tavoitteet ja oli selvästi parempi kuin edellisellä vuonna. Okopankin eroaminen Osuuspankkien Vakuusrahastosta pienentää pankin toimintakuluja vuodesta 1999 lähtien, koska vakuusrahastolle ei tarvitse enää maksaa vuotuista kannatusmaksua. Vuonna 1998 kannatusmaksun määrä oli 42 miljoonaa markkaa.

Pääkaupunkiseudun ennustettu väestön ja talouden kasvu luovat Okopankille hyvät edellytykset kasvattaa liiketoimintaansa toimialan keskimääräistä kasvua enemmän. Kiristyvän kilpailun odotetaan kuitenkin kaventavan edelleen luotonannon marginaaleja. Liiketoiminnan volyymin kasvun ja toimintakulujen pienenemisen johdosta Okopankin liikevoiton odotetaan kuitenkin paranevan myös vuonna 1999.

Kuvio 31. Okopankin markkatalletusten jakauma



Kuvio 32. Okopankin luottokannan jakauma



## OP-Rahoitus Oy (OPR)

### Tulos

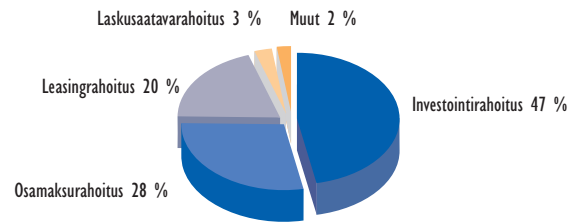
OPR:n liikevoitto kasvoi edellisestä vuodesta 12 miljoonaa ja oli 51 miljoonaa markkaa. Tuloksen paraneminen johtui pääosin rahoituskatteen kasvusta. Rahoituskatetta kertyi 88 miljoonaa markkaa eli 12 miljoonaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Muut tuotot olivat hieman suuremmat kuin vuonna 1997. Hallintokulut kasvoivat 6 miljoonaa markkaa. Lisäyksestä runsaat 2 miljoonaa markkaa johtui tietojärjestelmien euromuutoksista. Luottotappioiden nettomääräinen tulosvaikeus oli miljoonan positiivinen. Edellisellä vuonna luottotappioita kirjattiin 2 miljoonaa markkaa.

Tulos, milj. mk	1998	1997	Muutos
Rahoituskate	88	76	12
Muut tuotot	27	25	2
Kulut	65	59	6
Luottotappiot	-1	2	3
Liikevoitto	51	39	12
Tuotot/kulut	1,77	1,70	0,07
Oman pääoman tuotto, %	8,4	6,8	1,6

### Tase

OPR:n tase oli vuoden lopussa 4,1 miljardia markkaa eli vajaat 0,9 miljardia suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Luottokanta kasvoi lähes 0,9 miljardia markkaa eli 27 prosenttia ja oli 4 miljardia markkaa. Uusmyynnin luottokanta oli lähes 2,2 miljardia markkaa vuonna 1998. Järjestämättömien saamisten määrä oli vuoden lopussa 12 miljoonaa markkaa eli miljoonan suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Jälleenrahoitus hankittiin enenevässä määrin OKOsta. OPR:n velat OKOLle kasvoivat 2,2 miljardista 3,3 miljardiin markkaan.

Kuvio 33. OPR:n luottokannan jakauma tuotteittain



Tase, milj. mk	1998	1997	Muutos
Luottokanta	4 014	3 153	861
Järjestämättömät saamiset	12	11	1
Oma pääoma	330	324	6
Vakavaraisuussuhde, %	11,0	13,4	-2,4
Henkilömäärä 31.12.	111	107	4

### Näkymät

Ennusteiden mukaan yritysten investointiaktiiviteetin kasvu on hidastumassa alkaneena vuonna. Tästä syystä myös OPR:n luotonannon kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan. OPR:n liikevoiton myönteisen kehityksen arvioidaan kuitenkin jatkuvan, mikäli liiketoimintaympäristössä ei tapahdu odottamattomia ja merkittäviä muutoksia.



## OKO-Investointiluottopankki Oyj (OIP)

### Tulos

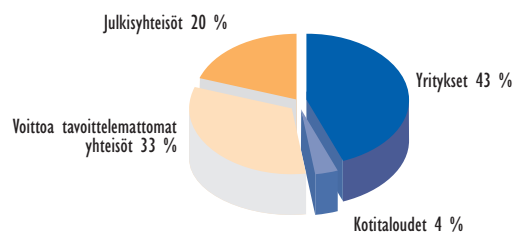
OIP:n liikevoitto oli 43 miljoonaa markkaa eli lähes kaksinkertainen edellisen vuoden 22 miljoonan markan liikevoittoon verrattuna. Rahoituskate kasvoi lähes 17 miljoonaa ja oli 57 miljoonaa markkaa. Arvopaperikaupan nettotuottoihin kirjattiin 3 miljoonaa markkaa luovutusvoittoja. Kulut pysyivät lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Nettomääräiset luottotappiot olivat 4 miljoonaa markkaa eli 2 miljoonaa pienemmät kuin vuonna 1997.

Tulos, milj. mk	1998	1997	Muutos
Rahoituskate	57	40	17
Muut tuotot	12	9	3
Kulut	21	21	1
Luottotappiot	4	6	-2
Liikevoitto	43	22	21
Tuotot/kulut	3,22	2,37	0,85
Oman pääoman tuotto, %	7,9	4,2	3,7

### Tase

OIP:n tase oli vuoden lopussa 4,8 miljardia markkaa eli 242 miljoonaa markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Luottokanta kasvoi 229 miljoonaa markkaa ja oli runsaat 4,4 miljardia markkaa. OIP myönsi uusia luottoja tilikauden aikana 1,1 miljardia markkaa. Järjestämättömien saamisten määrä oli vuoden lopussa 11 miljoonaa markkaa eli 5 miljoonaa pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden 1998 aikana OIP laski liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja yhteensä 855 miljoonan markan arvosta. Joukkovelkakirjamuotoisen rahoituksen määrä oli vuoden lopussa 2,5 miljardia markkaa eli 0,3 miljardia pienempi kuin vuoden 1997 lopussa. Näin syntyneen rahoitustarpeen johdosta lisättiin rahoitusta OKOsta 0,6 miljardia markkaa.

Kuvio 34. OIP:n luottokannan jakauma



Tase, milj. mk	1998	1997	Muutos
Luottokanta	4 440	4 211	229
Järjestämättömät saamiset	11	17	-5
Joukkovelkakirjalainat	2 510	2 844	-334
Oma pääoma	402	383	19
Vakavaraisuussuhde, %	20,4	22,3	-1,9
Henkilömäärä 31.12.	10	16	-6

### Näkymät

Luotonkysynnän arvioidaan investointien myötä pysyvän pankin painopistealueilla asutotuotannossa ja julkisyhteisöillä edelleen hyvänä.

Pankin tuloksen arvioidaan kuitenkin laskevan vuoden 1998 tasosta luottomarginaalien kapenemisen ja luovutusvoittojen vähenemisen vuoksi.

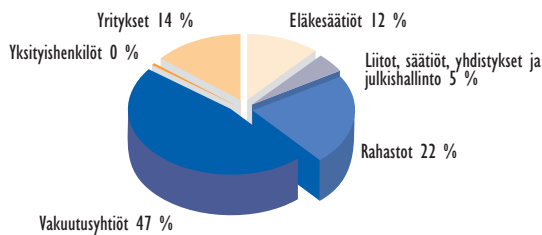


## Opstock Oy

### Tulos

Opstock Oy:n liikevoitto vuodelta 1998 oli 34 miljoonaa markkaa eli 2 miljoonaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Tuloslaskelman erät eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska corporate finance -toiminta siirrettiin OKOsta Opstock Oy:öön heinäkuun alussa. Palkkiotuottoja kertyi 116 miljoonaa markkaa eli 36 miljoonaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Opstock Pankkiiriliikkeen palkkiotuotot arvopapereiden välitystoiminnasta kasvoivat 10 miljoonaa ja olivat 78 miljoonaa markkaa. Opstock Omaisuudenhoidon palkkiotuotot olivat 10 miljoonaa ja arvopaperien liikkeeseenlaskusta kertyi palkkiotuottoja 26 miljoonaa markkaa. Palkkiokulut kasvoivat 20 miljoonaa 49 miljoonaan markkaan. Henkilöstö- ja muut hallintokulut kasvoivat 15 miljoonaa markkaa. Erityisinä panostusalueina olivat omaisuudenhoidon ja sijoitustutkimuksen kehittäminen.

Kuvio 35. Opstock Omaisuudenhoidon hallinnoimien asiakasvarojen jakauma



Tulos, milj. mk	1998	1997	Muutos
Tuotot	122	85	37
Kulut	87	53	35
Liikevoitto	34	33	2
Tuotot/kulut	1,39	1,62	-0,23
Oman pääoman tuotto, %	47,3	25,7	21,6
Henkilömäärä 31.12.	76	45	31

### Näkymät

Opstock Oy:n liiketoimintaa tehostetaan investoimalla uusiin arvopaperinvälitys- ja omaisuudenhoitojärjestelmiin, joiden käyttöönotto on ajoitettu vuosiin 1999 ja 2000. Arvopaperinvälitys-, omaisuudenhoito- ja arvopaperipohjaisten rahoituspalvelujen kysynnän ennakoidaan edelleen kasvavan alkaneella tilikaudella. Pörssin osakevaihdon ennakoidaan pysyvän vuonna 1999 korkealla tasolla. Yhtiön tuloskehityksen odotetaan olevan suotuisa alkaneena vuonna.

## Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum

Aurumin vakuutustekninen tulos oli 25 miljoonaa markkaa eli 13 miljoonaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Vakuutusmaksutulo väheni 387 miljoonaa ja oli 867 miljoonaa markkaa. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 207 miljoonaa markkaa, kun ne vuonna 1997 olivat 125 miljoonaa markkaa. Korvauskulut yli kaksinkertaistuivat edellisestä vuodesta ja olivat 66 miljoonaa markkaa. Vakuutusmaksuvastuun muutos oli 914 miljoonaa markkaa eli 352 miljoonaa pienempi kuin vuonna 1997. Liikekulut pysyivät jokseenkin samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Tilikauden voitto oli 18 miljoonaa markkaa, josta OKO-konsernin tilinpäätökseen yhdisteltiin OKOn 49,6 prosentin omistusosuutta vastaavasti 9 miljoonaa markkaa.

Vuoden lopussa 87 prosenttia Aurumin sijoituksista oli erilaisissa korkoinstrumenteissa ja 13 prosenttia osakkeissa ja osuuksissa. Yhtiön vakuutustekninen vastuuvélka oli 3,4 miljardia markkaa eli 0,9 miljardia suurempi kuin vuoden 1997 lopussa. Taseen loppusumma kasvoi miljardin ja oli lähes 4 miljardia markkaa vuoden lopussa.

## OP-Kotipankki Oyj

OP-Kotipankin liikevoitto oli runsaat 17 miljoonaa markkaa eli 7 miljoonaa parempi kuin edellisenä vuonna. Rahoituskate kasvoi 4 miljoonaa markkaa ja oli 34 miljoonaa markkaa. Muut tuotot lisääntyivät 8 miljoonaa 26 miljoonaan markkaan. Erittäisesti palkkiotuotot kasvoivat tuntuvasti. Kulut lisääntyivät 5 miljoonaa ja olivat 41 miljoonaa markkaa. Luottotappiot olivat nettomääräisesti 2 miljoonaa markkaa eli samalla tasolla kuin vuonna 1997. Satunnaisiin kuluihin kirjattiin pankin vajaan 10 miljoonan markan osuus Osuuspankkien Vakuusrahaston vastuista. Tilivuoden voitto oli runsaat 6 miljoonaa markkaa, josta OKO-konsernin tilinpäätökseen kirjattiin 48,1 prosentin omistusosuutta vastaava 3 miljoonan markan tuotto.

Pankin saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä kasvoivat 127 miljoonaa markkaa ja olivat vuoden lopussa 429 miljoonaa markkaa. Yleisön talletuksia oli vuoden lopussa 428 miljoonaa markkaa. Niiden määrä väheni 52 miljoonaa markkaa edellisen vuoden lopusta. Taseen loppusumma oli 549 miljoonaa markkaa.



*Helmikuussa 1998 vahvistetussa Osuuspankkiryhmän strategiassa määriteltiin arvopaperitoiminta yhdeksi ryhmän liiketoiminnan painopistealueista. Asiakaskaupankäynti, riskienhallinta ja markkina-analyysitoiminta olivat kertomusvuoden toiminnan keskeisimmät kehittämiskohdeet.*



## Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

OKOn ja sen konsernin tilinpäätös on laadittu ja esitetty luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten, valtiovarainministeriön 1.1.1998 voimaan tulleen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan päätöksen ja Rahoitustarkastuksen 30.6.1998 voimaan tulleiden määräysten mukaisesti.

### *Konsernitilinpäätöksen laajuus*

Konsernitilinpäätös sisältää OKOn ja sen suoraan tai välillisesti omistamien tytä- ja osakkuusyri-tysten tilinpäätöstiedot. Tytär- ja osakkuusyri-tykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa ja joiden poisjättämisellä ei ole vaikutusta riittävän kuvan antamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, on Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle.

Konsernitilinpäätökseen sisällytetyt tytä- ja osakkuusyri-tykset on lueteltu liitetiedossa 54, jossa on myös tietoja konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle jätetyistä yhtiöistä.

### *Konsolidointi*

Niiden konserniyhtiöiden, jotka ovat luotto- tai rahoituslaitoksia tai Rahoitustarkastuksen tilinpäätösmääräyksissä tarkoitettuja palveluyrityksiä, tilinpäätökset on yhdistelty hankintamenomenetelmällä. Kaikki konsernitilinpäätökseen sisällytetyt tytäryritykset on yhdistelty hankintamenomenetelmällä. Uudet konserniyri-tykset on yhdistelty hankinta-ajankohdasta alkaen. Tytäryhtiöt, joiden konsernisuhde on lakannut tilikauden aikana, on sisällytetty tuloslaskelmaan siltä ajalta, jonka ne kuuluivat konserniin. Osakkuusyri-tysten tilinpäätökset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenot on eliminoitu hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Tytäryhtiöosakkeiden eliminoinnissa syntyneet ylihinnot on kohdistettu osittain omaisuuserien kirjanpitoarvoihin. Kohdistetut erät poistetaan omaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin kohdistusta ei ole voitu suorittaa, ne on käsitelty taseessa konsernilikearvona, ja ne poistetaan enintään kymmenelle vuodelle jaksotetu- in tasapoistoin, vuodesta 1995 lähtien enintään viidessä vuodessa.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden osakkeiden hankintamenot on muutettu markkamääräisiksi tilinpäätöspäivän Suomen

Pankin keskikurssien mukaisesti. Hankintamenot on katettu vastaavalla samassa valuutassa olevalla velalla, joten tältä osin ei muodostu muuntoeroa. Muuntoeroa syntyy valuuttakurssien muutosvaikutuksesta tytäryri-tysten osakkeiden ja hankitun oman pääoman eliminointieroon. Muuntoero sisältyy OKO-konsernissa edellisten tilikausien tulokseen.

Konserniyri-tysten erillistilinpäätöksiin sisältyneet konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonto- joko sekä keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu.

### *Ulkomaan rahan määräiset erät*

Euroalueen kansallisten valuuttojen määräiset tase-erät ja taseen ulkopuoliset erät on muutettu Suomen markoiksi käyttäen Euroopan keskuspankin 31.12.1998 ilmoittamia kiinteitä kurssieja. Muut ulkomaan rahan määräiset erät sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden ja ulkomaisen sivukonttorin tilinpäätöstiedot on muutettu Suomen markoiksi käyttäen valuuttojen tilinpäätöspäivän keskikurssieja. Arvostuksessa syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

### *Saamiset ja velat*

Saamiset ja velat on merkitty taseeseen arvoon, mikä niistä on hankintahetkellä maksettu tai saatu. Saamisen hankintamenon ja nimellisarvon välinen erotus on jaksotettu korkotuottoihin ja saamisen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Velasta saadun määrän ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkokuluihin ja velan hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

### *Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit*

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia sekä osakkeita ja osuuksia, joilla käydään kaup- paa. Vaihtuviin vastaaviin kuuluvia saamistodistuksia sisältyy taseen eriin ”Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset” ja ”Saamistodistukset”. Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on arvostettu hankintameno- on tai sitä alempanaan tilinpäätöspäivän todennäköiseen arvoon. Saamistodistuksen todennäköisenä luovutushintana on pidetty siitä saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa. Julkisesti noteerattujen osakkeiden todennäköisenä luovutus- hintana on pidetty vuoden viimeistä kaupantekokurssia.

Vaihtuviin vastaaviin merkittyjen arvopapereiden luovutusvoitot ja -tappiot sekä hinnanlaskuvähennysten muutokset on kirjattu arvopaperikaupan nettotuottoihin. Saamistodistusten hankintamenon ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkotuottoihin. OKOn vaihtuviin vastaaviin kuuluvien markkamääräisten joukkovelkakirjojen hankintamenon ja nimellisarvon välisestä hintaerosta on vuosien 1997 ja 1996 tavoin laskettu tilivuoden osuus, joka sisältyy rahoituskatteeseen. Sitä aikaisempina vuosina hintaero kirjautui arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit, joilla käydään kauppaa, arvostetaan Rahoitustarkastuksen määräykseen sisältyvän siirtymäsäännöksen perusteella markkina-arvoon ensimmäisen kerran tilikautena 1999.

#### *Pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit*

Pysyviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia, jotka on tarkoitettu pidettäväksi eräpäivään asti, tytär- ja omistusyhteisöryitysten osakkeita ja osuuksia, muita pitkäaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita sekä osakkeita ja osuuksia, joiden omistus on tarpeellinen konsernin tarvitsemien palvelujen hankkimiseksi. Pysyviin vastaaviin kuuluvia saamistodistuksia sisältyy taseen eriin ”Keskuspankirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset” ja ”Saamistodistukset”.

Pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on esitetty hankintamenon määräisinä. Mikäli tällaisen arvopaperin todennäköinen luovutushinta on tilikauden päättyessä hankintamenoa pysyvästi alhaisempi, on erotus kirjattu tuloslaskelman erään ”Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset”. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi. Saamistodistusten hankintahinnan ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkotuottoihin.

#### *Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset*

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta on merkitty taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus on jaksotettu korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin

myytyjen arvopapereiden myyntihinta on kirjattu velaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus on jaksotettu korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt arvopaperit on sisällytetty alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

#### *Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet*

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden tasearvona on suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla lisäpoistoilla vähennetty hankintameno. Tehtyjen ja suunnitelman mukaisen poistojen kertynyt erotus sisältyy konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän erään ”Poistoero”. Mikäli kiinteistön tai kiinteistöyhtiön osakkeiden todennäköinen luovutushinta on pysyvästi kirjanpitoarvoa alhaisempi, on erotus kirjattu kuluksi tuloslaskelman erään ”Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä”. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi.

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. OKO-konsernin poistosuunnitelman mukaisesti rakennusten hankintameno poistetaan käyttötarkoituksesta ja rakennusmateriaalista riippuen 30–40 vuodessa. Koneet ja kalusto, atk-laitteistot, tietokoneohjelmat sekä autot poistetaan 3–6 vuodessa ja muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet 5–10 vuodessa. Leasingkohteet poistetaan annuiteettimenetelmän mukaisesti. Käytettynä hankituille aineellisille hyödykkeille voidaan määritellä yksilöllinen poisto-aika. Kulumattomista aineellisista hyödykkeistä ja arvonorotuksista ei tehdä poistoja.

#### *Kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden arvostusperiaatteet ja -menetelmät*

OKO-konsernin kiinteistöomistukset arvioidaan kerran vuodessa. Erityisestä syystä arvoja voidaan tarkistaa useamminkin. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden tasearvoa määriteltäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Muussa kuin omassa käytössä olevat liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöt on arvioitu pääasiassa tuotto-



arvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueet sekä asunnot ja asuinkiinteistöt on arvioitu kauppaa-arvomenetelmällä.

Nettotuottovaatimusprosenttia määriteltäessä on otettu huomioon kohteen sijainti, käyttötarkoitus, erityispiirteet ja mahdolliset arvonnousuodotukset. Jokaisesta kiinteistöstä on laadittu toimenpidesuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain. Pääperiaatteiden lisäksi kiinteistöjen arvostuksessa on otettu huomioon kohdekohtaiset erityispiirteet ja käytetty alalla julkaistuja tilastoja ja ennusteita.

Arvon alentumisten kirjaamisessa on sovellettu arvonalentumisten pysyvyyttä ja olennaisuutta koskevia kriteerejä. Arvostusperiaatteet eivät ole muuttuneet edelliseen tilikauteen verrattuna.

#### ***Jobdannaissopimukset***

Saamisten ja pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten sekä velkojen suojaamiseksi tehdyistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on kirjattu korkoihin. Tilinpäätöksessä näiden koronvaihtosopimusten siirtyvät korot on merkitty siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin. Muista koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on merkitty arvopaperikaupan nettotuottoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin.

Suojaavien johdannaissopimusten arvomuutokset on käsitelty tuloslaskelmassa samalla tavalla kuin suojattavan taseerän vastakkaismerkkinen arvomuutos. Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten tuotot, kulut ja arvomuutokset on kirjattu tuloslaskelman erään ”Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot”. Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyistä johdannaissopimuksista taseeseen merkityt erät on kirjattu muihin varoihin tai muihin velkoihin.

#### ***Järjestämättömät saamiset***

Saamisen koko pääoma on merkitty järjestämättömäksi, kun sen korko, pääoma tai sen osa on ollut erääntyneenä ja maksamattomana 90 päivää. Saamiset konkurssiin asetetuilta yrityksiltä on merkitty järjestämättömiksi viimeistään konkurssiin asettamispäivänä. Annettuun takaukseen perustuva saaminen on merkitty järjestämättömäksi, kun takaukseen perustuva maksu on suoritettu. Järjestämättömistä saamisista jaksotetut

suoriteperusteiset korot on peruutettu, kun saaminen on merkitty järjestämättömäksi.

#### ***Luotto- ja takaustappiot***

Luotto- ja takaustappioiksi on kirjattu saamisten ja takausvastuiden lopullisiksi todetut menetykset ja todennäköiset arvonalentumiset sekä asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden arvonalentumiset ja luovutustappiot. Arvon alentumiset on kirjattu kohdistettuina luottotappiovarauksina, kun on käynyt ilmeiseksi, ettei saamisesta saada suoritusta, tai siltä osin kuin vakuuksista ei odoteta saatavan saamista vastaavaa suoritusta.

Luottotappioita kirjattaessa saamisen vakuutena oleva omaisuus on arvostettu määrään, joka omaisuudesta sitä luovutettaessa odotetaan saatavan.

Luottotappioiden vähennyksiksi on kirjattu perityksi saadut, aikaisempina vuosina luottotappioihin sisällytetyt erät, saadut vakuutuskorvaukset, asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden luovutusvoitot ja kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset.

#### ***Satunnaiset erät***

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin on kirjattu sellaiset määrällään merkittävät, poikkeukselliset ja kertaluonteiset erät, jotka eivät ole liittyneet konserniyhtiöiden tilikauden varsinaiseen liiketoimintaan.

#### ***Eläkemenot***

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkekassan kautta. Lisäeläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkesäätiön kautta. Ulkomaisen sivukonttorin osalta on noudatettu sijaintimaan käytäntöä.

Konserniyhtiöiden eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu. Eläkevastuun vuotuisen muutoksen kattaminen sisältyy eläkekuluihin.

#### ***Pakolliset varaukset***

Pakollisena varauksena on kirjattu varaus sellaisia laadultaan yksilöitävissä olevia vastaisia menoja ja menetyksiä varten, joiden syntyminen on todennäköistä tai varmaa, mutta joiden määrä ja toteutumisajankohta on vielä epävarma. Kohdistettuja



luottotappiovarauksia tai muita vastaavia yksilöityjen taseerien arvostukseen liittyviä eriä ei kirjata pakollisiin varauksiin vaan sen tase-erän vähennykseksi, johon kyseinen luotto tai muu omaisuus on kirjattu.

#### *Konsernitilinpäätöksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat konsernirakenteen muutokset*

Konsernirakenteen muutokset on selostettu toimintakertomuksessa. Konsernirakenteen muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta OKO-konsernin liikevoittoon, mutta tuloslaskelman yksittäiset erät eivät ole vertailukelpoisia edellisen vuoden lukujen kanssa.

#### *Muutokset tuloslaskelman ja taseen esittämistavassa*

Luottolaitoksen ja sen konsernin tuloslaskelma ja tase on esitetty valtiovarainministeriön 1.1.1998 voimaan tulleen päätöksen ja Rahoitustarkastuksen 30.6.1998 voimaan tulleiden määräysten mukaisesti. Keskeiset muutokset aikaisempaan esittämistapaan verrattuna olivat seuraavat:

Tuloslaskelmassa vaihtuviin vastaaviin kuuluvan arvopaperin suojaamiseksi tai muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyistä koron- ja valuutanvaihtosopimuksista saatavien ja suoritettavien korkojen erotus kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin. Aiempien määräysten mukaan nämä korot kirjattiin korkotuotoiksi tai niiden oikaisuksi. Vastaerä kirjataan siirtosaamisten ja siirtovelkojen sijasta taseen eriin ”Muut varat” ja ”Muut velat”.

Kiinteistöyhteisöjen osakkeista tehdyt arvonalentumispoistot kirjataan tuloslaskelman erään ”Poistot ja arvonalen-

tumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä”. Aiemmin nämä arvonalentumiset kirjattiin erään ”Muiden kuin luovutettavaksi tarkoitettujen arvopapereiden arvonalennukset”, joka uudessa tuloslaskelmakaavassa esiintyy nimikkeellä ”Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset”.

Yksittäisten konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on kirjattu taseen erään ”Tilinpäätössiirtojen kertymä” ja niiden muutokset tuloslaskelman erään ”Tilinpäätössiirrot”. Konsernitaseessa tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen. Aiemman käytännön mukaan tuloslaskelmaan merkittiin omana eränä tilinpäätössiirtojen muutos ja taseen vapaassa omassa pääomassa oli omana eränään vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus.

Taseessa on saamistodistukset jaettu eriin ”Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset” ja ”Saamistodistukset”. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttaviin saamistodistuksiin on merkitty saamistodistukset, jotka keskuspankki hyväksyy muun kuin päivän sisäisen keskuspankkirahoituksen vakuudeksi. Erään sisällytetään Suomen valtion markkamääräiset velkasitoumukset ja joukkovelkakirjalainat sekä omaisuusdenhoitoyhtiö Arsenalin velkasitoumukset, joiden alkuperäinen juoksuaika on enintään 12 kuukautta.

Taseen oman pääoman erään ”Ylikurssirahasto” on merkitty 1.9.1997 jälkeisistä osakeanneista kertynyt osakkeiden nimellisarvon ylittävä merkintähinnan osuus. Aikaisemmat emissiovoitot on kirjattu vararahastoon.

## Konsernin tuloslaskelma

Milj. mk	1.1.-31.12.1998			1.1.-31.12.1997		
Korkotuotot	2 519			2 568		
Korkokulut	-1 850			-1 866		
<b>Rahoituskate</b>	<b>670</b>			<b>703</b>		
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	19			20		
Palkkiotuotot	354			385		
Palkkiokulut	-96			-75		
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot						
Arvopaperikaupan nettotuotot	28			-3		
Valuuttatoiminnan nettotuotot	44	72		36	33	
Liiketoiminnan muut tuotot	203			419		
Hallintokulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	187			258		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	33			37		
Muut henkilösivukulut	18	52	239	25	62	320
Muut hallintokulut	183			-421		
Muut hallintokulut				287		
-607						
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-82			-160		
Liiketoiminnan muut kulut	-312			-372		
Luotto- ja takaustappiot	19			-59		
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	3			-8		
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta	13			4		
<b>Liikevoitto</b>	<b>442</b>			<b>283</b>		
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	86			4		
Satunnaiset kulut	620	-534		0	3	
<b>Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja</b>	<b>-92</b>			<b>287</b>		
Tuloverot						
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-11			-59		
Laskennallisen verovelan muutos	12	1		-12	-71	
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta	-			-8		
<b>Tilikauden voitto (tappio)</b>	<b>-91</b>			<b>207</b>		

## Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.1998		31.12.1997	
Milj. mk				
Käteiset varat		3 463		1 137
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset				
Valtion velkasitoumukset	1 702		1 963	
Muut	1 345	3 046	3 171	5 134
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	158		350	
Muut	9 917	10 074	13 549	13 899
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		22 327		18 855
Leasingkohteet		772		620
Saamistodistukset				
Julkisyhteisöiltä	206		364	
Muilta	8 665	8 871	8 022	8 385
Osakkeet ja osuudet		459		490
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyryityksissä		304		251
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		32		8
Aineettomat hyödykkeet				
Konserniliikearvo	3		4	
Muut pitkävaikutteiset menot	71	74	109	113
Aineelliset hyödykkeet				
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	1 520		1 608	
Muut aineelliset hyödykkeet	106	1 627	141	1 749
Muut varat		1 543		1 768
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		538		686
		<b>53 130</b>		<b>53 095</b>

VASTATTAVAA	31.12.1998		31.12.1997	
Milj. mk				
<b>Vieras pääoma</b>				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
Keskuspankeille			-	2
Luottolaitoksille				
Vaadittaessa maksettavat	1 770		2 480	
Muut	14 919	16 690	16 690	14 532
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Talletukset				
Vaadittaessa maksettavat	4 903		4 265	
Muut	2 483	7 386	4 134	8 399
Muut velat		3 966	11 352	631
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Joukkovelkakirjalainat		2 746		3 095
Muut		13 054	15 800	12 659
Muut velat			2 457	3 598
Siirtovelat ja saadut ennakot			389	556
Pakolliset varaukset			11	7
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			3 441	3 961
Laskennalliset verovelat			58	75
Vähemmistön osuus pääomasta			-	57
			50 197	50 054
<b>Oma pääoma</b>				
Osakepääoma		1 123		1 103
Osakeanti		45		-
Ylikurssirahasto		2		2
Arvonkorotusrahasto		150		150
Vararahasto		1 209		1 211
Vapaat rahastot		142		142
Edellisten tilikausien voitto		353		225
Tilikauden voitto (tappio)		-91		207
		2 933		3 041
			53 130	53 095
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>				
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset				
Takaukset ja pantit		5 551		6 021
Muut		-	5 551	-
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset				
Arvopapereiden takaisinostositoumukset		-		-
Muut		4 711	4 711	3 295
			10 261	9 317



## Konserniaikasarjat 1994-1998

Milj. mk

Tuloslaskelmat	1994	1995	1996	1997	1998
Rahoituskate	639	726	660	703	670
Muut tuotot	923	712	946	856	648
Muut kulut	1 038	928	947	1 053	829
Poistot ja arvonalentumiset	201	150	249	160	82
Luotto- ja takaustappiot	462	376	171	59	-19
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	13	34	15	8	-3
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		3	7	4	13
Liikevoitto/-tappio	-152	-47	230	283	442
Satunnaiset erät	-23	-114	-7	3	-534
Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja	-175	-161	223	287	-92
Verot	40	25	-31	-71	1
Vähemmistöosuus	-14	-10	-7	-8	
Tilikauden voitto/tappio	-149	-145	186	207	-91
<b>Taseet</b>	<b>1994</b>	<b>1995</b>	<b>1996</b>	<b>1997</b>	<b>1998</b>
<b>VASTAAVAA</b>					
Saamiset luottolaitoksilta	17 458	12 028	16 508	13 899	10 074
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	18 533	15 897	18 849	18 855	22 327
Saamistodistukset	20 977	25 145	14 547	13 519	11 917
Osakkeet ja osuudet	584	510	788	748	795
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2 172	1 995	2 007	1 862	1 700
Muut erät	5 336	5 312	4 606	4 212	6 317
Yhteensä	65 058	60 887	57 304	53 095	53 130
<b>VASTATTAVAA</b>					
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	19 665	20 727	18 747	17 015	16 690
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 644	9 916	10 081	9 030	11 352
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	27 852	18 183	16 284	15 754	15 800
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	2 900	2 865	3 071	3 961	3 441
Muut erät	5 535	5 947	6 135	4 162	2 857
Laskennallinen verovelka	122	80	63	75	58
Vähemmistöosuus	76	77	66	57	
Oma pääoma	3 264	3 091	2 858	3 041	2 933
Yhteensä	65 058	60 887	57 304	53 095	53 130

Vuosien 1994–1997 luvut on mahdollisuuksien mukaan muutettu vastaamaan Rahoitustarkastuksen 30.6.1998 voimaan tulleita uusia määräyksiä.

## OKOn tuloslaskelma

Milj. mk	1.1.-31.12.1998			1.1.-31.12.1997		
Korkotuotot	1 920			1 883		
Korkokulut	-1 591			-1 494		
<b>Rahoituskate</b>	<b>329</b>			<b>390</b>		
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista						
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	124			101		
Omistusyhteisyryksistä	17			4		
Muista yrityksistä	17	158		17	122	
Palkkiotuotot	127			171		
Palkkiokulut	-39			-33		
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot						
Arvopaperikaupan nettotuotot	12			-13		
Valuuttatoiminnan nettotuotot	43	54		35	22	
Liiketoiminnan muut tuotot	183			230		
Hallintokulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	80			99		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	12			14		
Muut henkilösivukulut	9	20	100	11	24	123
Muut hallintokulut	89 -189			111 -235		
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-29			-70		
Liiketoiminnan muut kulut	-297			-347		
Luotto- ja takaustappiot	24			-47		
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	3			-27		
<b>Liikevoitto</b>	<b>326</b>			<b>176</b>		
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	100			3		
Satunnaiset kulut	500	-400		0	3	
<b>Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja</b>	<b>-74</b>			<b>179</b>		
Tilinpäätössiirrot	56			-34		
Tuloverot	-18			-37		
<b>Tilikauden voitto (tappio)</b>	<b>-36</b>			<b>109</b>		

## OKOn tase

VASTAAVAA	31.12.1998		31.12.1997	
Milj. mk				
Käteiset varat		3 389		1 040
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		2 761		4 720
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	157		699	
Muut	15 599	15 757	16 906	17 605
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		8 934		6 821
Saamistodistukset				
Julkisyhteisöiltä	206		344	
Muilta	8 780	8 985	8 209	8 553
Osakkeet ja osuudet		425		446
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		280		247
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		949		1 037
Aineettomat hyödykkeet		38		69
Aineelliset hyödykkeet				
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	710		725	
Muut aineelliset hyödykkeet	50	760	69	794
Muut varat		1 512		1 866
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		432		558
		<b>44 221</b>		<b>43 756</b>

VASTATTAVAA	31.12.1998		31.12.1997	
Milj. mk				
<b>Vieras pääoma</b>				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
Keskuspankeille				2
Luottolaitoksille				
Vaadittaessa maksettavat	1 876		2 562	
Muut	15 462	17 338	14 910	17 472
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Talletukset				
Vaadittaessa maksettavat	1 445		1 887	
Muut	162	1 607	767	2 654
Muut velat		3 705	5 312	346
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Joukkovelkakirjalainat		298		337
Muut		12 695	12 994	12 413
Muut velat			2 421	3 632
Siirtovelat ja saadut ennakot			232	338
Pakolliset varaukset			11	7
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			3 421	3 941
			<b>41 729</b>	<b>41 143</b>
<b>Tilinpäätössiirtojen kertymä</b>				
Poistoero		5		10
Vapaaehtoiset varaukset		-	5	51
				<b>62</b>
<b>Oma pääoma</b>				
Osakepääoma			1 123	1 103
Osakeanti			45	-
Ylikurssirahasto			2	2
Vararahasto			973	973
Vapaat rahastot			139	139
Edellisten tilikausien voitto			241	224
Tilikauden voitto (tappio)			-36	109
			<b>2 487</b>	<b>2 551</b>
			<b>44 221</b>	<b>43 756</b>
<b>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</b>				
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset				
Takaukset ja pantit		5 333		5 887
Muut		-	5 333	-
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset				
Arvopapereiden takaisinostositoumukset		-		-
Muut		2 658	2 658	1 566
			<b>7 990</b>	<b>7 454</b>

# Tilinpäätöksen liitetiedot

(luvut miljoonina markkoina)

## TUOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

### 1) Korkotuothon ja korkokulujen erittely tase-erittäin

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
<b>Korkotuothon</b>				
Saamisista luottolaitoksilta	650	582	815	658
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 102	1 062	356	318
Saamistodistuksista	494	686	509	697
Muut korkotuothon	240	210	240	210
Leasingkate	34	28		
<b>Yhteensä</b>	<b>2 519</b>	<b>2 568</b>	<b>1 920</b>	<b>1 883</b>
<b>Korkokulut</b>				
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	472	368	478	371
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	186	219	103	118
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	673	812	493	548
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	254	249	253	240
Muut korkokulut	264	218	265	217
<b>Yhteensä</b>	<b>1 850</b>	<b>1 866</b>	<b>1 591</b>	<b>1 494</b>

### 2) Leasingtoiminnan nettotuotot eriteltyinä

OKOlla ei ole leasingtoimintaa. Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaan konsernista ei ilmoiteta tätä liitetietoa.

### 3) Arvopaperikaupan nettotuotot eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Saamistodistusten kaupan nettotuotot	0	-43	-15	-52
Osakkeiden ja osuuksien kaupan nettotuotot	28	40	27	39
<b>Yhteensä</b>	<b>28</b>	<b>-3</b>	<b>12</b>	<b>-13</b>

### 4) Tilikauden aikana ostettujen ja myytyjen vaihtuviin vastaaviin luettujen arvopapereiden yhteenlasketut arvot

Koska liitetiedossa tarkoitettuja tietoja ei ole kerätty koko vuodelta 1998, niiden määriä ei voida esittää.

### 5) Liiketoiminnan muut tuotot ja liiketoiminnan muut kulut eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
<b>Liiketoiminnan muut tuotot</b>				
Vuokra- ja osinkotuotot kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	126	103	118	116
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	33	27	32	27
Muut tuotot	44	289	33	87
<b>Yhteensä</b>	<b>203</b>	<b>419</b>	<b>183</b>	<b>230</b>
<b>Liiketoiminnan muut kulut</b>				
Vuokrakulut	12	12	5	4
Kulut kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	85	101	145	165
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	1	12	1	3
Muut kulut	214	247	146	175
<b>Yhteensä</b>	<b>312</b>	<b>372</b>	<b>297</b>	<b>347</b>

### 6) Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Suunnitelman mukaiset poistot	77	150	25	45
Arvonalentumiset	4	10	4	25
<b>Yhteensä</b>	<b>82</b>	<b>160</b>	<b>29</b>	<b>70</b>

### 7) Luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Saamisista luottolaitoksilta				
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27	73	13	56
Leasingkohteista				
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä		53		53
Muista	0	7	0	4
<b>Bruttomääräiset luotto- ja takaustappiot</b>	<b>27</b>	<b>133</b>	<b>13</b>	<b>113</b>
Luotto- ja takaustappioiden vähennyserät	-46	-75	-37	-66
<b>Tuloslaskelman luotto- ja takaustappiot</b>	<b>-19</b>	<b>59</b>	<b>-24</b>	<b>47</b>



## Luotto- ja takaustappioiden yhteismäärä eriteltynä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot yhteensä	31	61	27	47
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus	-27	-46	-25	-42
Palautukset aikaisempina vuosina toteutuneista luottotappioista	-33	-24	-24	-18
Tilikauden aikana tehdyt kohdistetut luottotappiovaraukset	24	75	11	66
Kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset tilikauden aikana	-14	-7	-13	-6
Tilinpäätökseen kirjatut luotto- ja takaustappiot	-19	59	-24	47

## Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset

Bruttomääräiset arvonalentumiset	5	8	5	8
Arvonalentumisten peruutukset	-8	-1	-8	-1
Yhteensä	-3	7	-3	7

## 8) Satunnaiset tuotot ja kulut tilikauden aikana

	Konserni	OKO
Satunnaiset tuotot		
Tytäryhtiöosakkeiden ja OKOn osastojen palvelutoimintojen myynti OPK:lle	32	46
OKOn oikaisuvaatimuksen perusteella palautetut leimaverot ja veronlisäykset	54	54
Yhteensä	86	100

## Satunnaiset kulut

OKOn ja Okopankki Oyj:n eroamispäätöksen mukaiset maksut Osuuspankkien Vakuusrahastolle	620	500
---	-----	-----

## 9) Tilinpäätössiirrot eriteltynä

	OKO	
	1998	1997
Poistoeron muutos	5	7
Muiden vapaaehtoisten varausten muutos	51	-41
Yhteensä	56	-34

## 10) Pakollisten varausten muutokset tilikauden aikana

	Konserni	OKO
Eläkevaraukset		
Verovaraukset		
Muut	4	4
Yhteensä	4	4

## 11) Erittely yhdistellyistä eristä

Konsernin ja OKOn tuloslaskelman erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistamien tuloslaskelman kaavojen mukaisesti.

## 12) Tuotot toimialoittain ja markkina-alueittain

Tuotoilla tarkoitetaan tuloslaskelman erien rahoituskate, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot yhteenlaskettua määrää. Tuotot on esitetty eliminoimattomina.

	Tuotot toimialoittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	1998	1997	1998	1997
Pankkitoiminta	1 217	1 319	786	938
Kiinnitysluottopankki-toiminta	69	50	15	15
Rahoitusyhtiötoiminta	115	101	111	112
Sijoituspalveluyritys-toiminta	122	85	62	42
Sijoitusrahastotoiminta		22		8
Kiinteistöjen omistus ja hallinta	57	55		
Muu		281		254
Yhteensä	1 580	1 912	974	1 368

	Tuotot markkina-alueittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	1998	1997	1998	1997
Suomi	1 571	1 859	963	1 344
Ruotsi	9	50	11	23
Cayman Islands		3		
Yhteensä	1 580	1 912	974	1 368

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

13) Keskuspankkirahoituksen oikeuttavien saamistodistusten erittely

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Valtion velkasitoumukset	1 702	1 963	1 674	1 712
Valtion joukko-velkakirjalainat	1 283	3 171	1 025	3 008
Muut	62		62	
<b>Yhteensä</b>	<b>3 046</b>	<b>5 134</b>	<b>2 761</b>	<b>4 720</b>

14) Saamiset keskuspankeilta

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Taseen erään "Saamiset luottolaitoksilta" sisältyvien keskuspankeilta olevien saamisten määrä		109		

15) Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain ja niihin kohdistetut luottotappiovaraukset

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Yritykset	12 915	10 445	7 464	5 435
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	592	335	591	351
Julkisyhteisöt	1 136	1 124	207	192
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1 933	1 614	257	204
Kotitaloudet	5 404	4 938	69	59
Ulkomaat	347	398	347	581
<b>Yhteensä</b>	<b>22 327</b>	<b>18 854</b>	<b>8 934</b>	<b>6 822</b>
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden alussa	293	274	238	222
Tilikauden aikana tehdyt uudet varaukset (+)	24	50	11	40
Tilikauden aikana peruutetut varaukset (-)	-10	-8	-9	-5
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus (-)	-5	-14	-3	-12
<b>Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden lopussa</b>	<b>303</b>	<b>302</b>	<b>237</b>	<b>245</b>

16) Järjestämättömät ja muut nollakorkoiset saamiset

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Järjestämättömät saamiset	84	150	35	82
Muut nollakorkoiset saamiset	374	40	291	38
<b>Yhteensä</b>	<b>457</b>	<b>189</b>	<b>326</b>	<b>120</b>

17) Maksamatta jääneen saamisen vakuutena olleen sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankitut omaisuuden kirjanpitoarvo

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Vakuutena ollut omaisuus				
Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	59	87		
Muut osakkeet ja osuudet	6	3	3	
Muu omaisuus	7	0	7	
<b>Yhteensä</b>	<b>71</b>	<b>90</b>	<b>10</b>	

18) Saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Saamiset luottolaitoksilta	1 246	1 269	1 246	1 269
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26	27	25	26
Saamistodistukset	640	327	640	321
<b>Yhteensä</b>	<b>1 913</b>	<b>1 623</b>	<b>1 911</b>	<b>1 616</b>
josta konserniyrityksiltä			0	0
omistusyhteisyrittäyksiltä			4	5

19) Leasingkohteet eriteltyinä

	Konserni	
	1998	1997
Ennakkomaksut	18	25
Koneet ja kalusto	703	484
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	48	110
Muu omaisuus	3	2
<b>Yhteensä</b>	<b>772</b>	<b>620</b>

## 20) Saamistodistukset

Julkisesti noteeratut ja noteeraamattomat saamistodistukset ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Julkisesti noteeratut	Muut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	1 390	7 454	1 318	6 892
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	1 128	1 944	991	2 544
Yhteensä	2 519	9 398	2 309	9 437

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten todennäköisen luovutushinnan ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä tilikauden lopussa

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3		3	
Saamistodistukset	7	14	4	14
Yhteensä	9	14	7	14

Pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten, keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten ja muiden saamisten nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus vuoden lopussa

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus Saamistodistukset	10	46	9	44
Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus Saamistodistukset	20	9	15	0

Saamistodistukset vaadetyypeittäin tilikauden lopussa

Kirjanpitoarvo	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Valtion velkasitoumukset	1 702	2 166	1 674	1 915
Kuntatodistukset		5		
Yritystodistukset	66		66	
Sijoitustodistukset	5 625	7 020	5 091	6 468
Vaihtovelkakirjalainat	25	41	24	41
Muut joukkovelkakirjalainat	4 160	4 275	4 551	4 848
Muut saamistodistukset	340	12	340	
Yhteensä	11 917	13 519	11 746	13 273

## 21) Osakkeet ja osuudet

Taseen erään "Osakkeet ja osuudet" merkittyjen arvopapereiden yhteenlaskettu kirjanpitoarvo jaoteltuna julkisesti noteerattuihin ja noteeraamattomiin arvopapereihin

	Konserni		OKO	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Julkisesti noteeratut	Muut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	175	3	175	
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	0	281		250
Yhteensä	175	283	175	250

Taseen erään "Osakkeet ja osuudet" merkittyjen julkisesti noteerattujen osakkeiden ja osuuksien todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä omaisuuslajeittain

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	37	47	37	47
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	1	5	0	5
Yhteensä	38	52	37	52

Konsernilla ja OKOlla ei ollut arvopaperilainauksen kohteena olevia arvopapereita vuoden 1998 lopussa.

Taseen erät "Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä" ja "Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä" eriteltynä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä				
Luottolaitoksissa	45		33	
Muissa	260	251	247	247
Yhteensä	304	251	280	247

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Luottolaitoksissa			897	986
Muissa	32	8	52	51
Yhteensä	32	8	949	1 037

22) Pysyviin vastaaviin kuuluvien osakkeiden ja aineellisten hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana

	Osakkeet ja osuudet lukuun ottamatta kiinteistöyhteisöjen osakkeita ja osuuksia		Maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		Koneet ja kalusto sekä muut kuin edellä mainitut aineelliset hyödykkeet	
	Konserni	OKO	Konserni	OKO	Konserni	OKO
Hankintameno tilikauden alussa	691	1 568	1 975	1 002	505	434
Lisäykset tilikautena	70	52	40	33	45	13
Vähennykset tilikautena	-90	-87	-109	-44	-128	-123
Siirrot erien välillä	-1	0	-2		2	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot			-32	0	-27	-15
Tilikauden arvonalentumiset ja niiden palautukset	-5	-5	-4	-4		0
Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa			40	13	91	90
Kertyneet poistot tilikauden alussa			-399	-3	-382	-349
Kertyneet arvonalentumiset tilikauden alussa	-49	-49	-139	-287		
Kertyneet arvonkorotukset tilikauden alussa			150			
Tilikauden arvonkorotukset ja niiden peruutukset						
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	616	1 479	1 520	710	106	50

23) Aineettomat hyödykkeet eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Liikearvo	3	4		
Muut pitkävaikutteiset menot	71	109	38	69
Yhteensä	74	113	38	69

24) Kiinteistöomistukset eriteltyinä

a) Taseen erään "Aineelliset hyödykkeet" kirjatut maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	Kirjanpito-arvo	Sitou- tunut pääoma	Kirjanpito-arvo	Sitou- tunut pääoma
Maa- ja vesialueet ja rakennukset				
Omassa käytössä olevat	501	515	6	6
Muut	587	680	1	1
Yhteensä	1 088	1 195	7	7
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet				
Omassa käytössä olevat	178	187	315	641
Muut	254	491	388	926
Yhteensä	433	678	703	1 567

b) Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

Tiedot on annettu konsernin tietoina, koska OKO laatii konsernitilinpäätöksen.

Kiinteistölaji	Pinta-ala m <sup>2</sup>	Sitou- tunut pääoma	Netto- tuotto, %	Vajaa- käyttö, %
Asunnot ja asuinkiinteistöt	1 489	14	0,8	58,1
Liike- ja toimistokiinteistöt	89 649	899	4,9	6,6
Teollisuuskiinteistöt	24 019	71	7,1	8,8
Maa-, vesi- ja metsäalueet (rakentamattomat)		33	1,8	
Keskeneräiset rakennukset		35		
Rahoitusleasingkiinteistöt	12 890	72	2,8	
Muut kotimaiset kiinteistöt		6	0,2	
Ulkomaiset kiinteistöt	13 800	43	10,4	1,1
Kiinteistöt yhteensä	141 847	1 173	4,8	6,4

Sitoutunut pääoma on kirjanpidon poistamaton hankintameno lisättyä osakkeisiin kohdistuvalla yhtiölainausuudella ja/tai omistusosuuden osoittamalla osuudella yhtiön lainoista. Nettotuotto on laskettu vähentämällä kokonaisvuokratuottoa kiinteistöön kohdistuvat hoitokulut tai asunto-osakeyhtiöissä ja keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä maksetut vastikkeet. Nettotuotto prosentti on laskettu vuositasoiseksi muutetusta tilinpäätöskauden tuottojen ja kulujen erotuksesta, joka on suhteutettu sitoutuneeseen pääomaan vuoden lopussa.

Vajaakäyttöaste on vapaiden tilojen suhde koko vuokrattavissa olevaan huoneistoalaan. Vapaat tilat ovat ne vuokrattavissa olevat tilat, joista ei tilinpäätöshetkellä saada vuokratuottoja sopimusten perusteella.

c) Muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin sitoutunut pääoma jaoteltuna tuotto-%:n mukaan vuoden lopussa

Tuotto-%	Sitoutunut pääoma
negatiivinen	56
0 - 3	75
3 - 5	696
5 - 7	89
yli 7	257
<b>Yhteensä</b>	<b>1 173</b>

#### 25) Omat osakkeet

Konserniyrityksillä ei ollut 31.12.1998 omia tai emoyrityksen osakkeita.

#### 26) Muut varat eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Maksujenvälityssaamiset	112	108	110	107
Takaussaimiset	190	212	190	212
Johdannaissopimukset	1 006	1 206	1 028	1 237
Muut	235	242	184	310
<b>Yhteensä</b>	<b>1 543</b>	<b>1 768</b>	<b>1 512</b>	<b>1 866</b>

#### 27) Siirtosaamiset ja maksetut ennakot eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Korot	463	628	367	537
Muut	75	58	65	21
<b>Yhteensä</b>	<b>538</b>	<b>686</b>	<b>432</b>	<b>558</b>

#### 28) Erittely yhdistellyistä taseen vastaavien eristä

Konsernin ja OKOn taseen vastaavien erät on esitetty valtiovarainministeriön vahvistamien taseen kaavojen mukaisesti.

#### 29) Velkojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	1	22	1	22
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	101	182	97	177
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1	2	1	2
<b>Yhteensä</b>	<b>103</b>	<b>206</b>	<b>99</b>	<b>201</b>

Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4	6	0	0
---	---	---	---	---

#### 30) Erittely liikkeeseenlasketuista velkakirjoista vaadetyypeittäin

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Sijoitustodistukset	12 476	12 085	12 118	11 865
Joukkovelkakirjalainat	2 746	3 095	298	337
Muut	577	574	577	549
<b>Yhteensä</b>	<b>15 800</b>	<b>15 754</b>	<b>12 994</b>	<b>12 751</b>

#### 31) Muut velat eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Maksujenvälitysvelat	1 172	1 657	1 158	1 645
Johdannaissopimukset	1 097	1 218	1 132	1 257
Muut	189	723	131	729
<b>Yhteensä</b>	<b>2 457</b>	<b>3 598</b>	<b>2 421</b>	<b>3 632</b>

#### 32) Siirtovelat ja saadut ennakot eriteltyinä

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Korot	312	381	196	305
Muut	77	175	37	33
<b>Yhteensä</b>	<b>389</b>	<b>556</b>	<b>232</b>	<b>338</b>

#### 33) Pakolliset varaukset tilikauden lopussa

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Eläkevaraukset				
Verovaraukset				
Muut	11	7	11	7
<b>Yhteensä</b>	<b>11</b>	<b>7</b>	<b>11</b>	<b>7</b>



34) Erittely veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Velat, joiden kirjanpitoarvo ylittää 10 % kaikkien niiden velkojen määrästä, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:

USD 150 miljoonaa (markkavasta-arvo 764 milj.) ikuinen laina. Velan korko 31.12.1998 oli 6,75 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä syyskuussa 1999 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

USD 135 miljoonaa (markkavasta-arvo 688 milj.) ikuinen laina. Velan korko 31.12.1998 oli 5,74 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä syyskuussa 2002 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

USD 100 miljoonaa (markkavasta-arvo 510 milj.) ikuinen laina. Velan korko 31.12.1998 oli 6,79 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen

luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä lokakuussa 1999 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

USD 100 miljoonaa (markkavasta-arvo 510 milj.). Velan korko 31.12.1998 oli 5,60 %. Velka erääntyy toukokuussa vuonna 2006. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä toukokuussa 2001 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

Edellä mainitut velat ovat debentuurilainoja, joiden etuoikeus on OKOn muita sitoumuksia huonompi. Velkoihin ei liity niiden osakkeiksi muuttamista koskevia ehtoja.

Muut kuin edellä mainitut velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:

Velkojen yhteenlaskettu määrä markkavasta-arvoina 31.12.1998 oli konsernissa 969 miljoonaa markkaa ja OKOssa 949 miljoonaa markkaa. Velkojilla ei ole optiota vaatia näiden velkojen enneaikaista takaisinmaksua. Näihin velkoihin ei sisälly ikuisia lainoja. Samaan konserniin ja konsolidointiryhmään kuuluville yrityksille ja omistusyhteisyriksille ei ole suunnattu tällaisia lainoja.

35) Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana

	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset tili- kauden aikana	Vähennykset tili- kauden aikana	Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa
<b>Konserni</b>				
Osakepääoma	1 103	20		1 123
Osakeanti		45		45
Ylikurssirahasto	2			2
Arvonkorotusrahoisto	150			150
Vararahasto	1 211		-2	1 209
Edellisten tilikausien voitto	575	23	-103	495
Tilikauden tappio			-91	-91
Oma pääoma yhteensä	3 041	88	-196	2 933
<b>OKO</b>				
Osakepääoma	1 103	20		1 123
Osakeanti		45		45
Ylikurssirahasto	2			2
Vararahasto	973			973
Edellisten tilikausien voitto	472		-92	380
Tilikauden tappio			-36	-36
Oma pääoma yhteensä	2 551	65	-128	2 487

### 36) Erilajiset osakkeet vuoden lopussa

	A-sarja	K-sarja	C-sarja	Lunastetut osakkeet	Yhteensä
Osakepääoma, mk	428 281 000	694 719 000		(281 000)	1 123 281 000
Osakkeita, kpl	8 565 620	13 894 380		(5 620)	22 460 000
Osuus osakepääomasta, %	38,1	61,9			100,0
Äänivalta/osake	1	5	5	-	
Osuus äänistä, %	11,0	89,0			100,0

OKOlla oli vuoden lopussa lisäksi 892 500 kappaletta A-sarjan osakkeita, joita ei ollut 31.12.1998 merkitty kaupparekisteriin.

#### Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset

A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu. K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkilaissa tarkoitettut osakeyhtiömuotoiset pankit ja samassa laissa tarkoitettu osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö. C-sarjan osakkeita ei ole laskettu liikkeeseen.

Korotettaessa osakepääomaa rahastoannilla tuottavat A-, K- ja C-sarjan osakkeet etuoikeuden merkitä vastaavan sarjan osakkeita. Uusmerkinnällä voidaan osakepääomaa korottaa antamalla A-sarjan osakkeita tai K- ja C-sarjan osakkeita tai A-, K- ja C-sarjan osakkeita. A-sarjan osakkeet tuottavat etuoikeuden merkitä uusia A-sarjan osakkeita ja K-sarjan osakkeet tuottavat etuoikeuden merkitä uusia K-sarjan osakkeita ja C-sarjan osakkeet tuottavat etuoikeuden merkitä uusia C-sarjan osakkeita.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K- ja C-sarjan osakkeille maksettava osinko.

### 37) Vapaaseen omaan pääomaan sisältyvien jakokelvottomien erien määrä vuoden lopussa

	Konserni	OKO
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty määrä	167	

### 38) Liikkeeseen lasketut vaihtovelkakirja- ja optiolainat

OKO laski liikkeeseen vuonna 1994 Valtion vakuusrahastolle Suomen Säästöpankki Oy:n kaupan johdosta suunnatun optiolainan. Optiotodistukset oikeuttivat merkitsemään 1 500 000 kappaletta OKOn A-sarjan osaketta 50 markan osakekohtaiseen hintaan. Merkintäaika päättyi 31.12.1998. Vuoden 1998 marras-joulukuussa merkittiin yhteensä 1 297 500 OKOn A-sarjan osaketta. Merkityistä osakkeista oli vuoden lopussa rekisteröimättä 892 500 kappaletta.

#### Hallintoneuvostolle annetut valtuudet

OKOn varsinainen yhtiökokous 1.4.1998 valtuutti hallintoneuvoston vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään uusmerkinnästä, vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta. Uusmerkinnässä annettavien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien K-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 4 000 000 kappaletta ja uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä enintään 4 000 000 kappaletta. Edellä tarkoitettu valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa A-sarjan osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajalle kuuluvasta merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa vain pankin vakavaraisuuden turvaamiseksi tai yritys- ja toimialajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy. Yhtiökokous päätti samalla peruuttaa 27.5.1997 hallintoneuvostolle vuoden ajaksi annetun valtuutuksen, jonka nojalla osakepääomaa olisi voitu korottaa enintään 200 000 000 markalla. Hallintoneuvosto ei käyttänyt edellä mainittuja valtuuksia vuonna 1998.

### 39) Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat  
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.1998)

		Osakkeita kpl	Osakkeita yhteensä kpl	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta	A	0			
	K	9 646 516	9 646 516	48 232 580	61,8
Turun Seudun Osuuspankki	A	40			
	K	293 180	293 220	1 465 940	1,9
Oulun Osuuspankki	A	70 000			
	K	253 000	323 000	1 335 000	1,7
Osuuspankkien Eläkesäätiö	A	889 628			
	K	0	889 628	889 628	1,1
Etelä-Karjalan Osuuspankki	A	77 421			
	K	144 900	222 321	801 921	1,0
Porin Seudun Osuuspankki	A	42 999			
	K	125 910	168 909	672 549	0,9
Pohjolan Osuuspankki	A	0			
	K	127 610	127 610	638 050	0,8
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	A	0			
	K	122 950	122 950	614 750	0,8
Keski-Suomen Osuuspankki	A	0			
	K	114 140	114 140	570 700	0,7
Kainuun Osuuspankki	A	0			
	K	101 910	101 910	509 550	0,7
Yhteensä			12 010 204	55 730 668	71,4

Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat  
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.1998)

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta	9 646 516	43,0
Osuuspankkien Eläkesäätiö	889 628	4,0
Kuntien Eläkevakuutus	405 000	1,8
Oulun Osuuspankki	323 000	1,4
Turun Seudun Osuuspankki	293 220	1,3
Etelä-Karjalan Osuuspankki	222 321	1,0
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	219 643	1,0
Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	213 400	1,0
Sijoitusrahasto Alfred Berg Optimal	212 800	0,9
Työeläkekassa	181 400	0,8
Yhteensä	12 606 928	56,1

Osakeomistuksen jakautuminen osakkeiden lukumäärän mukaan  
Osakasluettelon mukaan 31.12.1998

Osakkeiden lukumäärä (A- ja K-sarjat)	Osakkaita kpl	Osuus osakkaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %
1 - 100	22 642	90,4	694 576	3,1
101 - 1 000	1 899	7,6	612 042	2,7
1 001 - 10 000	307	1,2	1 158 556	5,2
10 001 - 50 000	148	0,6	3 363 819	15,0
50 001 - 100 000	16	0,1	1 118 321	5,0
100 001 -	22	0,1	15 434 303	68,7
Yhteistilillä			78 383	0,3
Yhteensä	25 034	100,0	22 460 000	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain  
Osakasluettelon mukaan 31.12.1998

Omistajatyyppi	Osakkaita kpl	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus ääni- määrästä, %
Yritykset	586	2,3	340 991	1,5	340 991	0,4
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta ja jäsenosuuspankit	247	1,0	15 566 702	69,3	71 144 222	91,2
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	40	0,2	970 545	4,3	970 545	1,2
Julkisyhteisöt	23	0,1	1 990 496	8,9	1 990 496	2,6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	119	0,5	383 080	1,7	383 080	0,5
Kotitaloudet	24 003	95,9	1 644 525	7,3	1 644 525	2,1
Ulkomaat	12	0,0	22 942	0,1	22 942	0,0
Hallintarekisteröidyt osakkaat	4	0,0	1 462 336	6,5	1 462 336	1,9
Yhteistilillä			78 383	0,3	78 383	0,1
<b>Yhteensä</b>	<b>25 034</b>	<b>100,0</b>	<b>22 460 000</b>	<b>100,0</b>	<b>78 037 520</b>	<b>100,0</b>

40) Pääomasijoitusten ja pääomalojen pääasialliset ehdot

OKOlla ei ole pääomasijoituksia tai pääomaloja.

41) Yhdistellyt taseen vastattavien erät

Konsernin ja OKOn taseen vastattavien erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistaman taseen kaavan mukaisesti.

42) Saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin  
vuoden lopussa

Jäljellä olevan juoksuajan mukaan

Konserni	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	yli 5 v
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	185	1 872	828	160
Saamiset luottolaitoksilta	6 136	831	3 021	86
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 799	3 299	11 245	3 984
Saamistodistukset	3 185	2 775	1 498	1 413
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	16 151	531	8	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	10 896	232	65	159
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 096	4 146	2 528	30

OKO

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	76	1 872	730	82
Saamiset luottolaitoksilta	8 842	2 272	4 451	191
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 064	1 213	4 488	1 170
Saamistodistukset	3 174	2 274	1 533	2 004

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	16 863	467	8	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 105	38	9	159
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 370	3 900	723	

Saamisiin yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ei sisällynyt 31.12.1998 konsernissa eikä OKOssa vaadittavia maksettavia saamisia. Muut kuin määräaikaistalletukset on sisällytetty maturiteetti-tiluokkaan "alle 3 kuukautta".

43) Koti- ja ulkomaan rahan määräiset omaisuus- ja velkaerät  
vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	FIM	Ulkomaan raha	FIM	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	3 046		2 761	
Saamiset luottolaitoksilta	9 799	3 659	15 562	3 579
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	19 985	2 342	6 553	2 381
Saamistodistukset	6 356	2 515	6 463	2 522
Muu omaisuus	4 408	1 020	3 356	1 044
<b>Yhteensä</b>	<b>43 594</b>	<b>9 536</b>	<b>34 695</b>	<b>9 526</b>
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	14 541	2 149	15 099	2 238
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	11 080	272	4 969	343
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15 223	577	12 417	577
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	437	3 004	417	3 004
Muut velat	1 838	1 076	1 639	1 026
<b>Yhteensä</b>	<b>43 119</b>	<b>7 078</b>	<b>34 541</b>	<b>7 188</b>

#### 44) Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut

##### OKO-konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	1994	1995	1996	1997	1998
Liikevaihto, milj. mk	5 057,3	4 648,2	3 747,3	3 563,9	3 342,6
Liikevoitto/-tappio, milj. mk	-152,1	-46,9	230,4	283,3	442,0
% liikevaihdosta	-3,0	-1,0	6,1	7,9	13,2
Voitto tai tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, milj. mk	-175,2	-160,6	223,3	286,5	-91,9
% liikevaihdosta	-3,5	-3,5	6,0	8,0	-2,7
Oman pääoman tuotto (ROE), %	-3,4	-0,4	6,6	7,0	9,7
Koko pääoman tuotto (ROA), %	-0,17	-0,02	0,34	0,38	0,55
Omavaraisuusaste, %	5,1	5,2	5,1	5,8	5,5
Henkilöstö keskimäärin	1 475	1 362	1 299	1 368	974
Tuotto-kulu-suhde	1,28	1,33	1,43	1,29	1,45

##### OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut

	1994	1995	1996	1997	1998
Tulos/osake (EPS), mk	-6,06	-1,04	8,79	9,25	13,26
Oma pääoma/osake, mk	148,67	140,78	130,16	137,84	125,59
Osinko/osake, mk			1,68	4,19	5,20*
Osinko/tulos, %			19,1	45,3	39,2
Efektiiivinen osinkotuotto, % (OKO A)			3,2	5,2	5,9
Hinta/voitto -suhde (P/E)	neg.	neg.	7,2	9,3	7,0
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)					
keskikurssi, mk	62,35	35,95	51,26	78,87	98,36
alin kurssi, mk	44,60	27,50	30,00	61,00	85,00
ysin kurssi, mk	86,00	53,00	66,00	94,00	113,00
vuoden lopun kurssi, mk	54,00	41,50	63,50	86,40	93,00
Osakekannan markkina-arvo (OKO A), milj. mk	435,3	334,5	511,9	705,1	879,6
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	2 399,9	1 550,0	2 991,6	4 643,9	3 047,1
% osakekannasta	29,8	19,2	37,1	57,5	37,1
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)					
keskimäärin tilikaudella, kpl	21 955 200	21 955 200	21 955 200	21 970 760	22 115 136
tilikauden lopussa, kpl	21 955 200	21 955 200	21 955 200	22 055 000	23 352 500

Osakkeiden lukumäärään sisältyy 892 500 kappaletta A-sarjan osaketta, joita ei oltu rekisteröity 31.12.1998.

\* Johtokunnan ehdotus: 5,50 markkaa A-sarjan osakkeelle ja 5 markkaa K-sarjan osakkeelle.

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 62.

#### TULOVEROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

##### 45) Tuloverot

###### Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Kirjanpitolain 5 luvun 18 §:ssä tarkoitetut laskennalliset verovelat ja verosaamiset eivät olleet olennaisia vuoden 1998 lopussa konsernissa eikä OKOssa. Laskennallisia verovelkoja ja verosaamisia ei ole merkitty taseeseen.

###### Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta toiminnasta ja satunnaisista eristä johtuviin veroihin

OKOn tilikauden tulos oli 36 miljoonaa markkaa tappiollinen. Tämä johtui siitä, että satunnaiset erät olivat nettomää-

räisesti -400 miljoonaa markkaa. OKOn tuloverot johtuivat pelkästään osingonjaon perusteella määräytyvästä vähimmäis-verosta.

Muiden konserniyhtiöiden verot johtuivat varsinaisesta toiminnasta.

###### Arvonkorotusten vaikutus tuloverotukseen

Arvonkorotuksilla ei ole vaikutusta OKOn tai muiden konserniyhtiöiden tuloverotukseen.



VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA SEKÄ  
JOHDANNAISSOPIMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

46) Omasta ja muiden puolesta vakuudeksi annettu omaisuus sekä velat ja sitoumukset, joiden vakuudeksi ne on annettu

	Velkojen kirjanpitoarvo vuoden lopussa		Vakuudeksi annetun omaisuuden kirjanpitoarvo	
	Konserni	OKO	Konserni	OKO
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
Pantit	0		1	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Pantit	9	9	9	9
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Pantit	150		155	

b) Muut omasta puolesta annetut vakuudet vuoden lopussa

	Taseen ulkopuoliset sitoumukset vuoden lopussa		Vakuudeksi annetun omaisuuden kirjanpitoarvo	
	Konserni	OKO	Konserni	OKO

Pantit 27 27 7 117 7 117

c) Samaan konserniin kuuluvan yrityksen puolesta annetut vakuudet vuoden lopussa

Konserni OKO

Pantit 16

d) Muiden puolesta annetut vakuudet

Kiinnitykset 60

47) Eläkevastuut

Konserniyhtiöiden henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkekassan kautta. Lisäeläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty Osuuspankkien Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Tukholman sivukonttorin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Ruotsin säännösten mukaisesti.

Konserniyhtiöillä ei ole eläkesitoumuksista johtuvia suoria vastuita.

Konserniyhtiöiden eläkevastuut on täysin katettu.

48) Leasingvastuut

	Konserni	OKO
Leasingmaksut vuonna 1999	1	1
Leasingmaksut vuoden 1999 jälkeen	1	1

49) Taseen ulkopuoliset sitoumukset eriteltynä vuoden lopussa

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Takaukset joista tytäryritysten puolesta	3 689	4 448	3 542	4 321
			2	137
Takuuvastuut joista tytäryritysten puolesta osakkuusyritysten puolesta	1 735	1 332	1 741	1 342
			7	11
			4	
Pantit ja kiinnitykset	60			
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	66	242	50	224
Käyttämättömät luottojärjestelyt joista tytäryritysten puolesta osakkuusyritysten puolesta	4 509	3 017	2 612	1 520
			102	318
			10	
Annetut pantit	187	245	37	32
Muut asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	15	33	8	14
Annetut sitoumukset yhteensä	10 261	9 317	7 990	7 454
Tytäryrityksille tai niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä			111	465
Osakkuusyrityksille ja niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä			14	

### 50) Johdannaissopimukset vuoden lopussa

Kohde-etuuksien arvot	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset				
Korkojohdannaiset				
Terminisopimukset				
Optiosopimukset				
Ostetut				
Asetetut				
Koronvaihtosopimukset	2 679	5 540	2 649	5 494
Valuuttajohdannaiset				
Terminisopimukset	34 647	45 608	34 647	45 610
Optiosopimukset				
Ostetut				
Asetetut				
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	200	449	200	449
Osakejohdannaiset				
Terminisopimukset				
Optiosopimukset				
Ostetut				
Asetetut				
Yhteensä	37 526	51 597	37 496	51 553
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset				
Korkojohdannaiset				
Terminisopimukset	116 979	303 483	116 979	303 483
Optiosopimukset				
Ostetut				
Asetetut				
Koronvaihtosopimukset	37 696	47 970	39 467	49 963
Valuuttajohdannaiset				
Terminisopimukset				
Optiosopimukset				
Ostetut		595		595
Asetetut	608	991	608	991
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	609	881	609	881
Osakejohdannaiset				
Terminisopimukset				
Optiosopimukset				
Ostetut				
Asetetut				
Yhteensä	155 892	353 920	157 663	355 914
Sopimusten luotto- vasta-arvot				
Korkojohdannaiset sopimukset	1 224	1 419	1 263	1 451
Valuuttajohdannaiset sopimukset	610	1 190	610	1 190
Yhteensä	1 833	2 609	1 873	2 641

### 51) Omaisuuden myymisestä ja ostamisesta asiakkaan lukuun syntyneet myyntisaamiset ja ostovelat

	Konserni	OKO
	1998	1998
Myyntisaamiset	102	
Ostovelat	109	

### 52) Muut vastuusitoumukset ja vastuut

OKOlla ja konserniyrityksillä ei ole tässä kohdassa tarkoitettuja muita vastuusitoumuksia ja vastuita.

### HENKILÖSTÖÄ SEKÄ TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

#### 53) Henkilöstö sekä toimi- ja valvontaelinten jäsenet

Henkilöstö keskimäärin 1998

	Konserni		OKO	
	Tilikauden aikana	Muutos edelli- sistä vuodesta	Tilikauden aikana	Muutos edelli- sistä vuodesta
Kokoaikainen henkilöstö	940	-386	351	-137
Osa-aikainen henkilöstö	34	-8		-1
Henkilöstö yhteensä	974	-394	351	-138

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten saamat palkat ja palkkiot

	Konserni		OKO	
	1998	1997	1998	1997
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,6	0,4	0,5	0,3
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja	7,3	8,0	3,5	4,5
Yhteensä	7,9	8,4	4,0	4,8

Luottolaitoksen taloudellisesta tuloksesta määräytyviä palkkoja ja palkkioita ei ole maksettu.

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenille myönnetyt luotot ja takaukset vuoden lopussa

	Konserni	OKO
Luotot		
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille	2	
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle	7	
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle		
Yhteensä	9	

	Konserni	OKO
Takaukset		
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille	0,2	
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle	0,1	
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle		
Yhteensä	0,3	

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

#### Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

#### Johdon omistukset

OKOn hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.1998 yhteensä 13 267 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,059 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,017 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

## OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

### 54) Osakeomistukset vuoden lopussa

OKOn omistukset pysyviin vastaaviin kuuluvissa osakkeissa ja osuuksissa

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Osuus osakkeista %	Yhteenlaskettu kirjanpitoarvo	Yrityksen oma pääoma <sup>1)</sup>	Yrityksen tilikauden voitto tai tappio <sup>1)</sup>
Realinvest Oy, Helsinki, kiinteistösi joitus	19,0	163	1 525	15
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö, Helsinki, vakuutus	10,9	33	325	23
HEX Oy, Helsinki, arvopaperi- ja johdannaispörssi	8,7	29	178	0
Luottokunta, Helsinki, rahoitustoiminta	18,3	6	378	69
Eurocard Oy, Helsinki, rahoitustoiminta	10,1	4	46	9
Sanoma Oy, Helsinki, viestintä	0,1	3	1 938	271
Radiolinja Oy, Helsinki, teleliikenne	0,8	2	350	72
DG European Securities Corporation, USA, rahoitustoiminta	3,4	1	11	0
Innopoli Oy, Espoo, tutkimus ja kehittäminen	2,4	1	33	3
Järjestöjen Tietotekniikka JTT Oy, Helsinki, tietojenkäsittelypalvelut	12,0	1	5	0

<sup>1)</sup> Viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

Lisäksi OKOlla oli vuoden lopussa pysyviin vastaaviin kuuluvia omistuksia 35 yrityksessä, joissa omistettujen osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvo oli alle miljoona markkaa. Näiden osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvojen yhteenlaskettu määrä oli 6,7 miljoonaa markkaa.

#### Konserniyhtiöiden omistamat osakkeet osakkuusyhteisöissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista %	Yhteenlaskettu kirjanpitoarvo	Oma pääoma vuoden lopussa	Tilikauden voitto tai tappio
OP-Kotipankki Oyj, Helsinki, pankkitoiminta	48,1	37	80	6
Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum, Helsinki, vakuutustoiminta	49,6	200	432	18
Automatia Pankkiautomaatit Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	30	109	7
Toimiraha Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	13	19	2
Kiinteistö Oy Lahden Trio, kiinteistön omistus ja hallinta <sup>1)</sup>	33,3	68	330	0
Hatanpäänkadun Teollisuushallit Oy, Tampere, kiinteistön omistus ja hallinta	50,0	1	19	5

Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella konsernitilinpäätökseen on jätetty yhdistelemättä kaksi osakkuusyhteisöä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Näiden yhtiöiden osakkeiden yhteenlaskettu kirjanpitoarvo oli 9,7 miljoonaa markkaa ja viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 55,4 miljoonaa markkaa.

<sup>1)</sup> Viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

## Konsernitilinpäätökseen sisältyvät tytäryritykset

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista %	Osakkeiden kirjanpito-arvo	Oma pääoma vuoden lopussa <sup>1)</sup>	Tilikauden voitto tai tappio <sup>1)</sup>
Okopankki Oyj, Helsinki, pankkitoiminta	100	500	513	0
OKO-Investointiluottopankki Oyj, Helsinki, kiinnitysluottopankkitoiminta	100	80	402	31
OP-Rahoitus Oy, Helsinki, rahoitusyhtiötoiminta	100	317	330	21
Opstock Oy, Helsinki, sijoituspalveluyritystoiminta	100	23	49	23
Vicarius Fastigheter AB, Tukholma, Ruotsi, kiinteistöjen omistus ja hallinta	100	0	8	1
Kiinteistö Oy OKO-Vallila, Helsinki	100	249	242	0
Kiinteistö Oy Aleks-Hermes, Helsinki	100	82	67	-1
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23, Helsinki	100	61	56	-1
Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14, Helsinki	100	55	6	-1
Kiinteistö Oy Malminkatu 30, Helsinki	100	34	34	0

<sup>1)</sup> Erillistilinpäätöksen emoyhtiön tieto

OKOBANK (Cayman Islands) Ltd. on lakannut vapaaehtoisen selvitystilamenettelyn kautta 13.11.1998. Yhtiöstä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen tuloslaskelma ajalta 1.1.-13.11.1998. Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3 ja Asunto Oy Asuinkartano on jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle niiden vähäisen merkityksen johdosta.

Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella on konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle jätetty yhteensä 30 asunto- ja kiinteistöyhteisöä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 302,8 miljoonaa markkaa sekä 5 muuta yhtiötä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 34,8 miljoonaa markkaa.

## MUUT LIITETIEDOT

### 55) Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

OKO tarjoaa yleisölle omaisuuden säilytyspalveluja. Lisäksi OKO välittää asiakkaiden varoja luotoiksi toisille asiakkailleen. OKOn välittämien luottojen määrä 31.12.1998 oli 52 miljoonaa markkaa. Edellisen vuoden lopussa vastaava luku oli 363 miljoonaa markkaa.

### 56) Osuuspankin ja muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen maksamatta olevien osuusmaksujen määrä

Yhtiömuotonsa perusteella OKOlla ei ole tässä kohdassa ilmoitettavia tietoja.

## KONSERNIIN KUULUVAA LUOTTOLAITOSTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

### 57) Konserniin kuuluvaa luottolaitosta koskevat tiedot

OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.

Muilta konserniyrityksiltä saadut rahoitustuotot ja niille suoritettavat rahoituskulut

	1998	1997
Korkotuotot	222	159
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	129	104
Korkokulut	18	20

Saamiset konserniyrityksiltä ja velat niille

	1998	1997
Saamiset	6 557	5 388
Velat	862	1 128



## TYTÄR- JA OSAKKUUSYRITYKSIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

- 58) **Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset**  
Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset on lueteltu liitetiedossa 54.
- 59) **Tytäryritykset, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen**  
OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja tytäryrityksiä.
- 60) **Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyrietykset**  
Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyrietykset on lueteltu liitetiedossa 54.
- 61) **Osakkuusyrietykset, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen**  
OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja osakkuusyrietyksiä.
- 62) **Yhdistelmämenetelmällä konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryrietykset**  
Kaikki tytäryrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmällä.
- 63) **Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyrietykset**  
Kaikki osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.
- 64) **Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryrietykset, joiden tilikausi on päättynt ennen emoyrietyksen tilikautta**  
Kaikkien konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen tytäryrietysten tilikausi on päättynt 31.12.1998.
- 65) **Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yrietykset, jotka eivät ole luotto- tai rahoituslaitoksia tai palveluyrietyksiä**  
OKOn osakkuusyhtiö Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum, joka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, ei ole luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyriety.
- 66) **Erittely konserniliikearvon poistosta ja konsernireservin vähennyksestä, jos ne on yhdistetty konsernituloslaskelmassa**  
Konserniliikearvon poistoa ja konsernireservin vähennystä ei ole yhdistetty konsernituloslaskelmassa.
- 67) **Erittely konserniliikearvosta ja konsernireservistä, jos ne on vähennetty toisistaan konsernitaseessa**  
Konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole vähennetty toisistaan konsernitaseessa.
- 68) **Laskennallisen verovelan ja sen muutoksen erittely**  
Laskennallinen verovelka konsernitaseessa ja laskennallisen verovelan muutos konsernituloslaskelmassa perustuu tilinpäätössiirtoihin.
- 69) **Osakkuusyrietyksistä johtuva konserniliikearvo ja konsernireservi**  
Konsernitilinpäätökseen yhdistellyistä osakkuusyrietyksistä johtuvan, vielä poistamattoman konserniliikearvon määrä 31.12.1998 oli 0,4 miljoonaa markkaa. Tulouttamatta olevaa konsernireserviä ei ollut vuoden lopussa.
- 70) **Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä yhteisyrietyksissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konserniryrietysten omistusosuuden mukaisesti**  
Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty yhteisyrietyksiä omistusosuuden mukaisesti.

TUNNUSLUKUIJEN LASKENTAKAAVAT

Liikevaihto	Korkotuottojen, leasingtoiminnan tuottojen, oman pääoman ehtoisten sijoitusten tuottojen, palkkiotuottojen, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottojen sekä liiketoiminnan muiden tuottojen yhteenlaskettu määrä
Liikevoitto tai -tappio	Tuloslaskelman liikevoitto tai -tappio
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	Tuloslaskelman erä "Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja"
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Tuotto-kulu-suhde	$\frac{\text{Rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}}{\text{Palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}$
Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} -/+ \text{vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta} - \text{verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{Oma pääoma sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto -suhde (P/E)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos/osake}}$
Keskikurssi	$\frac{\text{Osakkeen markkamääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Osakkeiden vaihto, kpl}}$
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä × tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

# Johtokunnan esitys vuosituloksen käsittelemisestä

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma 31.12.1998 oli 236 830 787,70 markkaa.

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n oma pääoma 31.12.1998 oli 2 487 096 837,54 markkaa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 344 181 737,54 markkaa.

Yhtiökokouksen käytettävissä on

tuloslaskelman mukainen tilivuoden tappio,	- 35 979 130,65
edellisten tilikausien voitto	240 736 637,17
ja vapaat rahastot	139 424 231,02
eli yhteensä	344 181 737,54

Tämä ehdotetaan käytettäväksi seuraavasti:

Jaetaan osinkona osakepääoman

K-sarjan 13 894 380 osakkeelle 10 %	69 471 900,00	
A-sarjan 9 458 120 osakkeelle 11 %	52 019 660,00	121 491 560,00
Jätetään jakokelpoiseen omaan pääomaan		222 690 177,54

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 1999

Antti Tanskanen

Reijo Karhinen

Mikael Silvennoinen  
toimitusjohtaja

Juhani Elomaa

Keijo Manner

Timo Ritakallio

Heikki Vitie

Helena Walldén

# Hallintoneuvoston lausunto

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n tilinpäätös vuodelta 1998 on laadittu hallintoneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Hallintoneuvosto on varmentanut tilinpäätöksen yhtiökokoukselle esitettäväksi. Hallintoneuvosto yhtyy johtokunnan ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallintoneuvoston jäsenistä ovat erovuorossa Jussi Hautamäki, Ilkka Heinonen, Timo Kietäväinen, Erkki Laatikainen, Seppo Penttinen, Timo Poranen, Matti Pulkkinen, Valvatti Remes-Siik, Kaj Skåtar ja Pertti Stöckel.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 1999

Hallintoneuvoston puolesta

Seppo Penttinen  
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Markku Koponen  
hallintoneuvoston sihteeri

## Tilintarkastuskertomus

### *Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeenomistajille*

Olemme tarkastaneet Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1998. Johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Kirjanpitoa ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien Rahoitustarkastuksen määräysten ja muiden säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot pankkikonsernin ja sen emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa. Hallintoneuvoston jäsenille sekä pääjohtajalle, toimitusjohtajalle ja muille johtokunnan jäsenille voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta.

Johtokunnan esitys tuloksen käsittelystä on lain mukainen.

Olemme perehtyneet tilivuoden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsityksemme mukaan ne on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 12. päivänä helmikuuta 1999

SVH Pricewaterhouse  
Coopers Oy  
KHT-yhteisö  
Tauno Haataja  
KHT

Eero Huusko  
KHT

Reino Majala  
KHT

# OKO-konsernin liiketoimintaorganisaatio 1.3.1999

*Pääjohtaja*  
*Jobtokunnan puheenjohtaja*  
Antti Tanskanen

*Toimitusjohtaja*  
Mikael Silvennoinen

**YRITYSRAHOITUS JA  
PÄÄOMAMARKKINAT**  
Timo Ritakallio

Yritys- ja yhteisörahoitus,  
osuuspankkien rahoitus,  
trading, varainhallinta,  
ulkomaan toiminta,  
kiinteistösijoitustoiminta.

*Yrityspankki,*  
*pk-asiakkaat*  
Olli-Pekka Saario

OKO-Investointi-  
luottopankki Oyj  
Jouko Immonen

*Yrityspankki,*  
*suurasiakkaat*  
Jarmo Viitanen

*OP-Rahoitus Oy*  
Pekka Hujala

*Treasury Trading*  
Antti Heinonen

*Varainhallinta ja*  
*ulkomaantoiminta*  
Jorma Alanne

Tukholman konttori  
Erik Skön

*Kiinteistösijoitukset*  
Kari Karvonen

**KESKUSPANKKI- JA  
YRITYSPALVELUT**  
Helena Walldén  
(virka-aikana 31.12.1999  
saakka, sijainen  
Mikko Hyttinen)

Yritysrahoituksen ja  
treasuryn toimeenpano ja  
asiakaspalveluprosessit,  
tietohallinto, laki- ja  
sopimusasiat.

*Treasury- ja*  
*pääomamarkkinapalvelut*  
Mikko Hyttinen

*Yrityspalvelut*  
Markku Vehmas

*Tietohallinto*  
Seija Hallavo

Laki- ja sopimusasiat  
Jari Jaulimo

**INVESTOINTIPANKKI-  
TOIMINTA**  
Juhani Elomaa

Arvopaperinvälitys,  
omaisuudenhoito, corporate  
finance, sijoitustutkimus.

*Opstock Oy*  
Juhani Elomaa

Pankkiiriliike ja  
sijoitustutkimus  
Risto Murto

Omaisuuksienhoito  
Matti Rantalainen

Corporate Finance  
Jyrki Knuutinen

Hallinto  
Anu Hämäläinen

**VÄHITTÄISPANKKI-  
TOIMINTA**  
Hannu Tonteri

Henkilö- ja pk-yritys-  
asiakkaiden vähittäis-  
pankkipalvelut pää-  
kaupunkiseudulla.

*Okopankki Oyj*  
Hannu Tonteri

Liiketoiminta  
Timo Teinilä

Sisäiset palvelut  
Tarja Joensuu-Sarkio

Järjestöpankki  
Juha Harsu

*Liiketoiminnan*  
*ohjaus ja tuki*  
Marja Huhta  
(raportoi toimitusjohtajalle)



# OKOn hallintoneuvosto ja johtokunta

## Hallintoneuvosto 1.3.1999

### Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan hallintoneuvoston jäsenistä valitut jäsenet

Paavo Haapakoski  
koulunjohtaja, Pyhäjoki  
1997-2000  
hallintoneuvoston  
varapuheenjohtaja

Ilkka Heinonen  
rehtori, Haapajärvi  
1997-1999

Erkki Laatikainen  
päätoimittaja, Jyväskylä  
1997-1999

Jorma Lehikoinen  
toimitusjohtaja, Lieksa  
1998-2001

Vesa Lehikoinen  
toimitusjohtaja, Janakkala  
1997-2000

Antero Luomajärvi  
rehtori, Ilmajoki  
1998-2001

Seppo Penttinen  
professori, Savitaipale  
1997-1999  
hallintoneuvoston  
puheenjohtaja

Matti Pulkkinen  
sairaanhoitopiirin johtaja  
Kuopio  
1997-1999

Tauno Raistakka  
maanviljelijä, Posio  
1997-2000

Jukka Ramstedt  
toimitusjohtaja, Pori  
1998-2001

Asko Ruuskanen  
koulutusyksikön johtaja  
Savonlinna  
1998-2001

Turkka Saarniniemi  
toimitusjohtaja, Pertteli  
1997-2000

Johan Signell  
hallinnollinen johtaja  
Hanko  
1997-2000

Kaj Skåtar  
toimitusjohtaja, Vaasa  
1997-1999

Heikki Teräväinen  
toimitusjohtaja, Toijala  
1998-2001

Keijo Väänänen  
professori, Vaala  
1998-2001

### Muut jäsenet

Kaarina Aho  
toimitusjohtaja, Tornio  
1997-2000

Jussi Hautamäki  
kenraaliluutnantti  
Hämeenlinna  
1997-1999

Seppo Jokinen  
toimitusjohtaja, Tammela  
1997-2000

Matti Kavetvuo  
toimitusjohtaja, Helsinki  
1997-2000

Timo Kietäväinen  
varatoimitusjohtaja, Helsinki  
1997-1999

Reijo Lehtinen  
kirkkoneuvos, Espoo  
1998-2001

Jarmo Lähtenmäki  
Paperiliiton puheenjohtaja  
Helsinki  
1997-2000

Kati Myllymäki  
Suomen Lääkäriliiton  
puheenjohtaja, Mikkelin mlk  
1997-2000

Seppo Paatelainen  
toimitusjohtaja, Seinäjoki  
1998-2001

Timo Poranen  
toimitusjohtaja, Espoo  
1997-1999

Valvatti Remes-Siik  
toimitusjohtaja, Oulu  
1997-1999

Pertti Stöckel  
toimitusjohtaja, Keminmaa  
1997-1999

Astrid Thors  
Euroopan parlamentin jäsen  
Helsinki  
1998-2001

Erkki Vähämaa  
kunnanjohtaja, Sotkamo  
1998-2001

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 12 ja enintään 30 jäsentä, jotka valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston jäsenten enemmistö valitaan Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan hallintoneuvoston jäsenistä. Hallintoneuvoston jäsenistä eroaa vuosittain kolmannes. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa, että pankkia hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan. Hallintoneuvoston on muun muassa

- vahvistettava johtokunnan jäsenten ja varajäsenten lukumäärä sekä valittava ja vapautettava johtokunnan puheenjohtaja, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä johtokunnan muut jäsenet ja varajäsenet
- annettava määräykset johtokunnan puheenjohtajan, toimitusjohtajan ja johtokunnan muiden jäsenten välisestä tehtävänjaosta sekä oikeudesta edustaa pankkia
- vahvistettava pankin toimintaa koskevat yleiset ohjeet asioissa, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä
- toimituttava valitsemillaan tarkastajilla vähintään kerran vuodessa pankin hoidon ja hallinnon tarkastus
- vahvistettava pankin tilinpäätöksen perusteet sekä annettava varsinaiselle yhtiökokoukselle lausunto tilinpäätöksestä sekä varmennettava se
- päätettävä yhtiökokouksen koollekutsumisesta.

## Johtokunta ja tilintarkastajat 1.3.1999

*Seisomassa takana:  
Antti Tanskanen,  
Reijo Karhinen,  
Keijo Manner ja  
Heikki Vitie.  
Istumassa edessä:  
Juhani Elomaa,  
Helena Walldén,  
Mikael Silvennoinen  
ja Timo Ritakallio.*



### Johtokunta

#### Pubeenjohtaja

Antti Tanskanen  
pääjohtaja  
taloustieteiden tohtori  
Helsinki

#### Varapubeenjohtaja

Reijo Karhinen  
OPK:n toimitusjohtaja  
kauppatieteiden maisteri  
Helsinki

#### Jäsenet

Mikael Silvennoinen  
OKOn toimitusjohtaja  
kauppatieteiden maisteri  
Espoo

Juhani Elomaa  
valtiotieteen maisteri  
Espoo

Keijo Manner  
oikeustieteen kandidaatti  
Helsinki

Timo Ritakallio  
oikeustieteen kandidaatti  
Espoo

Heikki Vitie  
varatuomari, ekonomi  
Espoo

Helena Walldén  
diplomi-insinööri, Helsinki

#### Varajäsen

Raimo Tammilehto  
agronomi, Espoo

### Tilintarkastajat

#### Varsinaiset tilintarkastajat

KHT-yhteisö SVH  
Pricewaterhouse  
Coopers Oy, Helsinki

Eero Huusko  
kauppatieteiden maisteri  
KHT, Kajaani

Reino Majala  
professori, kauppatieteiden  
tohtori, KHT, Turku

#### Varatilintarkastajat

Kauko Lehtonen  
kauppatieteiden maisteri  
KHT, Turku

Auno Inkeröinen  
ekonomi, KHT, Mikkeli

Hallintoneuvoston ja  
johtokunnan sihteeri

Markku Koponen  
varatuomari, eMBA  
Sipoo

# Yhteystiedot

## Osuuspankkikeskus

Osuuspankkien  
Keskuspankki Oyj

Postiosoite:  
PL 308  
00101 Helsinki

Puhelinvaihde:  
(09) 4041  
Telekopio:  
(09) 404 3703

Internet-osoitteet:  
[www.osuuspankki.fi](http://www.osuuspankki.fi)  
[www.oko.fi](http://www.oko.fi)

Sähköpostiosoite:  
[etunimi.sukunimi@oko.fi](mailto:etunimi.sukunimi@oko.fi)

Käyntiosoite:  
Teollisuuskatu 1b  
00510 Helsinki

OKO-Investointi-  
luottopankki Oyj  
PL 930, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 4041  
Telekopio (09) 404 4209

OP-Rahoitus Oy  
PL 899, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 693 711  
Telekopio (09) 6937 5418

OP-Kotipankki Oyj  
PL 1020, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 4041  
Telekopio (09) 404 2716

Opstock Oy  
PL 362, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 40 465  
Telekopio (09) 404 4490

OP-Rahastoyhtiö Oy  
PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 404 771  
Telekopio (09) 404 2708

Henkivakuutusosakeyhtiö  
Aurum  
PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 4041  
Telekopio (09) 404 3501

FD Finanssidata Oy  
PL 308, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 40 464  
Telekopio (09) 404 3050

Optum Kiinteistö-  
palvelut Oy  
PL 1030, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 4041  
Telekopio (09) 404 4330

Osuuspankkiopisto  
Kallvikintie 28,  
00980 Helsinki  
Puhelin (09) 40 466  
Telekopio (09) 404 5285

Okopankki Oyj  
Mikonkatu 11,  
00100 Helsinki  
PL 670, 00101 Helsinki  
Puhelinvaihde (09) 12 901  
Telekopio (09) 129 9787  
Sähköpostiosoite:  
[okopankki@osuuspankki.fi](mailto:okopankki@osuuspankki.fi)

Konttorit Helsingissä:  
Aleksi, Aleksanterinkatu 19  
Arkadia, Arkadiankatu 23  
Bulevardi, Bulevardi 5  
Hakaniemi, Hakaniemenranta 1  
Herttoniemi, Hiihtomäentie 14  
Itäkeskus, Turunlinnantie 14  
Lauttasaari, Lauttasaarentie 28-30  
Malmi, Malmin kauppatie 18  
Mikonkatu, Mikonkatu 13  
Oulunkylä, Kylänvanhimmantie 29  
Pasila, Opastinsilta 7  
Pitäjänmäki, Sulkapolku 2  
Tullinpuomi, Mannerheimintie 114

Konttorit Espoossa:  
Leppävaara, Läkkipänpätkä 4  
Olari, Kuunkehrä 2  
Tapiola, Länsituulentie 8

Konttorit Vantaalla:  
Korso, Merikotkanpolku 2  
Myyrmäki, Uomatie 3  
Tikkurila, Kielotie 11

Palvelupisteet:  
Espoon keskus,  
Kauppakeskus Espoontori  
Kamreerintie 3

Espoonlahti,  
Kauppakeskus Lippulaiva  
Espoonlahdenkatu 4-6

Itäkeskus,  
Kauppakeskus Itäkeskus  
Itäkatu 7

Myyrmäki,  
Kauppakeskus Myyrmanni  
Iskoskuja 3

Vuosaari,  
Kauppakeskus Columbus  
Vuotie 45

OKOn Tukholman konttori  
Brunkebergstorg 5, 6tr  
PO Box 16 410  
S-103 27 Stockholm  
Puhelin +46-8-412 8900  
Telekopio +46-8-412 8919

OKOBANK New Yorkin edustusto  
609 Fifth Avenue, 6th floor  
New York, NY 10017, USA  
Puhelin +1-212-745 1700  
Telekopio +1-212-745 1725

OKOBANK Pietarin edustusto  
Kazanskaya Str. 44,  
Office B26  
R-190031 St. Petersburg  
Puhelin +7-812-326 1891  
Telekopio +7-812-326 1890  
Sähköpostiosoite:  
[okospbkt@mail.wplus.net](mailto:okospbkt@mail.wplus.net)

OKOBANK Moskovon edustusto  
c/o Pietarin edustusto  
Kazanskaya Str. 44,  
Office B26  
R-190031 St. Petersburg  
Puhelin +7-812-326 1891  
Telekopio +7-812-326 1890  
Sähköpostiosoite:  
[okospbkt@mail.wplus.net](mailto:okospbkt@mail.wplus.net)

OKOBANK Tallinnan edustusto  
21 Pärnu maantee  
EE-0001 Tallinn  
Puhelin + 372-6-266 491  
Telekopio +372-6-266 494  
Sähköpostiosoite:  
[okobank@okobank.ee](mailto:okobank@okobank.ee)